

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Ut az általános szavazathoz.

Irta: Mezei Ernő.

Most már bizonyosra lehet vennünk, hogy a kormány választói reformtervezete legközelebb a parlamenti törvényalkotás nagy vizeibe kerül, minekutána mindazok az épp oly illojális, mint alkotmányellenes spekulációk, amelyek az előzetes szentesítés alattomos zátonya körül örvénylettek, nem sodorhatták a hirtelen hajótörés veszedelmébe. Ezzel megnyílik az országos kritika minden zsilipje is, amelyek, hogy bőven fognak buzogni, ilyen a legnagyobb általános érdekeket megmozgató és ugyanakkor végtelen sok egyéni szenvedélyt felbolygató kérdésnél bizonyára természetes dolog. A közvélemény eleven zajlását nem fogjuk nélkülözni a nemzeti társadalom ama részeiben sem, ahol még nem öltötte fel a szervezett osztályöntudat kérlelhetlen ábrázatát.

Persze mindenütt lesznek olyanok is, akik ezt a nagy kérdést csak saját személyes érdekeik szögletéből nézik, bőven jelentkezhetnek éppen azok között, kik a javaslatnak legközvetlenebb és leghatékonyabb bírálóira lesznek felhiva. Olyik törvényhozó, ki eddig is hivatását az analfabétaság hozzáférhetlenül szuverén álláspontjából fogta föl, mi más kereshetne az új választói tervezetben, mint azt, hogy mandátumának biztossága miféle vonatkozásban áll az országos választói analfabétasággal. De meg azok között is, akik csak az

általános vezéreszmék és nagy elvi szempontok mértékét alkalmazzák erre a kérdésre, voltaképp az ellentétes ösztönök és a szinte öntudatlan vágyakozások rejtett hatalma teremti a valóban áthidalhatlan örvényeket. Nincsen kérdés, amely oly hálás tere volna a viharos lélegzetű agitációnak, mint az ily választói reform, mivel épp ez a kérdés a nép leg-egyszerűbb fiában is az egyéni önértet heves lángját, sőt zentral is a hatalmi vágy szikráját képes fellobbantani. De viszont nincs is kérdés, amely különösen a mi viszonyaink között minden komoly hazafit a felelősség oly súlyos nyomása alá helyezne, mint ez a választói reform. Akiket egyfelől erős és korszerű jelszavak varázslata ragad, akiket másfelől a nemzeti önfentartás irtóztató számadása terhel, ők elháríthatlan végzetszerűséggel kerülnek itt egymással szembe.

Gróf Andrássy Gyuláról, a reformtervezet alkotójáról és felelős hordozójáról eleve sem tehetett fel senki mást, mint az igaz nemzeti államférfiúnak a legmagasabb fokra csigázott felelősségérzését. És a hogy javaslatáról lassanként lehullanak a szájszi leplek, minden kibontakozó részlet nemes tanubizonyossággal árulja el azt a nehéz, de fenséges vajudást, a melyet a nagyarányú demokratikus haladás és a nemzeti lét egyképpen követelő szükségének összeegyeztetése államférfiúi művének megszüntetésében okozott. Hogy mennyiben sikerült ez az összeegyeztetés, ezt persze az egyes részleteknél lehet vitatni és kétségbe-

vonni. De el kell ismerni azt, hogy azt az utat, a melyet Andrássy Gyula követ, a történelmi hivatás delejtűje írta neki elő. Hogy osztályérdekek féltése vezette, vagy akár csak, hogy a 67-es jogrend megóvása sugallotta ezt a koncepcziót, ilyen gyanuval nem illetjük.

Nagy és igaz alapgondolata éppen az, hogy a mikor nem fogadja el az absztrakt értelemben vett általános, egyenlő szavazatjogot, mégis minden honpolgárt több-kevesebb mértékű jogban részesít, így mindenkit a nyilvános harcokban való részvétellel képesít, a közügyekben való közreműködésre ösztönöz! Hogy senki ne érezze a teljes alárendeltségnek, a jogokból való kizáratásnak fájó és demoralizáló károhozát, ez a nagy demokratikus kezdés és egyben a nagy nemzeti haladás Andrássy javaslatában. Ezzel az általános kerettel túlhaladta a paktum kötelezettségeit és a fatális Kristóffy-hagyomány által előszabott méreteket is és az ily haladás ellenében nem sokat nyomnak a merő doktrinérizmus által sugallott, nemzeti létünk föltételeivel nem számoló kifogások. Hogy az analfabéták, akiknek zöme a nemzetiségekre esik, csak tizes csoportokra osztott közvetett választói joggal lesznek felruházva, akik dogmatikus jelszavaktól el nem fogultan ítélnék, ezt is oly egészséges csirának fogják elismerni, amelyből a természetes jogfejlődésnek izes gyümölcsöket kell megérlelnie. Ennek a tizedestört választójognak, ahogy gunyosan elnevezték, ön-

A Báty leányok.

Irta: Agh Endre.

(Utánnomás illos.)

Lombhullató őszszel, valahányszor elbolyongok a vén Bükkös utalan útjain, mindig eszembe jutnak a Báty leányok.

Ott laktak alatt a Retyiszél völgyében, a rengeteg erdőben, egy kis erdészlakban, az apjukkal s amikor csak idejük engedte, járták a nagy erdőt s ott szótték álmukat és ott siratták el bánatukat.

S az öreg erdő, az ő buta nagy fáival, oly hűséges barátjuk volt. Velük örvendett, amikor kacagásuktól visszhangzott a rengeteg; meghallgatta titkukat, bánatukat, de tovább nem adta, legfeljebb ő is elbusulta magát, amikor eljött a késő őszi s pergett le a fáiról a levél, mint a bánatos ember szeméből a könny...

Vagy két őszi át nem járták együtt a vén Bükköst a Báty leányok! Férjhez ment a Mártha s az ura elvitte őt, fel a nagy városba, idegen emberek közé, új életet élni. De mintha ez az új élet egyszer csak nagyon megártott volna Márthának, mert hazajött, beesett arczzal, bágyadt szemekkel, megtörve, kifosztva mindenéből, csupán egy kincset hozva haza, az ő kis leányát.

S a mult őszszel ismét együtt járták a nagy erdőt a Báty leányok. S oly jól érezték magukat ott, hogy sokszor még az alkonyat sem bírta hazakergetni őket.

Különösen Mártha s az ő kis leánya volt

boldog. Lelkében a bánattal, jól esett neki látni a hervadást s összehasonlítva életét a hervadó természettel, megnyugvást érzett az elmulásban.

Elnézte az ő virgoncz kis leányát, aki egyszerre mind le akarta szakítani a késő őszi virágjait, elnézte Klárát, aki versenyt futott a gyermekkel s egy új élet reménye szállta meg.

— Csak az a gyermek ne volna — mondotta nővéreinek — nem törődnek az apjával. De így, ezért a gyermekért kell, hogy szenvedjenek.

— Nem szereted Lászlót?

— Nem. A sok szenvedés kiölte belőlem a szeretetet. Nem volt egy nyugodt, egy boldog percem vele. Ő nem az az ember, akiről egykor e helyen ábrándoztam. Csak önmagával gondolt, mulatott, kivette az utolsó darab kenyeret is a szájunkból, nem törődött velünk.

A fiatalabb Báty leány megnyugtanni próbálta Mártát.

— Még megváltozhat, ha öregebb lesz s nyugodtabb hivatalt kap. Mert ő, tudom, hogy szeret téged is s a kis leányát is szereti.

— Szeret s szereti különösen Rózsikát. De mit ér, ha nem tud gondot viselni reánk? Azután én soká nem bírom, mert beteg vagyok, mert ez a pár esztendő megölt testileg és lelkileg is.

Igy panaszkodott Mártha, mialatt az ő kis leánya mind csokorba kötötte az öreg Bükkös őszi virágjait.

Odajött velük, ahol az édesanyja elmondta panaszát a lombját hullató erdőnek s így dicsékedett:

— Édes anyuskám, édes Klára néni, nézze,

itt a sok szép tarka virág, összeszedtem s elküldöm apuskának, mert ő is nagyon szereti a virágokat.

Márthának könyvet csalt szeméből a gyermek öröme.

— Lásd, nem boldogság ez? — kérdezte őt Klára — ezért a gyermekért kell, hogy sokáig éj és tünd az életet.

Mártha azonban nem türte. Mert mire lehullott a vén Bükkös fáinak minden levele, ő is elhervadt.

S a kis Rózsikát a Báty Klára gondozta azután.

Boldogság volt elnézni őket, amint együtt játszottak, kergették egymást, avagy szedték a galagonyabokor őszi gyümölcsseit.

Csak apját nem tudta feledni a kis Rózsika. Imáiba foglalta nevét s napközben is sokszor elmondta, hogy egyszer csak megjön a papuska és hoz az ő kis leányának aranyos hajú babát és egy nagy-nagy birikét.

Báty Klára, mint jó anyahelyetteshez illik, megnyugtatta a gyermeket és eltartotta igérettekkel.

De a kis leány nem tudott megnyugodni, nagyon vágyott az apja után és sokszor oly keservesen cisirdogált, hogy Klárának megesett a szíve rajta.

S olyankor egy gondolat villant át agyán, amelytől alig tudott megszabadulni.

— Ah, örültség még csak gondolni is reá, — mondotta magában. — Hogy ahhoz az emberhez kössem az életemet, aki a Mártha életének megölője volt...? Lehetetlen.

magától kell teljes választójoggá fejlődnie, még pedig oly uton, mely egyben kulturai gyarapodásunknak is útja. Előre látható, hogy ez a választói rendszer rohamosan fogja megapasztani az országban az analfabéták számát. A szabadelvű rendszer idején az évi adófizetés pontos lerovásához volt kötve a választói jogosultság, amit méltán tarthattak a fiskusi szempont igazságtalan, kegyetlen túlzásának. Ezzel szemben nem a leg-helyesebb kulturai ösztönzés az, amely Andrássy javaslatában foglaltatik? Az irigység közérzése, amelyet általában a demokráciák büneül mondanak, itt valóban termékeny erőül lesz felhasználva, a művelődés szomjává lesz nemesítve. Itt a javaslat főgyengeségének magam részéről csak azt tartom, hogy a nyilvános szavazást, amely a múltban a hatalmi korrupció legfőbb kufforrása volt, fentartani kívánja.

Akármi választási törvényt alkotnánk azonban mostanáig, csak az lehetne kiinduló pontja, hogy a mai nemzedék szükségének feleljen meg és a jövőhöz helyes átmenetül szolgáljon. Andrássy Gyula bizonyosan nem azzal az ambícióval alkotta meg javaslatát, hogy mint Lykurgos törvénye soha változtatás alá ne essék. De ezenfelül javaslatának fényes oldala, hogy formális törvény változtatás nélkül és gyakorlati tartalma önmagától változik, fejlődik, tökéletesedik a tiszta demokrácia irányában. És csak ismételnünk lehet, hogy a merőben elméleti jelszavak hirdetőivel ezen a téren nem lehet vitát folytatni, mert tételeik túl vannak a kölcsönös megértés határvonalain. Mellettök ám kissé nevetéses csoportnak festenek azok a nagyképű tanítók, kik az óriási koráramlatokkal szemben, a melyek a választási reform kérdését elének sodorták, afféle homeopathikus adagokkal gondolják beérhetni. Ha nem is akarunk egyetlen nyaktörő ugrással a célhoz jutni, igenis ut, szabályozott ut kell, amely az általános szavazathoz elvezessen.

Taft.

Budapest, november 4.

10 év márczius negyedikén Taft Vilmos, az amerikai Egyesült-Államok hadi départmentjának vezetője el fogja foglalni a köztársaság elnöki székét. Taft hatalmas természetű, robusztus egészségű, munkára termett alak. Pályája nem olyan sima és egyenletes, mint ahogy mi politikai pályát el szoktunk képzelni. Volt rendőr és rendet teremtett. Volt bíró és igazságosan ítél, megközelíthetetlen maradt. Volt a Filippiszigetek kormányzója és az anarchia helyére harmóniát tolt. Mint hadügyminiszter organizálta az Egyesült-Államoknak inkább rendőri szolgálatot teljesítő hadseregét.

Természetesen, ennyi nem elég az amerikaiak szemében ahhoz, hogy valakire az elnökség óriási hatalmát rábizzza. Hanem a mostani elnöknek, Rooseveltnek, utód kellett és választása Tafttra esett. — Taftnak minden egyéni kvalitása mellett ez a körülmény esett döntő sulyként a választás mérlegébe.

Törvény ugyan nem, de szokás tiltja, hogy valaki az Unióban harmadszor is elnöki méltóságot vállaljon. Roosevelt esetére ez a szabály nem volt teljesen alkalmazható. Őt első ízben nem elnökké, hanem alelnökké választották és csak Mac-Kinley erőszakos halála emelte föl a legfelsőbb polczra. Így hát némi magyarázással Roosevelt most is bele mehetett volna a választási küzdelembe; csak hogy most négy esztendeje, mikor első ízben elnökké választották, igen ünnepélyesen és igen határozottan kijelentette, hogy nem aspirál többé az elnöki székre. Ez a kissé megdöglött és kortes-nyilatkozat szegte utját annak, hogy Roosevelt ismét nem pályázott az elnöki méltóságra. De ha már nem maradhatott örökállomását, legalább arról akart gondoskodni, hogy utódja folytassa az ő politikáját. Taft Vilmost, ki bár eddig némi homályban volt, alkalmas embernek találta erre a

föladatra és ezért szállott érette sikra olyan páratlan vehemenciával.

Taftnak nagy szüksége volt erre a segítségére. Pártjának, a republikánus pártnak, kissé megkopott a presztízse. A trösztök visszaélései a közvéleményt e párt ellen ingerelték és a tavaly lezajlott nagy pénzügyi válság csak megmerevítette ezt az ellenszenvet. Ha tehát Taft egymaga indul el a republikánus zászlóval, alighanem kiütik azt kezéből. De melléje állott Roosevelt az ő elképzelhetetlenül nagy népszerűségével s az ő emberfölötti agitatori erejével s így a kockának javára kellett fordulnia. Mind a mellett a másik párt, a demokrata párt, talán úgy is győzött volna, ha a választási erkölcsök nem lennének kissé sajátosak az Egyesült-Államokban. Az uralmon levő párt, segítve a nagy vállalatok anyagi erejével, majdnem föltétlenül kezében tartja a választás esélyét. Szavazatok megvásárlásától már leadott szavazatok meghamisításáig: minden elképzelhető eszköz igénybe szokott venni, hogy maga felé hajlítsa a szerencsét. (Igaz, hogy a másik párt is megteszi ezt, csak hogy a hatalmi pozíciókon kívül lévén, működési tere jóval szűkebb.)

Ezenkívül még sok-sok kicsi és nagy körülmény játszott közre — részint tudatosan, részint öntudatlanul — hogy Bryan bukásainak száma egygyel megsaporodott. Nem utolsó közöttük az, hogy a republikánus párt lassankint elszedegeti a demokrata párt programját. A két párt között leglényegesebb különbség az, hogy míg a republikánus párt tisztára individualista s az állami beavatkozást nem ösmeri el sehol, addig a demokrata párt hajlik az état-izmus felé és egyik-másik ponton érintkezik a szociálizmussal. Ha a republikánus párt megmaradt volna eredeti helyén, győzelme sem lehetett volna olyan teljes. De már Roosevelt hangoztatta, Taft persze átvette a szót, hogy az állami ellenőrzést hatékonyabbá kell tenni, hogy nem lehet a laissez-passer elvére támaszkodni, mert az előbb-utóbb maroknyi ember zsarnokságára vezet. Így fogantak meg a trösztellenes, a munkás-

Igy mult el az ősz s a vén Bükkös százéves fájáról így hullott le minden levél. Beállottak a deres idők s egyszerre beszorultak a szobába Klára is, a Rózsika is.

És ott elkezdtek buslakodni, miként a kalitba zárt madár.

Amig Klára a házi dolgok körül szorgoskodott, a kis leány a szobai virágokkal játszott, amiket behordtak a nagy verandáról. Sorba rakogatta őket, lecsipkedte róluk a sárguló leveleket s közben ő is úgy lankadt, miként azok a virágok. Mert a szobába zárt gyermek s a szobába zárt virág oly rokonlelkek!

A szunnyadó erdőre az első hó is leesett. Ennek azonban már nem örvendett a kis Rózsika, mert akkor már ágyba dőlt és szenvedett. S vele szenvedett a Klára is.

Leste a gyermek lázas álmait, ápolta, gondozta éjjel-nappal; sirt felette s mikor már nagyon rosszul volt a kis leány, megtette azt is, hogy írt az apának.

És Bedő László visszairt, hogy el fog jönni. Amikor ezt az öreg Báty megtudta, végtelemül le volt sújtva.

— Mit gondoltál, leányom, amikor ide hívtad? Azt az embert, aki nővéred életének megromtója volt? Látni sem akarom, nem tűröm meg a hajlekomban a nyomorultat!

Amig az öreg ekként kifakadt, Klára ott szorgoskodott a beteg gyermek körül. Betakarogatta, hideg kezét odanyomta lázas homlokához, miközben mindig beszélt neki aranyos haju babáról, tündérekről.

— Kifizöm, kikergetem a házamból — foly-

tatta Báty — ide be ne merészelje tenni a lábát.

Klára kérére fogta a dolgot.

— Nem hívtam volna, de ezért a gyermekért meg kellett tennem. Mert, nézze édes apám, nem tudnám a lelkekre venni, hogy nem értesítettem azt az embert a Rózsika állapotáról, aki elvégre mégis csak az apja.

— Rossz apa — dörmögte Báty.

— Azután meg, a gyermek kérte. Vágyik utána, látni szeretné.

— Nem hiszem, az olyan apát, aki tönkretette gyermeke életét, még a gyermek sem szeretheti.

Klára nem tudta tovább hallgatni engesztelhetetlen apját, kiment a szobából a friss levegőre. S azalatt Báty odament a gyermekhez és elnézte.

A kis leány rámeresztette a bágyadt szemét — nem volt hozzászokva, hogy férfit lásson ágya mellett, azután síró hangon kérdezte, hogy hol a Klára néni?

— Megjön, behívom, mindjárt itt lesz, — biztatta a nagyapja.

— Papukát is hívja — szólt erre a gyermek — akkor talán bejön, ha nagyapó hívja, Klára néninek nem akar bejönni.

Az öreg Báty elfordította tekintetét a gyermekről. Le-fel járkált a szobában s valami más gondolatok jártak a fejében, mint előbb.

— Igaza volt Klárának, mégis csak az apja — mondotta magában.

S kiabált a leánya után, hogy jöjjön, várja a Rózsika.

De Klára nem jött.

Szive panaszát ment kiönteni a szunnyadó erdőnek.

Megállott a kis erdőszél fölött, a fenyőkkel beültetett erdő szélén s lebámult a kanyargó utra, a falu felé.

— Várom azt az embert, de magam sem tudom, miért? — kérdezte önmagától. — Fáj a lelke azért a gyermekért s képes volnék mindenre, ha megtudnám menteni. Csak későn ne volna Eszébe jutott ez is és rohant keresztül a havas uton a házba.

Az öreg Báty fogadta:

— Mért mégy el, mikor annyira kíván beneteket a gyermek?

— Itt vagyok, lépett a kis leány ágya mellé, mire az kinyújtotta kezét.

— És apuka? — kérdezte.

— Ő is megjön, még ma megjön az ő kis leányához.

És valóban meg is jött.

Nagyon oda volt azon az estén a gyermek. Homloka tüzesebb, szemei még bágyadtabbak, örvendeni is alig tudott. Pedig be szeretett volna örvendeni.

Később elszunyadt, nyugtalan álmai voltak, mert minduntalan hánytavetette magát, lélegzete zihált s olykor sirt álmában.

Az apja, a nagy, erős ember egészen megtört a gyermek láttára. Ott állt szótlanul, mozdatlanul az ágya mellett és mintha ő is sirt, vagy imádkozott volna.

Azután megkérdezte Klárát:

— Ugye-bár, nagyon rosszul van a gyermek?

védelmi és az ipari és kereskedelmi vállalatok ellenőrzését célzó törvénytervezetek — melyeket a demokrata párt évek óta sürgetett és amelyeket a republikánus párt, hogy csak hatalmon maradhasson, meg is fog valósítani. Ilyen fenomének másutt is megszoktak történni. De láttukra éppenséggel nem szabad csodálkozni Amerikában, hol az elv viaszok, melyet a gyakorlat vasmarka kénye-kedve szerint formál.

Taft győzelme annyit is jelent még, hogy az Unió vámpolitikája nem fog azon a radikális változáson keresztül menni, melyet a demokrata párt hirdetett. Jelenti továbbá azt, hogy az Unió fegyverkezése tovább fog folyni, egyrészt, hogy a termelési vágy már ezáltal is kielégítést nyerjen, másrészt azért, hogy az amerikai áru presztizsét az egész földgömbön hatalmas flotta biztosítsa. Taft átvette a mostani elnök híres mondását: csak akkor fognak bennünket respektálni, ha vastag bot lesz a kezünkben.

Kétségtelen azonban, hogy ez a princípium teljességgel át fog menni a valóságba. Az amerikai politikai porondon ugyanis megjelent a szociáldemokrata párt s félelmes arányokban növekedik. Még öt évvel ezelőtt is az osztályharc alapján álló szakszervezetek szétmállottak; de most, hogy az amerikai termelésnek is láthatók már a határai és az a bizonyos munkástartalék nem tud többé még be nem telepített területekre menekülni: az osztályharc gondolata ott is gyökeret vert és Amerikáról lévén szó, gyors tempóban terebélyesedett ki. Taft Vilmos urnak azonban aligha fog kelleni szembeszállania még ezzel a veszedelemmel. A republikánus párt programjának kibővítése és manióváálása által biztosíthatja majd a zökkenések nélkül való fejlődést.

Budapest, november 4.

A király a delegációkról. Bécsi tudósítónk távirata szerint az „Allgemeine Zeitung“-nak jelentik, hogy politikai körökben azt beszélék, hogy a király legnagyobb meglepetésére adott kifejezést afelett, hogy az osztrák és magyar delegáció tagjai

— Rosszul, de jobban lesz, már volt így.
— Mennyit szenvedhetett velem!
— Szenvedtem — mondotta Klára — mert nagyon szeretem a gyermeket.
— Emlegetett engem?

— Sokszor, mindig kérdezte, hogy hol az ő papukája.

Bedő László odaült az ágyszélre és kezeibe hajtotta fejét.

— Nem tudom, mivel haláljam meg a jószágát — szölt később Klárához.

— Mentse meg a gyermeket, legyen gondviselő apja, akkor eleget tett mindennek.

Az erős férfi egész testében megremegett.

— Mert ugy-e, nyomorult voltam? Sem apa, sem férfi. Megöltem az anyját s tönkretettem a gyermeket.

A mikor ezeket mondotta Bedő, szinte lát-szott, miként sir a lelke. Azonban egyszerre felszámolt.

— De jóvá akarom tenni, amit maguk ellen vétettem. Apja leszek gyermekemnek, a legjobb apa e világon

•

Mire kitavaszkodott, a gyermek is jobban lett. Klára és az édes apja gondviselése folytán felépült s anyja helyett Klárát tisztelni s imáiba foglalni nevét megtanulta. Az édes apja tanította meg reá.

S ez végtelenül jól esett Klárának. Boldog volt, alig tudta türtőztetni örömét, különösen, amikor a gyermek Klára-mamának szólította őt.

— Hallja, hallja édes apám — hivta rá fel

között Budapesten közeledés történt. A felség abbeli reményének is kifejezést adott, hogy a delegátusok a jövőben is személyesen fognak érintkezni egymással és közösen beszélék meg a politikai kérdéseket. Erre a jövőben bizonyára mindig alkalmuk is lesz.

Zichy miniszter Bécsben. Gróf Zichy Aladár, a király személye körül miniszter ma délben több napi tartózkodásra Bécsbe érkezett.

A költségvetés tárgyalása. A pénzügyi bizottság november hó 5. napján délelőtt 10 órakor a képviselőházban saját termében ülést tart, melynek tárgya a földmívelésügyi tárcza költségvetése.

A Vasutas Szövetség nyilatkozata. A képviselőház pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén Hoitsy Pál, a bizottság előadója, olyan értelmű nyilatkozatot tett, miszerint helyesnek tartja, ha a kereskedelmi miniszter a különféle vasutas szövetségek tulkapásai-val szemben erőlyesen jár el, mert a vasutaknál szükségesnek tartja a legnagyobb fegyelmet. A Vasutas Szövetség eme nyilatkozatra, minthogy Hoitsy Pál a különféle vasutas szövetségek tulkapásairól szólt, az igazság érdekében felkéri, nyilatkozzék, vajon ezt a szövetséget is értette-e azok alatt, amelyeket a fenti kitételekkel illetett és ha igen, a nyilvánosság előtt sorolja fel azon ténykedéseiket, amelyekkel a hazai törvényeket megsértették, avagy alapszabályaiban biztosított jogaitat túllépték volna.

Pártértekezlet. Az országos függetlenségi és 48-as párt november 10-én, kedden délután 5 órakor Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter elnöklésével a párt Erzsébet-körtüli körhelyiségének tanácstermében pártértekezletet tart.

A postatakarékpénztár tisztviselői Kossuthnál. A m. kir. postatakarékpénztár üzleti, számvevőségi és pénztári tisztviselőinek küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a kereskedelemügyi minisztériumban. A küldöttség szónoka emlékiratot nyújtott át a miniszternek azzal a kéressel, hogy a lehetőség szerint már az 1909. évi költségvetésben gondoskodjon nagyobb előléptetést megkönnyítő újabb állások kreálásáról. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter kijelentette, hogy a hivatalnoki és tisztviselői kar érdekében minden adott alkalommal megtette és megteszi azt, ami lehetséges és csak elszomorítja az a körülmény, hogy ennek ellenére maguk a tisztviselők szükségesnek tartják, hogy küldöttséggel járuljanak elője. A legnagyobb jóindulattal van a hivatalnoki kar iránt és ezért legyenek meggyőződve arról, hogy a költségvetés szabta határozatokon belül érdekükben a jövőben is minden lehető meg fog tenni.

egyszer az öreg Báty figyelmét — nem öröm, nem boldogság ez?

Az öreg Báty úgy tett, mintha nem hallotta volna.

— Tudom, hogy szereted a gyermeket — hisz én is szeretem — anyja azonban nem lehetsz, mert az apja nem érdemli meg.

— Megigértte, hogy gondját fogja viselni.

— De az pusztá ígérlet marad, mert ő meg nem változik soha.

Ki a nagy erdőbe, az újra ébredő természetbe futott ki a leány.

Sorra vette ott, amit apjától hallott és elgondolkozott rajta és határozott.

Éppen szembe jött vele Bedő László az ő kis leányával. Nagy-nagy csokorral tartott feleje Rózsika s úgy dicsekedett:

— Klára mamának szedték ezeket, a papuka meg én.

Azalatt odaért Bedő is.

— Fogadja el Klára gyermekétől és legyen mátol fogva anyja.

Klára nem habozott. Merően nézett bele Bedő László szeméibe s azt mondta:

— De remélem, hogy meg fog változni . . . ?

Amikor most, ezen a lombhullató őszön a Klárát sem láttam odakint a vén Bükkös magános utjain, s amikor híret vettem, hogy őt is elvitték fel a nagy városba, s ugyanaz az ember vitte fel, aki az idősebb Báty-leányt; valami aggodalom vett erőt rajtam s azt kérdeztem a lombját hullató erdőtől, hogy mivel érdemelték ki sorsukat a Báty-leányok?

A választói jog és a fuzió.

Budapest, november 4.

Egy hét múlva már a képviselőház előtt lesz a választói jog korszakos reformjának törvényjavaslata. A képviselőház pénzügyi bizottsága ezen a héten befejezi a költségvetés tárgyalását s az erről szóló jelentést előreláthatólag a jövő héten, kedden terjeszti be Hoitsy Pál, a bizottság előadója. A képviselőháznak ezen az ülésén fogja gróf Andrássy Gyula belügyminiszter benyújtani az új választói törvény javaslatát és kérni fogja annak egy ad hoc bizottsághoz való utasítását. A képviselőház a következő ülésén, szerdán fogja megválasztani ezt a választójogi bizottságot, amelynek tagjait a pártok kedden délután tartandó értekezleteken jelölik ki.

A választói jog reformjának publikálása előtt most az utolsó héten a kulisszák mögött hatalmas akció indult meg, hogy az új választási törvény javaslatának tárgyalásáig a fuzió megvalósíttassék. A néppárt, amelyben — mint ismeretes — megoszlanak a vélemények gróf Andrássy javaslatát illetőleg, a fuzió mozgalomtól távol marad, s így tulajdonképpen a függetlenségi párt és az alkotmánypárt egységes program alapján való tömörítéséről van szó, amelyhez azonban a néppártnak az a része, amely nem ellenzi a pluralitást, szintén csatlakozni fog. A függetlenségi pártnak egy tekintélyes része tudvalevőleg a fuziót attól teszi függővé, hogy az új pártalakulás elfogadja-e az önálló magyar jegybankot és magáévá teszi-e a függetlenségi pártnak azt a törekvését, hogy az önálló magyar jegybank 1911-re felállíttassék.

Most, hogy a fuzió kérdése ismét felvetődött, ez a követelés is jobban kifejeződött és a függetlenségi pártban igen beható eszmecsere folytak ebben az értelemben. Sokan vannak, kik azt is követelik, hogy a képviselőház ne tűzze addig napirendre a választói reformot, amíg ez a kérdés nincs tisztázva, még pedig olyan értelemben, hogy az önálló magyar jegybanknak 1911-re való fölállítását minden illetékes faktor biztosítja. Mások azt mondják, hogy ők a pluralitás elvén alapuló választói reformot csak akkor szavazzák meg, ha az önálló magyar jegybank fölállítását már előbb törvénybe iktatják.

A fuzió és a bankkérdés tehát a választói jog reformjával kapcsolatosan ismét napirendre került, s most minden valószínűség szerint megoldást is fog nyerni.

A nemzetiségiek hivatalos lapja, a „Lupta“ mai számában kompakt betűkkel felhívást közöl, melyben a párt vezetősége arra kéri a román népet, hogy a jövő vasárnap, november hó 8-án a plurális választójog előterjesztésének előestéjén, minél több tiltakozó gyűlést tartson Andrássy javaslatára ellen. A felhívás dicsérettel emlékezik meg a múlt vasárnap lefolyt gyűlésekről, melyeken a román nép megmutatta politikai érettségét és bebizonyította azt, hogy a románság léte ellen inézett merénnyel szemben zárt sorokban kíván harcolni.

Nagyilondán és Désen ma tartottak a románok népgyűlést, melyen ugyancsak tiltakoztak a pluralitás ellen. Dr. Mihályi Tivadar, a nemzetiségi klub elnöke kifejtette, hogy a románok az összes ellenzéki pártokkal közös harcot folytatnak a pluralitás ellen. A népgyűlés bizalmat szavazott a nemzetiségi pártnak és ő felségéhez hódoló táviratot intézett.

Az újjászervezett szociáldemokrata-párt hódoló táviratait több helyen, így Nádudvaron, Margittán és Kiszénön a táviró-hivatalok nem vették fel továbbítás végett. Tekintettel arra, hogy a táviratokban a közönség lojális érzelmeinek adott kifejezést ő felsege iránt, a pártvezetőség ezen cenzura miatt panaszt emelt a posta- és távirdaigazgatóságnál. Ágya biharmegyei községben az újjászervezett szociáldemokrata-párt megtartott népgyűléséhez meghívta a kerület képviselőjét, dr. Lázár Zoárdot is, aki a népgyűlésen tényleg meg is jelent. Miután Gyenes Bertalan, a központ kiküldöttje beszédét befe-

jezte, Lázár képviselő lépett a szószékre. Beszédeben azt igyekezett bizonyítani, hogy Kossuth Ferenc és vele a függetlenségi párt azért támogatják a többes szavazati jogot, hogy ezáltal a magyarságot védjék a nemzetiségek és a szocialistákkal szemben.

A közoktatásügyi költségvetés.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 4.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt tíz órakor Széll Kálmán elnöklésével folytatta a költségvetés tárgyalását. A kormány részéről jelen volt Wekerle Sándor miniszterelnök, pénzügyminiszter, gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi és Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, Tóth János és Molnár Viktor államtitkárok.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium költségvetését Sággy Gyula ismertette. Kérdi a minisztert, hogy a minisztériumi épület kérdése miképpen áll.

Gróf Apponyi Albert miniszter szükségesnek tartja kiemelni, hogy a költségvetésben expanzív természetű kiadások nincsenek. Az 1909. évi költségvetés csak az előbbi években meghozott törvények és határozatok pénzügyi végrehajtása. A minisztérium épületének terveit elkészítette. Sok megtakarítást jelentene a műegyetemi épületnek a minisztérium céljaira való felhasználása. A kérdés most tárgyalás alatt van és a döntésnél az lesz irányadó, hogy melyik megoldás lesz gazdaságosabb.

Rakovszky Béla: Tudomásunk van arról, hogy az autonómiairól szóló törvényjavaslat kész van a miniszter asztalán. A néppártban nagy elégedettséget szült, hogy az említett elkészített javaslat eddig benyújtva nincs. Kérdi a minisztert, miért nem nyújtotta be az autonómiairól és a kongruenciairól szóló törvényjavaslatokat és mikor kívánja azokat benyújtani.

Nagy Emil kéri Rakovszkyt, hogy a katolikus autonómiát ne tüntesse fel, mint néppárti autonómiát. A katolikus autonómia kulturai, nemzeti, alkotmánybiztosítói, szóval általános országos érdek s nagy hiba lenne, sőt éppen magának az ügynek ártana, ha a katolikus autonómiát akár a legjobb indulattal is bárki mint néppárti követelményt állítaná ma a közélet elé.

Bizony Ákos, mint protestáns ember, hangoztatja, hogy a protestánsok melegen óhajtják a katolikus autonómiáról szóló törvényjavaslat betervezését. Meg van győződve, hogy a kérdés megoldása a felekezeti összetartást emelni fogja. Kérdi a minisztert, szándékozik-e az iránt javaslatot betervezni, hogy a protestáns egyházak segítése a jövőben ne a költségvetés keretében történjen. Kérdi, hogy a nem katolikus lelkészek kongruenciájának emelése mikor kerül napirendre, mert most több helyen a tanítók jobban vannak dotálva, mint a lelkészek. Az 1600 koronás minimum 2400 koronára emeltesse fel.

Széll Kálmán figyelmezteti Rakovszky Bélát, hogy ebben a bizottságban nem szokás pártszempontokat előtérbe állítani. Ez a bizottság szakbizottság, amely tárgyalja a költségvetést az ország közérdekeinek szem előtt tartásával. Nem szeretné, ha ez a szokás változást szenvedne, mert ez ellenkező az ideális parlamentárizmussal. A pártok elvégzik a maguk teendőit a pártklubban; a képviselőházban nem mint párttag szerepelnek, hanem mint képviselők. A régi időkben csak nagyritkán történt felszólalás pártszempontból, pártérdekből. Minden ember, ha a bizottságba belép, hagyja ki a pártérdeket és itt mint országos képviselő, országos szempontból foglalkozzék a költségvetéssel és minden ügygyel.

Rakovszky Béla csak azt kívánja megjegyezni, hogy ő nem a néppárt, hanem a saját nevében beszél.

Hoitsy Pál veszedelmesnek tartja azt, hogy a bizottság több tagja mindig az egyes tételek emelését sürgeti. Szükségesnek tartja, hogy az állam pénzügyi helyzetére is tekintettel legyenek.

Széll Kálmán az általános vitánál kívánta elmondani, de most is hangsúlyozni kívánja, hogy a szakaszt a takarékoság folytán szemellett kell tartani, ha azt nem akarjuk, hogy az állam pénzügyi zavarokba jusson, mert, ha abba bejejtne, az az ország romlását jelentené. A bizottság több tagja folyton arra utal, hogy az egyes miniszterek expanzív politikát folytassanak. Kíváncsi, hogy a bizottság eme tagjai a kiadásokra micsoda fedezetet proponálnak. A kiadások emelését sürgeti, amellyel azonban a bevételek elengedését is hangoztatják, holott tudhatnák, hogy a magyar állam fenállásának és konszolidációjának kondíció sine qua nonja a pénzügyi egyensúly fenntartása. A kultuszminiszter budgetje az utolsó pár év alatt jelentősen emelkedett s üdvözölni lehet érte a kultuszminisztert. Meg van győződve, hogy a miniszter szívesen szeretne még több dolgot létesíteni, de a pénzügyi szempontokat is figyelembe kellett vennie. Ha viszanézünk a múltba, 1868-ban a népnevelés céljaira egy millió forint volt felvéve, ma pedig 56 millió korona. Ez és a költségvetés több tétele azt igazolja, hogy ez az ország gazdasági, kulturális és adminisztratív tekintetben milyen intenzíven halad, anélkül, hogy az állam pénzügyi helyzetében tartós zavar állott volna elő. Figyelmébe ajánlja a bizottságnak, hogy a tételek megszavazásánál tartsonak mértéket.

Ugron Gábor szomorúan látja, hogy a tantervekben nincs meg a lelkesedés, hogy a tantervek egyszerűen elvégzik földadatukat. Az ifjúságban sincs meg a tudásvágy, inkább csak oklevélszerző vállalatnak nézi az iskolákat. Óhajtáná, ha az ifjúságba több nemzeti érzést és a tudomány iránt való vágyat nevelnénk. Utal a japán nemzeti példájára. Figyelmébe ajánlja a miniszternek, hogy a középiskolákban a magyar nyelv és szépirodalom tanítására nagyobb súlyt fektessenek.

Földes Béla szerint a legfontosabb az ifjúságnak oly vezetőket adni, kik hivatásuk magaslatán állnak. Azért e kérdés a tanárképzés terén oldandó meg. Rátkay László fölhívja a miniszter figyelmét az egyetemi és tanulmányi alapok hasznosabb adására a követett gyakorlatra, mely nem kedvez a kisgazdáknak, hanem inkább a nagybérlőknek.

Buza Barna sajnálja, hogy a tárca emelkedésének legnagyobb része a fizetésrendezésekre kellett s nem volt a közoktatás tulajdonképeni fejlesztésére fordítható. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: A katolikus autonómiáról és a kongruenciairól szóló törvények meglesznek. Ha nem volna biztosíték az iránt, akkor már nem volna helyén és nem képviselné a jelen költségvetést sem. A katolikus autonómia nem egy párt, sőt még nem is egy felekezet kérdése, hanem országos kérdés. A katolikus autonómia törvénybe iktatása kiváló alkotmányos biztosíték és nagy kulturális intézmény. Az egész kormányban megvan a legerősebb szándék a katolikus autonómia létesítésére. Meglesz a törvényjavaslat is, amely alapítványilag biztosítja a protestáns egyházak ezidő szerinti való segítségét. A kongruencia-kérdés két részre oszlik. Az egyik része az, hogy a katolikus lelkészekre is kiterjesztessék az 1898. évi XIV. kongruencia-törvényt. Ezt megígérte a trónbeszéd és ez a kormány programjában is benne van. Ezt novelláris javaslattal kívánja megoldani még ez évben. Mind a két javaslatot a választási törvény után szándékozik benyújtani. Teljesen megszívlelendőnek tartja a Bizony Ákos által előadottakat s a korpotétkrendszerrel kívánja megoldani. A kormány meg van győződve, hogy e kérdések megoldása általánosan fogja a felekezetek békét. A gyakorlati oktatás intenzívebbé tétele végett óhajtja a többi minisztériumok fölligyelete alatt álló szakiskoláknak egy kézben való egyesítését és ez irányban a kezdeményező lépéseket megtette.

Ezután a bizottság a kultuszminisztérium költségvetését elfogadja. A részletes tárgyalásnál a jogakadémiaik tételénél fejlődött ki hosszabb vita, melyben Rátkay László, Nagy Ferenc, Sággy Gyula és Buza Barna vett részt. Gróf Apponyi Albert miniszter felszólalása után a tételt változatlanul elfogadták. A középiskolák tételénél Sággy Gyula foglalkozott közoktatásunknak majdnem minden aktuális kérdésével. Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy a fizetések javításának előmunkálatait megindította a középiskolai oktatás egész vonalán és úgy látja, hogy az általában megelégedést keltett. A főkérvény, hogy a státusz-rendezés mielőbb keresztülvitessék — pénzügyi kérdés. A hitoktatók államosítása nagyon meggondolandó nemcsak pénzügyi, hanem sok egyéb szempontból is. Nem is ígérheti, hogy ebbe az eszmekörbe belemegy. A felekezeti középiskolák tételénél Haviár Dániel a miniszter figyelmébe ajánlja, hogy ha lehet, a felekezeti tanárok épp olyan előléptetésben és elbírálásban részesüljenek, mint az államiak Szeretné, ha a vasuti félértelvények kedvezményét a felekezeti tanároknak is kiterjesztenék. Gróf Apponyi miniszter: A vasuti jegyek adományozása nem tartozik hatáskörébe. Azt, hogy egyenlő fizetésben és előléptetésben részesüljenek a felekezeti tanárok az államiakkal, minuciozitatással keresztülvinni nem lehet. A törekvés eziránt megvan. A polgári iskolák tételénél Sággy Gyula előadó a polgári iskolánál a fizetés-rendezés lehető gyorsítását és az országos polgári iskolai egyesület erre vonatkozó kérvényének figyelembevételét, valamint a 600 koronás igazgatói pótlék fizetés jelleget való felruházását ajánlja. Széll Kálmán a felekezeti polgári iskolák tanárainak fizetés-rendezését, amennyiben velük szemben tényleg igazságtalanság történt, a miniszter jóindulatu figyelmébe ajánlja. A siketnéma-intézet tanárok bérvényét, melyet Csizmazia Endre után juttattak a bizottság elé, a bizottság a miniszter figyelmébe ajánlotta.

A testnevelés kérdésénél Nagy Emil kéri a minisztert, hogy az Országos

Testedző-Egyesületek Szövetségét, mely az ország minden tornaegyesületét magában foglalja, részesítse több segítséggel.

A színházak tételénél Sággy Gyula kérdi a minisztert, hogy komoly-e az Opera bérbeadásának terve?

Gróf Apponyi Albert miniszter örül, hogy alkalma van nyilatkozni, mert az utolsó időben ez a kérdés a sajtó egy részében olyan tendenciával tárgyalatik, mely az Operaházat jelenlegi igazgatójával diszkreditálni kívánja. Nem mondja, hogy teljesen perhorreszkálja a bérlet-rendszer intézményét, de a jelen esetben az Opera bérbeadásáról szó sem lehet. A bérlet-rendszer lanszirozását összeköttetésbe hozni olyan gondolat, mintha az Opera jelenlegi állapotával és vezetésével nem volna megelégedve, nagyon helytelen dolog és nem felel meg a valóságnak. Az Operánál igen kedvező fejlődést tapasztal és így a bérlet kérdése ezuttal nem aktuális.

Budapest, november 4.

A „Reichspost“ rágalmai. A bécsi „Reichspost“ ma ismét hosszabb cikkben foglalkozik a nagyszerű propaganda ügyével és ismét alávaló támadásokat intéz a függetlenségi párt és annak vezetői ellen.

A cikk többek között ezeket mondja:

Supilo és Pribicevics urak emlékező-tehetségének kissé segítségére sietünk a következőkkel:

1. Emlékezzék-e Supilo és Pribicevics urak arra, hogy Potocsnyák és Lukinics képviselő urakkal egyetemben 1907. tavaszán Petkovics budapesti szerb főkonzulhoz levelet intéztek, amelyben eléggé érthetően tudomására hozták, hogy politikai szolgálataikat a szerb királyi kormány rendelkezésére bocsátják?

2. Emlékezzék-e Supilo és Pribicevics urak arra, hogy ez a levél Petkovics főkonzul ígéretének megfelelően átadott Pasics szerb miniszterelnöknek és hogy ez Spalajkovics jól ismert osztályfőnököt és Bozsovics urat, a szerb királyi külügyminisztérium pénztárosát felhívta, hogy a levélirókkal érintkezésbe lépjen?

3. Emlékezzék-e Pribicevics képviselő arra, hogy a Supilo-csoport képviselőiben Bozsovicsal és Spalajkovicsal Zimonyban tárgyalt és miről?

4. Mivel az urak emlékező tehetségének föltűnő gyengesége miatt válasz nem várható, itt is segítségükre sietünk.

Pribicevics képviselő ur csak emlékezni fog arra, hogy Spalajkovics és Bozsovics urakkal a Supilonak és társainak adandó jüdszám nagyságáról tárgyalt és hogy az ő első követelése 50 ezer frank volt? Amikor pedig ezt Bozsovics Szerbia pénzügyi helyzetére való hivatkozással megtagadta, olesőbban adta és csak 20 ezer frankot kért. Végül, amikor a 20 ezer frankot sem kapta meg, megelégedett 12 ezerrel is.

5. Ez a 12 ezer franknyi összeg Pribicevics országgyűlési képviselő urnak Zelevac Feter zimonyi kereskedőnek, a szerb kormány bizalmi férfiának, lakásában adott át a kereskedő által kiállított nyugta ellenében.

6. Az egyedüli, ami Pribicevics és Supilo ezen akeziójából nem oly ismeretes, az a körülmény, hogy 1907. június 7-én Spalajkovics osztályfőnök Pasics miniszterelnöknek jelentést tett ezen parancs végrehajtásáról, amikor is szó esett a Supilo-csoportnak a Kossuth-párt főembereivel a belgrádi kiválmaknak megfelelő együttműködéséről.

Mindebből kitűnik, hogy a nagyszerű mozgalomban Supilo, Pribicevics és Kossuth milyen bizalmas viszonyban állottak egymással. Ezzel szemben minden tagadás hiábavaló.

Felhivatalosan a magyar kormány köréből a következő kijelentést tesszik:

A bécsi „Reichspost“ mai számában újból helyt ad azoknak a teljesen valótlan közleményeknek, amelyek most már ismételt tendenciózus célzatosággal minden áron kapcsolatot akarnak találni Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter és a nagyszerű propaganda között. Ezekkel a szemérmelen rágalmakkal szemben, illetékes helyen feleslegesnek tartanak minden további czafolást.

EGYHÁZAK.

— (Országos Vallásegyleti Szövetség.) A debreczeni ref. egyházmegye minap tartott gyűlésében kimondta az Országos Vallásegyleti Szövetségbe való testületi belépését és a belépésre, valamint a főmege taggyűlésre felhívta az egyházmegye lelkészeit és tenitőit. Az alsószabolcs-hajduvidéki ref. egyház-

megye legutóbbi gyűlésében szívesen üdvözölte a szövetség megalakulását és kimondta, hogy a szövetséget a legmelegebben fogja támogatni kitűzött feladatai elérésében. A szövetség taggyűjtő-ivei kaphatók: Hamar István teológiai akadémiai tanár, ügyvezető titkárnál, Budapest, IX., Kálvin-tér 7.

Cserépdarabok.

Gyűjtő: Bede Jób.

A képviselőház pénzügyi bizottságában mindenik parlamenti pártból vannak megbízottak, kiket a képviselőház plénuma választ. De senkit se köteleznek rá, hogy előzetesen felhatalmazást kérjen a pártjától eszméinek és gondolatainak a propagálására. Ellenben mindenki tudja, hogy egyik és másik képviselő melyik párthoz tartozik és nincs kötelezettség megindokolni az álláspontot pártszempontokkal. Következésképpen Rakovszky Béla elszólta magát, amikor a katolikus autonómiaira vonatkozó javaslat előterjesztését azzal az indoklással sürgette meg, hogy a késedelmezés a néppártban nagy elégtelenséget okoz. Rögtön megkapta érte a magáét. A többi pártbeliek rátámadtak és hangoztatták, hogy az autonómia nem lehet pártügy, ez mindenféleképpen általános országos érdek, sőt protestáns oldalról is kijelentették, hogy örvendének az autonómia rendezésének, mert a nem katolikus lelkészek ügyét is erősebben sürgethették akkor, ha a katolikusokkal rendbe jönnének. És aztán lényeges, igen fontos és autentikus magyarázatokat lehetett hallani afelől, hogy a képviselő, amikor a bizottságban végezi a dolgát, akkor nem kötelezheti magát pártszempontokhoz, hanem a költségvetésről lévén szó, csak általános érdekeket szolgálhat.

Szinigazság. Vagy mondjuk: szinaranyigazság. De hisz máskülönb az igazság, hogy a képviselő nemcsak a kerületet képviseli, hanem az egész országot és azért neveztetnek országos képviselőknek. Ki mondja azonban, hogy a kerületi érdekeket mindenik képviselő a maga részéről külön szeretettel, érdeklődéssel és buzgalommal ne portálhassa. És még külön a kerületben azoknak a dolgát, akik a megválasztás érdekében legtöbbet tettek, a kortesekét, pártvezérekét szintén külön forszirozza.

Rakovszky Béla a nagymosás után megmagyarázta, hogy nem a néppárt nevében, hanem csak a maga nevében beszélt.

Hanem azért az autonómiát már kisajátította a néppárt.

Mit tehet ez ellen például a függetlenségi párt? Ugyan mit? Sajátítsa ki a liberalizmust, a valósággyenlőséget és a felekezeti türelmességet. Erre igazán nagyobb szükség lenne, mint arra, hogy szintén fel akarjon kapaszkodni az autonómia szekerére.

A tanulóifjúságot megszólta Ugron Gábor. Kihirdette, hogy az ifjúságban nincs meg a tudásvágy, inkább csak oklevélszerző-vállalatnak nézi az iskolákat.

Ugron Gábornak vannak gondolatai, s ha alkalma nyílik rá, ezeket bátran ki is nyilatkoztatja. Ez a mostani gondolata általános érzést és tudatot fejez ki. Azaz hogy felerészben. Az bizonyos, hogy az ifjúság az iskolát oklevélszerző-vállalatnak nézi. De nem azért, mintha nem volna benne tudásvágy, hanem akár van, akár nincs, a főcélja mégis az, hogy megszerezze a bizonyítványokat, melyek az életküzdelmet megkönnyítik és a boldogulás útján elősegítik. Aki többet tanul, mint amennyi a diplomához szükséges, azt senki se akadályozza és hiba volna egyenesen a tanári karra háritani a

felelősséget a miatt, hogy az ifjúság általában nem tanul többet. Ez éppen nem a tanítás kérdése, hanem főképpen társadalmi berendezkedés következménye. Aki többet tanul, az minálunk Magyarországon aligha látja e többletnek különösebb hasznát. Az élet útjait itt más kellékek szabályozzák. A diploma szükséges. De a tudás helyét minden esetben pótolja a szülők és rokonok összeköttetése, köznyelven: a protekció. Hány és hány ember kóborog nyomorogva a diplomájával, holott ezenkívül háromszor-négyszer és tizszer annyi tudása van, mint annak, aki még a diplomát is protekcióval kapta, de alig száradt meg rajta a ténna s már meg volt a kinevezése és a többi képességek közül egyedül az alkalmazkodást és az ugrást kellett elsajátítania.

Éppen gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter szolgálhatna e felől érdekes dokumentumokat, ha a hivatalbeli békeség érdeke megengedné neki, hogy egy kicsit körülnézzen. Mit ér a diploma mellett a több tudás a protekció megmozgatása nélkül? És mit határoz jó vagy kevésbé jó diploma, hogyha megvan a protekció.

Tessék megnézni, amikor nagyságos, méltóságos és kegyelmes protekció ur megjelenik a minisztériumban és letesz egy csomó folyamodványt és abban a tudatban távozik, hogy ez már mind el van intézve, az által, hogy ő hozta el. És tessék megnézni a folyamodványok többi garmadáját, hogy jönnek és aztán, hogy mennek vissza és ismét jönnek, megint mennek és csak a bélyeg fogy és a reménység hogyan pusztul... A tudomány szomját ki lehet elégtíteni, de minél több a tudás és minél kevesebb a hozzávaló protekció, annál nagyobb az elkeseredés a kudarcok miatt.

Egyre azonban igen jó volna rászoktatni minden olyan embert, aki iskolába járattja a fiát, leányát anélkül, hogy protekcióról gondoskodhatna részére. Arra kellene rászoktatni, hogy idegen nyelvekre taníttassa, ha észreveszi, hogy többet képes tanulni, mint amennyi a diplomához okvetlen szükséges. Hadd tanuljon meg más nyelvet épp oly jól, mint a magyart.

Igy aztán érvényesülhet a több tudása. Mert azt legbizonyosabban tapasztalni lehet, hogy a tanult és szorgalmas magyar ember külföldön sokkal többet ér el, mint minálunk, ha nincs protekciója, míg ellenben nálunk, ha protekciója van, akkor absolute nem lényeges, hogy mit tud.

Gróf Apponyi Albert miniszter a felvetett kérdésekről rendre nyilatkozott. Ezenkívül azt is megemlítette, hogy panaszokat hall az irodalom berkeiből is, hogy a komoly művek nem találnak kiadókra.

Valóban. Sokféle támogatásban részesülnek kiadók, ha ötleteik vannak mulattató és tréfiás olvasmányok terjesztésére és a tankönyv-irodalom ugyancsak külön specialitás, amelyről a tanügyvel foglalkozók sokat tudnak beszélni. Úgyesen kiki megtalálhatja a szerencsét. Hisz — amiként egy híres író mondja — szerencsénk mindig csak attól függ, hogy akarjuk azt, amit az istenek akarnak és így csupán rajtunk áll, hogy boldogok legyünk.

De azért nem igen kívánjuk, hogy a komoly irodalom minisztériumi támogatással jelenjen meg.

Mert bizonyos, hogy nem az író segítik vele, de az fogja rajta a legjobb ízetet csinálni, aki kibérli.

Barkóczy elítélték.

Budapest, november 4.

A legutolsó napok egyikén a Kuria felebezési tanácsa szigorúan elítélte báró Barkóczy Sándort, a kultuszminisztérium osztálytanácsosát, aki egy félesztendővel ezelőtt a magyar törvényeket mélyen meggyalázó módon tagadta meg az állami anyakönyv aláírását. Nem saját uri mivoltában, hanem per prokura, egy strohmann személyében ítélte el, akinek a büne ugyanaz volt, mint az övé. Pozsonyszentiványban szószékről tanította egy katolikus pap ugyanazt, amivel Barkóczy annak idején a maga vonakodását indokolta. Hirdette ez az öreg, fanatikus papi ember, hogy az a hívő, aki az állami anyakönyvet aláírja, egyházi vétséget követ el, mert lealacsonyítja a katolikus vallást. Az öreg pap ellen pört indított a királyügyészség s megvádolta őt azzal, amivel annak idején Barkóczyt vádolták, hogy a szentesített és bezzikelyezett törvények ellen izgatott. Az első két fórum felmentette a pozsonyszentiványi plébánost, a Kuria azonban, a legképzettebb, legkiválóbb, legtudósabb bírák testülete megsemmisítette az alsó bíróságok ítéletét és izgatás vétségében bűnösnek mondta ki a lelkész, rá szabván e czímen tizennégy napos államfogházát és kétszáz korona pénzbüntetést.

Eszünkbe jut a nagy hühé, melylyel annak idején Barkóczyt megvédelmezték. Akkor a parlament volt az ítélőszék, a királyügyész szerepét pedig a sajtó egyhangu állásfoglalása és egy képviselő töltötte be. Az interpelláló képviselő tárgyilagos, hideg szavakkal adta elő a vádat: Barkóczy Sándor azt az alkalmat, hogy egy polgári házasságkötésnél tanuként szerepelt, arra használta föl, hogy tüntessen a polgári házasságról szóló törvény ellen, mert az esküszöveg elmondása alatt csak az anyakönyvvezető többszöri fölszólítása után volt hajlandó föllátni s a jegyzőkönyv aláírását is megtagadta azzal az indoklással, hogy az az ő vallási meggyőződésével ellenkezik. Barkóczy ezzel — daczára annak, hogy magas állami méltóság viselője, — tüntetőleg szembeszállt a törvényvel.

Akkor a képviselőház már az interpelláló képviselő első szavainál elárulta, hogy nem lesz higgadt bíráló az ügynek. Folytonos izgatott közbeszólásokkal, szenvedélyes kifakadásokkal és személyes inzultusokkal zavarta a vádbeszédet. A védői tisztre pedig maga a súlyos bűnbe esett állami tisztviselő főnöke, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter vállalkozott. Ezt a beszédet már zugó tapsokkal, helyeslésekkel fogadta a tisztelt Ház. Apponyi pedig arra hivatkozott, hogy a polgári házasságról szóló törvény nem bünteti az aláírás megtagadását, tehát Barkóczy nem is sérthette a törvényt. A Ház tulnyomó többsége tomboló örömmel fogadta ezt a magyarázatot, a miniszter választát tudomásul vette: Barkóczyt ezzel fölmentette. Alig akadt egy kicsi, elenyésző töredék, amelyik külön véleményét vallott s leszavazta Apponyi törvénymagyarázatát.

Akkor a nyilvánvalóan elfogult fórum ítélete ellen — sajnos — nem volt felebbezés. A véletlen összetalálkozása azonban rövid félév múlva teljesen analóg esetben provokálta a legfelsőbb magyar bíróság döntését. S ez a bíróság elítélte Barkóczy Sándort. Most nem hivatalos ultramontánok, nem papok és papfamulusok magyarázták a törvényt, hanem olyan emberek, akik annak minden csiniát-biniát értik s ezek az előkelő jogászok megállapították a következtetést: Az, hogy a törvény nem bünteti az állami anyakönyvek aláírásának megtagadását, nem elég alap arra a következtetésre, hogy a törvénynek nem áll fönn ilyen irányú kötelező rendelkezése. A lelkész tehát létező törvényvel szemben való ellenszegülésre hívta föl a hivatott, amiben benne van a büntetendő cselekmény tényadéka annál is inkább, mert a lelkész beszéde alkalmas volt a törvény iránti köteles tisztelet és engedelmesség meglazítására.

Adresszáljuk ezt a törvénymagyarázatot gróf Apponyi Albert kultuszminiszter czímére, aki éppen az ellenkező teóriát építette föl, hogy kedvenc emberét megmentse.

Ha csak a nyílt tilalom, a számozott paragrafus megszegése volna megsértése a törvény-

nek, ez azt jelentené, hogy szabad tiszteletlenül viselkedni a törvénnyel szemben, szabad azt megcsufolni, kijátszani, szabad mások fanatizmusát is ellene lázítani, hogyha nem ütközünk valamely expressis verbis tilalomba. Ismerek embereket, akik valóban nem cselekedtek mást, csak ezt, mégis börtönben ülnek, ki család miatt, ki széhhámosság miatt. Pedig tudták és félték a paragrafust, úgyesen meg is kerülték valamennyit, de az igazságos bíróság a cselekedet szándokát s a törvény intenczióit nézte s hamarosan rájuk csapta a kóter ajtáját.

A kuria indoklásából eklatánsan világlik ki annak az indokolásnak az immoralitása, melylyel Barkóczyt fölmentették.

És az ítélet különben súlyosbító körülménynek vette azt, hogy a vádlottnak, mint papnak, hivatásánál fogva is a vallási béke és a társadalmi rend fönntartására kell törekednie. Vajon mennyire vette volna súlyosbító körülménynek azt, hogy Barkóczy fölesküdt állami tisztviselő s magas felelősségű méltósága dacára csufolta meg a törvényt s zavarta meg a vallási békét és a társadalmi rendet?

A balkáni események.

— Szerbia agitációja. —

Budapest, november 4.

Szerbiában nagy a zavar és az ijedelem. A nagyhatalmak támogatásában György királyfi kudarczteni pétervári útja után nem nagyon biznak és folytonosan attól félnak, hogy a monarchia hirtelen betöréssel oda lenn terem rendet csinálni.

Azokkal a hírekkel szemben, melyek Oroszország és a monarchia közt támadt feszültségről meséltek, félhivatalosan kijelentik, hogy a bécsi és a pétervári udvar közt levő viszony a lehető legjobb, aminek jeléül legközelebb egy orosz nagyherceg jön Bécsbe, hogy a királynak hatvan éves jubileumához gratuláljon.

A mai eseményről következő hireink érkeztek:

Pasics akciója.

Szerbia még egyre nagy agitálást fejt ki és a különböző orosz politikai köröket igyekszik a szerb érdekeknek megnyerni. Pasics több szerkesztőt látogatott meg és egyes dumaképviselőket is felkeresett. Az agitációs mozgalomnak valóságos Pasics a lelke és mozgatója. Pasics mindaddig Pétervárott marad, míg az Oroszország és Ausztria-Magyarország közötti tárgyalások definitív formát vesznek fel. Reméli, hogy Ausztria-Magyarország saját érdekében igyekszik fog úgy eljárni, hogy a konferencia létrejvetelét lehetetlenné ne tegye. Oroszország Szerbiának elővigyázatosságot ajánlott és azt, hogy várja be nyugodtan a tárgyalások eredményét.

A szerb trónörökös elutazása előtt fogadta a „Novoje Vremja“ egy munkatársát, akinek a következőket mondotta:

— Közölje az orosz társadalommal, hogy pétervári utazásom politikai eredményével nagyon meg vagyok elégedve. A fogadás, amelyben részeseültem, igen megtisztelő, volt rám nézve. Két ízben voltam Péterhofban és mind a kétszer a legmeghatóbb fogadtatásban volt részem. A császár a Sándor-rendjellel tüntetett ki és úgy személyem, mint Szerbia irányában nagy figyelmet tanúsított.

A császár közvetlenül az osztrák-magyar nagykövet után Komjakovot, a дума elnökét fogadta, akit biztosított arról, hogy Oroszország, híven balkáni szláv politikájához, Szerbiát sorsában nem fogja magára hagyni.

A császár a hét folyamán újból fogadni fogja Pasicsot és Hiuskovicot. Pasics az udvari minisztérium költségén az Európa-szállodában élőkelő és kényelmes lakást vett fel.

A császár Pasicsot e hét folyamán újabb kihallgatáson fogja fogadni. Abból a programból, melyet Stolypin miniszterelnök a дума elnökének átadott, a vallás-szabadságra vonatkozó javaslatok hiányzanak, mi által igazolást nyert az a hír, hogy ezeket a javaslatokat átdolgozás

végett visszaadták az illetékes minisztériumoknak.

A Novoje Vremja mai száma az osztrák háborus készülődésekről ír és azt mondja, hogy ilyen körülmények között Oroszország és Angliának a szerbek lecsillapítására irányuló intelméi teljesen hatástalanok lesznek, majd így folytatja: Ugy látszik, báró Aehrenthal nem tud betelni diplomáciai sikereivel, hanem vérrel is meg akarja peccélni művét. Ha a háboru kítör, a kiontott vérért az egész felelősség a támadót illeti.

Megfenyegetett Szerbia.

Hétfőn este gróf Forgách belgrádi osztrák-magyar követ átnyújtott a szerb kormánynak egy jegyzéket, amelyben intik Szerbiát, hogy hagyjon föl Ausztria-Magyarországgal szemben az ellenségeskedéssel, mert ellenkező esetben energikus intézkedésekkel fogják azt megtorolni. Válaszul a jegyzékre a szerb kormány komünikét tett közzé, amelyben hangsúlyozza, hogy Szerbia most teljesen korrekt magatartást tanúsít és várja, hogy a nagyhatalmak konferencia megtartását határozzák el. Belgrádban hétfő óta nagy izgatottság uralkodik. Az orosz és angol követ ugyanis megjelentek a külügyminisztériumban és ott kormányaik nevében azt a tanácsot adták, hogy a szerb kormány gondoskodjék arról, hogy minden további provokáció Ausztria-Magyarországgal szemben szüniön meg, nehogy esetleg a békét megzavarja. Ezt a diplomáciai lépést titokban tartották, nehogy a lakosságot felizgassák, amely eddig abban a hitben volt, hogy Oroszország és Anglia minden szerb akcióit támogatnak. Este azonban kitudódott a dolog. Egyidejűleg kalandos hírek terjedtek el, így többek között az, hogy osztrák-magyar csapatok betörték Szemendriába. Erre aztán nagy izgatottság támadt, amely még most sem szűnt meg. Este ismét újabb hírek czirkáltak a városban; azt beszélték, hogy a hadügyi minisztériumot bizalmasan értesítették arról, hogy Ausztria-Magyarország támadást készít elő Szerbia ellen, továbbá, hogy a belgrádi helyőrség készenlétben áll és csapatokat indítottak Obrenovicsba és Szemendriába.

Georges Villiers, a „Temps“ munkatársa beszélgetést folytatott a Párisban icózó Milovanovics szerb külügyminiszterrel, aki ismételte előtte a már eléggé ismeretes érveket és megjegyezte, hogy Szerbia követelései mérsékeltek és jogosultak. Azt mondják, hogy Szerbia nem veszített semmit és így nem is tarthat igényt kompenzációkra. Könnyű bizonyítani, hogy mit veszítettünk, de előtünk mindig a nemzeti kérdés a főkérdés, amely miatt már kétszer vi-seltünk háborút és az Obrenovics-dinasztiát abban a pillanatban elűztük, amikor megtudtuk, hogy Milán király lemondott arról, hogy Szerbia érdekeit Ausztria-Magyarországgal szemben megvédelmezze. Micsoda biztosítékunk van a jövőre nézve? Mi csak egy keskeny földesikot akarunk, mely bennünket Montenegróval a tengerig egyesít. Ha Ausztria-Magyarországnak nincsenek velünk szemben rossz szándékai, miért tagadja meg ezt tőlünk?

A „Samo uprava“ kormánylap azokat a hétfőn terjedt híreket kommentálja, melyek szerint az osztrák-magyar csapatok állítólag megtámadni készültek Belgrádot, kijelenti, hogy bármily tömeges volna is egy ily roham, Szerbia azt vitézül és férfiasan visszaverné. — A délelőtti titkos szkupstina-ülésen a kormánynak a jelen politikai helyzetről szóló jelentését megelégedéssel tudomásul vették és ez alkalommal ismét konstatálták a szkupstina teljes megelégedését a kormány magatartásával. — A lapok jelentik Pétervárról, hogy az a hír, mely szerint a szerb határ mentén állítólag osztrák-magyar csapatokat vontak össze, nagy izgatalmat keltett az orosz közvéleményben. — A Stampa jelentése szerint a szkupstina mai titkos ülésén felmerült az az eszme, hogy a jelenlegi kormányt valamennyi párt képviselőjéből összeállított koalíziós kabinet váltsa fel, amely az egyöntetű népkararatot juttatná kifejezésre.

Szalónikiben az a gőzös, amely a szerbek részére küldött fegyvereket és egyéb hadiszereket oda szállította, ma végre megkapta a kirakodási engedélyt. A kirakodás ma megkezdő-

dött. A rakomány átvétele céljából a szerb vezérkari ezredek és két tisztje érkezett ide.

A szkupstina titkos ülése ma véget ért. A kormány tevékenysége, valamint dr. Milovanovics és a pétervári, konstantinápolyi missziók eredményéről szóló jelentések, végül pedig a montenegrói egyezség képeztek a tárgyalások anyagát. A szkupstina a jelentéseket tudomásul vette és a kormánynak feltétlen bizalmat szavazott, reményének adva kifejezést, hogy Szerbia érdekeit a jövőben is meg fogja védelmezni. Sürgették azonkívül a fegyverkezés gyorsítását, végül pedig különféle pénzügyi természetű kérdéseket tárgyaltak. A hatóságoknak Belgrádból az ország belsejébe való költöztetéséről nem esett szó. Nyílt ülésen nem hoztak határozatot. A titkos ülés lefolyásáról legközelebb hivatalos komünikét adnak ki. A szkupstinát bizonytalan időre elnapolták.

Oroszország és a monarchia.

Azokból a körökből, a melyek a jelenlegi külügyi helyzetet arra használják fel, hogy hamis híreszteléseket kürtöljenek világgá, a legutóbbi időben azt a hírt lanszirozták, hogy a bécsi és pétervári udvar közt feszült viszony keletkezett. Hogy ez az állítás amely a sajtóban ismételten felmerült, a tényeknek nem felel meg, a félhivatalos bécsi értesülése szerint már a legközelebbi időben a legeklatánsabb módon be fog bizonyulni. Nemsokára ugyanis orosz nagyherceg érkezik Bécsbe, hogy a császár szencsekivánatait tolmácsolja ő felsége hatvan-éves császári jubileuma alkalmából. Az erre vonatkozó értesítés Bécsbe már megérkezett az a megjegyzéssel, hogy a látogatás november első felére várható.

Jól értesült pénzügyi körökben azt állítják, hogy az új orosz kölcsön kibocsátása felett folyó tárgyalásokat ma a francia pénzcsoport megszakította. A francia pénzemberek állítólag azt jelentették ki, hogy kölcsönt csak az esetben hajlandók nyitni, ha a Bosznia-Hercegovina okkupációja tárgyában elrendelt konferencia létrejönne, mert ezt a konferenciát a béke biztosítékának tekintenek, míg ellenben a jelenlegi zavaros helyzet folytán a francia tőke nem szánhatja magát oly nagyarányu tranzakcióra, mint a milyen az orosz kölcsön. A konferencia létrejöttétől függ tehát az orosz kölcsön sorsa és kétségtelen, hogy ez nem marad hatás nélkül az orosz vezető férfiakra, a politikai körökre, úgy hogy a konferencia melletti hangulat máris erősödik. Ennek eredménye gyanánt kell felfogni azt a programtervezetet is, a melyet Oroszország és az annexió tárgyában ajánlott Ausztriának.

A monitorok Belgrád előtt.

Hivatalosan jelentik, hogy a dunai hajórai holnap Péterváradról Zimonyba érkeznek, hogy gyakorlatait ott folytassa; további intézkedésig az Aldunán marad a hajórai, sőt esetleg téli állomásra is ott helyezkedik el.

A montenegrói határon.

Czettinijéből jelentik, hogy Ausztria-Magyarország a bosnyák határ mentén csapatokat von össze és ágyukat vontat föl. Ezenfelül Reagleve és Orlaovo hegyeken erődöket akar építtetni. Ez a készülődés Montenegróban nagy aggodalmakat kelt és roppant izgatottságot idézett elő.

Ezzel szemben bécsi katonai részről kijelentik, hogy az a hír, hogy a bosnyák határon csapatösszevonásokat eszközölnek, nem felel meg a valóságnak. Ami pedig azt a hírt illeti, hogy a monarchia a montenegrói határon erődöket akar építtetni, utalnak arra, hogy az erődök építése különösen nehéz karsztalajon évekig tartana. Már ez is bizonyítja, hogy ez a hír mennyire valószínűtlen.

A török mozgósítás.

A konstantinápolyi első hadtestkörletben 300 tartalékos zászlóalj ujászervezéséről szóló jelentések elaptalanok és a következőkre vezethetők vissza. Mintegy tíz nap előtt nyolcz-tíz miliczia zászlóalj szervezését kezdték meg, amely zászlóaljak a rendőrség erősítésére voltak szánva. Azután e számot tizenegyre emelték és utána az a hír terjedt el, hogy

e tizenegy zászlóalj, amely többnyire njoncezokból lesz szervezendő, arra van szánva, hogy az első hadtestkerület annak idején Macedóniába áthelyezett tizenegy zászlóalját pótolja. A zászlóalj reformálása igen lassan megy végbe és távolról sincs befejezve. A tisztikart az első hadtestkerület számfeletti tisztjeinek soraiból fogják megalkotni.

Keletről egyre nyugtalanítóbb hírek érkeznek az osztrák áruk bojkottjáról. Trieszt keleti forgalma ugyszólván teljesen meg van bénítva a bojkott által, melyből az oroszok és törökök fognak hasznot húzni. Az orosz kereskedők egy küldöttségét különféle kedvezményeket kért a török kormánytól Kelet felé irányuló kivitelük érdekében. Az orosz cukorgyárosok és petroleumfinomítók nagy rendeléseket kaptak, így pl. Szalonikiben kétezzer zsák cukrot várnak Odesszából. Soha Oroszországból Törökországba ily nagymennyiségű cukrot még be nem hoztak.

Az ifju-török bizottság azon fáradozik, hogy a parlament egyedüli nyelvét a török nyelvet tegye.

A kormány és az ifju-török bizottság lehetetlennek tartják, hogy a parlamentet november 14-ére hívják össze, minthogy az ország nagy részében a választások még nincsenek befejezve. Nagyon valószínű, hogy a parlament december 15-ig nem lesz megnyitható.

Bosnyák küldöttség Bécsben.

A tartomány minden részéről tekintélyes mohamedánok érkeznek Szerajevóba, hogy ahhoz a deputációhoz csatlakozhassanak, amelyek a császár-jubileum alkalmával Bécsbe mennek. A városok polgármesterei külön deputációban, valamint Szerajevó város tanácsa is külön járul a császár elé. Lueger polgármesternek ma sürgőnye érkezett ide, amelyben arról értesíti a deputációk vezetőit, hogy a küldöttséket Bécs városa hivatalosan fogja fogadni.

KÜLFÖLD.

Az osztrák válság. Az ifju-cseh és az agrárius végrehajtó bizottság holnapi gyűlésén Fiedler és Prazek cseh miniszterek is megjelennek. A prágai cseh politikai körökben azt állítják, hogy a cseh pártok készek a koalícióban megmaradni, ha Beck miniszterelnök még egy harmadik tárczát bocsát a csehek részére, úgy, hogy mindhárom cseh pártnak egy-egy képviselője volna a kormányban. Ezt a hírt különben a „Narodny Listy” is megerősíti és kiegészíti azzal, hogy a képviselői körökben azt beszélék, hogy báró Beck kész egy újabb szakminisztériumot felállítani és pedig a posta-, táviró- és távbeszélő ügyek intézésére.

A „Zeit” jelenti, hogy báró Beck miniszterelnök a mai nap folyamán is folytatta tárgyalásait néhány politikussal. A mai értekezéseknek, főleg pedig annak, amelyet a miniszterelnök Liechtenstein herceg alsó-ausztriai tartományi marsallal folytatott, nagy jelentőséget tulajdonítanak. Liechtenstein délfelé jelent meg a miniszterelnökségen, majd utána gróf Baborovszki érkezett. A vezető német és cseh körökben kicsinylőleg nyilatkoznak a miniszterelnök azon törekvéséről, hogy a koalíciós pártok segítségével akar megegyezést létrehozni és kétértelműnek abban, hogy Becknek ilyen módon sikerülne a helyzetet akár csak pillanatnyilag is orvosolni. Jól informált helyről azt is jelentik a „Zeit”-nek, hogy a „Narodni Listy”-nek az a híre, amely szerint a posta- és közlekedési ügyek elválasztásával egy új minisztérium alakítása volna tervbe, teljesen alaptalan. A posta- és táviróügyek szétválasztásával alakítandó új minisztérium gondolata nem új keletű, de a jelenlegi kabinet evvel a tervvel egyáltalában még nem foglalkozott komolyan.

A kazablankai incidens. A „Daily Mail” jelentése szerint a kazablankai incidens komoly nehézségeket támasztott Németország és Franciaország között. Bülow birodalmi kancellár azon a megbeszélésen, amelyet vasárnap Cambon francia nagykövettel folytatott, annyira engesztelhetlen magatartást tanúsított, hogy Cambon ezt azonnal megtávoztatta Pichonnal. Radolin herceg kedden hossza-

san tárgyalta Pichonnal, bárha ez a diplomatákat rendszeren csak szerdán fogadja.

A „Frankf. Ztg.” szerint a birodalmi kancellár tanácskozásának Cambon francia nagykövettel az az eredménye, hogy a francia kormány megtagadja a bocsánatkérést a német konzulátus képviselőjének Kazablankában francia katonák által való tetteleges megtámadtatásáért, továbbá azt az egyáltalán nem vitás kérdést, hogy a konzul személye sérthetetlen, nem akarja döntőbíróvá elvinni. Az ügy egyelőre kiélesedett, de még remélhető, hogy további diplomáciai tárgyalásokkal elsimíthatják.

Jól értesült francia diplomáciai körökben az a nézet, hogy Pichonnak Radolin herceggel folytatott mai értekezése után teljesen alaptalan az a félelem, mintha német részről provokáció vagy más eféle forgogna fenn. Az a gyanu, mintha Bülow kancellár a császárnak ismeretes interview ügyéről azzal akarná elterelni a figyelmet, hogy Franciaországgal bonyodalmakat akarna előidézni, teljesen alaptalan. A határkérdés Franciaország és Németország közt választott bíróság is rendezheti, mely mindkét államban két-két kiküldöttből állana, akik aztán ismét közösen választanák meg az elnököt. A bizottság előterjesztést dolgozna ki, melyet az alakítandó nemzetközi bíróság elé terjesztene döntés végett. A kérdés szerencsés megoldását tehát ilyen módon biztosra veszik.

A *Matin* a kazablankai incidensről folyamatban levő tárgyalásokról írva, kijelenti, hogy a német kormány kétségkívül a figyelmet el akarja terelni azokról a komoly kellemetlenségekről, amelyeket neki a belügyi helyzet szerez. A francia kormány el van határozva, hogy csak egy megoldást fogad el: a békebíróvá.

A párisi diplomáciai körök azon a véleményen vannak, hogy Franciaország minden bocsánatkérést a francia tisztiek magatartása miatt vissza fog utasítani, amennyiben, mint azt a német katonai körök is elismerik, hogy a francia tisztiek magatartása tekintettel a fegyelem fentartására, nem képezheti és nem képezhetne tárgyalás anyagát.

Köztársaságiak győzelme Portugáliában. Lisszabonból érkezett táviratok azt jelentik, hogy a községi választásoknál a köztársaságiak nagy győzelmet arattak. Lisszabon több kerületét elhódították a monarchistáktól, sok városban pedig, így például Moitában és Villafrancában, az összes monarchistákat kiszorították. Lisszabonban Thomaz Cabriera gyalogos százados is fellépett köztársasági programmal, sőt programbeszédet is tartott. A századost ezért hat havi várfogságra ítélték.

TÁVIRATOK.

Olaszország és a hármasszövetség.

Berlin, november 4. (Saját tudósítónktól.) A „Berliner Tageblatt”-nak jelentik Pétervárról: Izvolszki európai útja legfőbb eredményének itteni diplomáciai körökben azt tartják, hogy a külügyminiszternek állítólag sikerült elérnie azt, hogy Olaszország nemsokára ki fog válni a hármasszövetségből.

A дума munkarendje.

Pétervár, november 4. A miniszterelnök megküldötte a дума elnökének a kormány részéről a дума következő ülészsaka számára kívánatosnak tartott munkaprogrammot. A kormány különösen a községi közigazgatásról, a zemsztvó-választásokról, valamint a helyi bíráskodásról szóló határozmányok reformjának szükségességét hangsúlyozza.

Német birodalmi gyűlés.

Berlin, november 4. A birodalmi gyűlés ma ismét megkezdte tanácskozásait. A beérkezett irományok között van a nemzeti liberálisok, a szabadelvű néppárt, a szociáldemokraták és a konzervatívok interpellációja a császári interjú közzététele dolgában. Napirenden petíciókat intéztek el. A következő ülés holnap.

Taft hipp hipp hurrá!

— Az amerikai elnökválasztás eredménye. —

Budapest, november 4.

Taft győzött, a republikánus párt örömmorban uszik, Bryannak, a demokrata párt minden erőfeszítése daczára sem sikerült Roosevelt barátját kibuktatnia. Az uralkodó rendszer tehát az Egyesült-Államokban nem változik, a demokraták új kudarcot szenvedtek. A gigászi mérközést Roosevelt tekintélye és a trustök pénze döntötte el. Az eredmény mutatja, hogy mennyire hazug volt Roosevelt hősi póza, melylyel nemrégiben a közvélemény nyomása alatt hadat üzent a trustöknek. A hatalmas pénzkirályoknak minden hadüzenet daczára kedvesebb emberük maradt Roosevelt, mint Bryan, aki a trustök ellen írtó hadjáratot indító demokraták élén ostromolta a meglévő rendszer hadállásait. Harmadik nekigyürkőzés után Bryan — akit Amerikában immár az örökös jelölt néven tisztelnek — ismét alul maradt, újabb bizonyosságul annak, hogy az Egyesült-Államoknak ma a trustvezérek a koronázatlan királyai.

Amerikából ma a következő hírek érkeztek:

Az Egyesült-Államok lakossága tulnyomó többséggel Taft volt hadügyminisztert választotta meg a következő négy esztendőre az Egyesült-Államok elnökévé, míg az örökös jelölt, ahogyan Bryan t már is nevezik, ismét vereséget szenvedett. A választás az Egyesült-Államok egész területén aránylag nyugodtan és komolyabb incidens nélkül folyt le. A választás mindkét pártbeli intézőinek, noha a szavazók meglehetősen nagy közömbösséget tanúsítottak, sikerült a választók négy ötödreszt rávenni, hogy adják le szavazatukat; vagyis körülbelül tizenhat millió szavazó jelent meg az urnák előtt. A meleg őszi idő, amely az Egyesült-Államok egész területén kedvezett a választásnak, kétségkívül szintén hozzájárult ahhoz, hogy a választók aránylag oly nagy számmal szavaztak és ennek tulajdonítható, hogy Taft sok helyen nagyobb többséggel győzött, mint 1904-ben Roosevelt. Newyork városban Bryan ötvenezer szavazattal győzött, minthogy azonban Newyork állam vidéki választókerületei csaknem egyhangulag Taft mellett foglaltak állást, ebben a döntő államban Bryan mintegy százezer szavazattal kapott kevesebbet, mint Taft.

Bryannak is sikerült a demokrata-párt 1904. évi választási eredményét mintegy tizenöt százalékkal megjavítani. Az elektorok választásának eredményét hivatalosan csak néhány héf mulva, karácsony előtt teszik közzé, viszont az elnökválasztók választásának eredményét hivatalosan csak február 10-én hozzák nyilvánosságra. A tegnapi nap folyamán az Egyesült-Államok népe a négyszáznolcvanhárom elektoron kívül háromszázkilenczven kongresszusi tagot, körülbelül nyolczezer grófsági tisztviselőt és kerek számban százötvenezer községi tisztviselőt választott. Ohio államban a szavazócédula öt láb hosszú és három láb széles volt. Rockefeller Newyorkban szavazott és petroleumgyárosnak mondotta magát. Pierpon Morgan szintén akart szavazni, de megunta a várakozást és nem szavazott. Roosevelt elnök Washingtonból Osterbayba utazott és ott adta le szavazatát. Ugyanott szavazott fia, Roosevelt Tivadar is. Az elnökválasztók közül háromszázöt a választásnál Taft-ra fogja adni szavazatát, míg Bryannak mindössze százhetvennyolc szavazója lesz. Newyork város egész lakossága talpon volt ma éjjel. A vendéglők zsufolva voltak emberekkel. Bár a börze hivatalosan zárva volt, a börze hivatalos helyiségeiben mégis mindenki talpon volt, várya a választásról érkező híreket, abban a reményben, hogy a közönség nyomban tömegével megbízásokat fog adni.

A déli államok az elnökválasztás alkalmával zárt sorokban Brian mellett szavaztak. Az eddigi becslések szerint Taft megválasztása 1,091.000 szavazattal történt. Roosevelt elnök szívélyes üdvözlő táviratot küldött Taftnak. Taft

köszönetet mondott és hangsúlyozta, hogy a választás Roosevelt ügyvezetésének diadalát jelenti.

A nyugati államokból érkező jelentések szerint, ott Taftnak óriási többsége volt. Első eset az amerikai választások történetében, hogy New-York város többsége a republikánus párt mellett nyilatkozott. Taft többsége az elnökválasztó testületben meghaladja a háromszázat, sőt sikerült neki még a déli államok demokratatöbbségét is megbontani. New-York harminczhárom kerületéből beérkeztek már a kormányzó választásról szóló adatok. Hughes republikánus jelölt 1800, Charles pedig 6009 szavazatot kapott. Ez az 1906. eredménnyel szemben több mint ezer szótöbbséget jelent a republikánus párt javára és nagyon jellemző Taft sikerének nagyságára.

A zágrábi éhségstrájk.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 4.

Lapunk legutóbbi számaiban hirt adtunk arról, hogy a zágrábi ügyészség börtönébe internált nagyszerb összeesküvők kimondták és megkezdtek az éhség-strájkot, mert még nem hallgatták ki őket. Most az a hír érkezik Zágrárból, hogy az éhségstrájk már nagy arányokat öltött. Milics lelkes a mult csütörtök óta alig evett valamit és az állapota válságos. Husz f o g o l y vasárnap óta böjtöl. A legtöbbüket súlyos éhség láz győtri. Esméletlenül hevernek és a védők sem tudnak már velük érintkezni. Egy újság azt írja, hogy a vizsgálóbíró vasra veretással fenyegette meg a rabokat, ha abba nem hagyják az éhségstrájkot. Az „Obzor“ közlése szerint a passzív politikusok tegnap érkekezletre ültek össze és elhatározták, hogy az aktivitás terére fognak lépni, mivel a mostani helyzetet nem lehet már tovább is tetlenül szemlélni. Pribicsevics Valerján szombat óta nem evett egy falatot sem.

Dr. Popovics Dusán horvát képviselő ki egyuttal a nagyszerb propaganda gyanuja miatt letartóztatott szerbek védőinek egyike, ma reggel Budapestre érkezett és a képviselőházban felkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt, ki több mint egy órán át tartó kihallgatáson fogadta. E kihallgatás alatt előterjesztette az ügy mostani állását. A miniszterelnök érdeklődéssel kísérte a képviselő előterjesztéseit, de miután később a pénzügyi bizottság ülésében jeleget kellett lennie, felhívta a képviselőt, hogy ez ügyben holnap délelőtt ismét jelenjen meg nála.

Popovics képviselő e kihallgatásról a következőleg nyilatkozott:

Mióta a nagyszerb propaganda miatt a letartóztatások megindultak, Horvátország közvéleménye meg volt arról győződve, hogy politikai indokok általán ezek hátterében. A kormányt ezért megtámadták, több mint harmincz ügyvéd jelentkezett a védői tisztre. A védők lojalitását a bírósággal szemben legjobban igazolja azon tény, hogy teljes három hónapon át szabad folyást engedtek a vizsgálatnak. Időközben több mint ötven szerbet tartóztattak le, majdnem kivétel nélkül választókat, többnyire tanítókat és kereskedőket, de van köztük állami és községi hivatalnok, sőt néhány paraszt is. Az egész vizsgálat egy bíróság kezében van. Az egész titokban vezetik. A védők az aktákba nem tekinthetnek be. A letartóztatottak megadásal viselték sorsukat. Más nem tudtak meg, mint hogy egy forradalmi szervezet gyanuja áll fenn és hogy a letartóztatottakat azzal gyanusítják, hogy részt vettek benne. Végtére azonban nyilvánvaló lett, hogy a bíróság ezen rendszerrel tovább akarja az ügy elintézését halogatni. Ennek következtében oly izgatottság fogta el úgy a nagyközönséget, mint a letartóztatott embereket, hogy ezek türelmüket veszítve, az éhségstrájkhoz folyamodtak. Az ok igen egyszerű. Augusztus 7-ike óta, amely napon az első letartóztatás történt, egészen a legutolsó két napig a törvényszéken egyetlen egy vádlottat sem hallgattak ki. Az egész kihallgatás ugyanis csak abból állott, hogy a vizsgálóbíró felhívta a vádlottat, hogy tudomására adja, hogy mivel gyanusítja. Több nem történt. Tegnap — mondja Popovics — fent jártam a zágrábi törvényszéknél, de legnagyobb igyekvéssel sem sikerült a letartóztatott embereket az éhségstrájkokról lebeszélnem. Ezek

az állapotok kényszerítő kötelességemmé tették, hogy felkeressem a miniszterelnök urat, hogy őt tegyem felelőssé a történetekért, miután a horvát országyűlés összeülését megakadályozták. Ezeket mondtam el többek között a miniszterelnök urnak köteless nyíltsággal és konkrét adatokkal is szolgáltam. Különös elégtételül szolgál nekem, hogy a miniszterelnök ur igen élénk érdeklődéssel kísérte előterjesztéseimet és felhívott, hogy ez ügyben holnap ismét keressen fel.

Savage Budapesten.

Érdekes vendége volt a magyar fővárosnak: Henry Savage (olv. Szevedzs), a világhírű amerikai impresszárió, akinek nevét nálunk ama szenzációs színházi háboruszkodás tette ismertté, melyet Savage és Fiske a Molnár Ferencz „Ördög“-ének birhatásáért vívtak meg.

E pörnek még most sincs vége és jellemzi az amerikai grandiózus viszonyokat, hogy Savage nem riadt vissza az európai utazás költségeitől s fáradsalmaitól, amikor a jussának kiküzdéséről van szó.

Az „Ördög“ most is telt házakat vonz és a reklám trombitái gondoskodnak arról, hogy a new-yorki közönség minden rétege tudomást szerezzen a magyar szerző kitűnő darabjáról. Érdemes hát, hogy az élelmes igazgató kimozduljon színházi irodájából s helyettesének átadva a dobverőt és trombitát, át-hajózzék Hungary-be.

Savage Budapestre érve, legelőször Günther igazságszolgáltatást kereste fel és gróf Apponyi távollétében Molnár Viktor államtitkárnál is tiszteltet s mindkettővel tárgyalt az iránt, hogyan lehetne Magyarország és Amerika közt irodalmi szerződéses viszonyt létesíteni. Günther és Molnár Viktor előzékenysége valósággal elbájosította az amerikai színházembert s bizva kezdeményezése sikerében, elhatározta, hogy februárban visszajön és tovább fogja űtni a vasat.

Természetes, hogy Savage érdeklődése ezek után első sorban ama színház felé fordult, amely őt ezidei legnagyobb sikeréhez segítette. Mert amikor azt mondjuk, hogy az „Ördög“ Amerikában „beütött“, ezzel nem egyetlen szinigazgató egyetlen színházat értjük. Savage — amerikai módszert követve — az egész Egyesült-Államok összes nagyobb városaiban alapított színházat s tart előadásokat. Ha tehát Savage valamely darabot felkarol, annak szüdületes sikert s szerzőjének nábobí jövedelmet tud biztosítani.

A Vigszínházban magyar szerző művét, Garvay Andor: „A Pénz“ című kulturképét nézte meg. Hogy mennyire megkapta figyelmét a darab, az előadás és a rendezés, mutatja, hogy a függöny utolsó legördüléseig a helyén maradt és szemét a színpadtól végig nem fordította el, holott egyetlen árva szót sem értett az ott történekből.

Előadás után a Royal-szállóban lakoma volt Savage tiszteletére. Amerikai vendégünk még ott se tudott rögtön a színházi est hatása alól szabadulni. Faludi Miklós igazgató előtt áradozó szavakkal szólt a vigszínházi rendezés tökéletességéről.

— Ma este többet tanultam — mondta — mint az egész európai körutamon összevéve.

A darabról a legőszintébb elismerés hangján nyilatkozott és sokat jelent, a többek közt, ez a megjegyzése:

— Tárgyával és beállításával éppen az amerikai publikumnak való darab. Azt hallok, hogy fiatal írónak első műve? Nagy dolgokra termett, aki a hatást így tudja fokozni és a közönség figyelmét így le tudja bilincselni!

Az előadásra csak magasztaló jelzőket talált; természetes, hogy különösen a Hegedűs Gyula játéktól volt elragadtatva:

— Ez az igazi művészet, amely feledtetni, hogy színjátszást nézünk végig. Én, aki egy szót se tudok magyarul, minden szavát megértettem. Miért? Mert nem szerepet játszott, hanem drámát élt végig a színpadon.

Savage, a Royal-beli banketten, különösen a magyar cigányzene iránt érdeklődött. Ezt Toll Janesi és bandája mutatta be neki. A ridegnek látszó amerikai üzletember egész lényé átalakult a bánatos

és tüzes nóták hallatára. Kigyúlt arcczal és ragyogó szemmel hallgatta s végül úgy elérzékenyedt, hogy könyezni kezdett.

Amerikai vendégünk ma délután hagyta el fővárosunkat. Európai utazásának hátralevő állomásai: Bécs, Páris és London. Mindenütt az új színpadi termékeket tanulmányozza és szerződéseket köt. Nemsokára megtudjuk, milyen eredménnyel járt erre-felé.

Egy főhadnagy tragédiája.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 4.

Tipikus katonatiszti tragédia játszódott le ma a fővárosban. A térparancsnokság palotájának egyik tiszti szobájában holtan fekszik hajnal óta egy daliás katona: Hofer Henrik nyolczvanhatodik gyalogezredbeli főhadnagy. A szerencsétlen ember öngyilkosságot követett el. Egyetlen pisztolylövéssel kioltotta életét, amelyet az anyagi gond tett számára elviselhetetlenné. Holttestét ma este kiviszik a helyőrségi kórház halottas házába s onnan fogják holnap eltemetni.

Az életunt főhadnagy, aki alig negyvennégy esztendő volt, régi pozsonyi patriczius családból származott. Atyja reáliskolai tanár volt s három esztendővel ezelőtt halt meg. Gyermekre, katona fiára és két leányára, akik a második feleségétől születtek, a becsületes néven kívül mit sem hagyott. Amikor az apa meghalt, a két leány kereset után látott; az egyiket kinevezték tanítóné, a másikkól nevelőnő lett. A létért való küzdelmet maguknak kellett megvívniok; mostohabátyjuk, a főhadnagy nem tudta őket segíteni, mert neki magának is kevés volt a tiszti fizetése. A testvérek azonban nagyon is szerették egymást s a leányok mindig a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak bátyjukról.

Hofer Henrik maga talán még keservesebb küzdelmet vívott az élettel, mint testvérei. Rajongott a katonai pályáért, szeretett lépést tartani nálánál tehetősebb bajtársaival. Így aztán már hadnagy korában, mint egészen fiatal ember adósságba keveredett. Akkoriban még a 39. gyalogezrednél szolgált. Adósságai utóbb azonban annyira szorították, hogy kénytelen volt lemondani rangjáról. A lemondást elfogadták. Hofer azonban vérbeli katona volt, semmi szín alatt sem akart végleg megválni a pályájától. Bál adósságait nem bírta rendezni, mégis mindent elkövetett, hogy visszakerülhessen a hadseregbe. Mivel ezt másképpen nem bírta elérni, beállt közlegénynek a 86. gyalogezredbe. Kitűnő és képzett katona volt, több nyelven beszélt, kötelességét pontosan teljesítette s így nemsokára ismét visszaszerelte tiszti rangját.

Akkoriban vidéken szolgált, de 1904-ben ide helyezték a fővárosba. A megélhetésért itt még jobban kellett küzdenie. Régi adósságaihoz még újat csinált s mint mondják, körülbelül huszezer koronával tartozott már hitelezőinek. Az utolsó időben oda jutott, ahol évekket ezelőtt volt: a sok adósság miatt le kellett volna mondania a rangjáról. A főhadnagy, nagy lelki erővel viselte nehéz sorsát. Mindig vidám és szeretetreméltó volt, úgy hogy tisztársai igen kedvelték. Tudták, hogy tömérdek adóssága van, de azt nem hitték, hogy a zilált anyagi helyzet a halálba fogja kergetni. Hofer főhadnagy pedig már hetek óta készült a végsőre, de nem árulta el sőtét tervét semmivel sem. A minap egy rut pletykába is belekeverték és pedig katonák, közlegények és őrmesterek, akik talán boszúból azt beszélték róla, hogy természetellenes hajlamai vannak s hogy ennek egyik-másik katona is kárát vallotta. A tiszték azonban mind megczáfolják ezt a vádat. A főhadnagy általában nőtársaságba járt. Szeretett volna meg is házasodni, de, mint maga mondotta bajtársainak, nem talált olyan leányt, aki az ő adósságát kifizette, meg a kaucziót is le tudta volna tenni érte. Így aztán nem maradt más menekvés az eladósodott katonatiszti számára, mint a halál.

Tegnap késő este tért haza Hofer Henrik főhadnagy a térparancsnokság palotájába, ahol az Irányi-utcza részben, a földszinten volt a lakása. Mielőtt nyugodni ment, benyitott az inspekciós szobába, megveregette az egyik szakaszvezető vállát

s aztán látszólag vidáman kérdezte:

— No, mi újság fiam?

A szakaszvezető jelentést tett. A főhadnagy visszament szobájába. Ott íróasztalához ülve, több levelet írt, majd lefeküdt ágyába. Körülbelül három óra tájban egy lövés dőreje hangzott végig a csöndes folyosókon. A katonák fölriadtak, az inspekciós szakaszvezető berohant a főhadnagyhöz, aki ott feküdt ágyában, vérző halántékkal. Egyetlen pisztolylövessel megölte magát. Mire az orvos és a tisztok odajöttek, már meghalt. Az életunt főhadnagy négy levelet írt halála előtt: egyet századosának, egy másikat barátjának, Liechert hadnagynak és egyet egyet testvéreinek.

Az öngyilkosság nagy részvétet keltett a téparancsnokságon a tisztok körében. A halottat egyelőre ott terítették ki a tiszt szobájában. Ma délután két előkelő hölgy látogatott el a ravatalhoz és virágot szórt a boldogtalan katonatiszt holttestére.

A Polónyi—Lengyel-pör.

— Vázsonyi semmiségi panasza. —

Budapest, november 4.

A Kuria ma folytatta a tárgyalást Polónyi Gézának Lengyel Zoltán ellen indított sajtóperében. Főolvaszták hét esküdtnök közjegyzői okiratban tett vallomását, mely szerint őket verdikt-hozatal előtt megtévesztették, mert egyik esküdtársuk hamisan informálta őket. Azután Vázsonyi Vilmos terjesztette elő szóbeli semmiségi panaszt, mely után az elnök holnap délelőtt tíz órára halasztotta a tárgyalást. A holnapi tárgyaláson Székely Ferencz koronaügyész mondja el replikáját s nem lehetetlen, hogy a Kuria már holnap kihirdeti határozatát.

A mai tárgyalás eseményei a következők:

Pontosan tíz órára elfoglalta helyét a legfelsőbb bíróság és Bernáth Géza elnök megnyitotta a folytatódó tárgyalást. Valkay Bertalan előadó felolvassa a semmiségi panaszhoz mellékelte okiratokat, a büntetőtanács tegnapi határozata értelmében. Egymást követik a hiteles közjegyzői okiratok: dr. Rózsa Vilmosnak, Hennig Sándornak, Liechtenstein Mártonnak nyilatkozata, amelyvel egyértelműleg kijelentik, hogy a felekezeti háborútól való félelmükben hozták az elítélő verdiktet. Az volt a céljuk — saját beismerésük szerint — hogy Polónyi Gézának pontot adjanak, de Lengyel Zoltán is kapjon egy legyintést. A kecske is jóllakják, a káposzta is megmaradon — ezt az intencziót kívánták szolgálni az által, hogy becsületsértésben mondják ki bűnösnek Lengyel Zoltánt. Különösen Ullmann Pál esküdt hangzottatta:

— No hát, mi történhetik, ha becsületsértésben bűnösnek mondjuk ki Lengyelt? Legfeljebb fizet néhány korona büntetést!

Számegek Sándor nyilatkozata hangsúlyozza, hogy a zsidó esküdtek többségben voltak és nagyon félték attól, hogy Lengyel Zoltán felmentésével felekezeti harcot idéznek fel. Számegek ágostai evangélikus vallású és e miatt elfogulatlanul jelentheti ki, hogy az összes esküdtek bebizonyítottak tekintették Lengyel Zoltán vádjait és az volt a meggyőződésük, hogy fel kell menteni. Mióta azonban Sándor Pál vallomása felvetette a felekezeti kérdést, a zsidók megijedtek és egy esetleges felekezeti üldözésért nem merték vállalni a felelősséget. Grünfeld Miksa ugyanezt igazolja. Bíró Henrik nyilatkozata szerint a lapokban és a képviselőház folyosóján fellobbant felekezeti hangulat befolyásolta az esküdteket, akik így félelemből hozták meg a verdiktet. Mersich Jenő szintén közjegyzői okiratban bizonyítja ezt.

Nagy hatással volt rájuk az elnöknek az a nyilatkozata is, melyben Polónyit kifogástalan ügyvédnek mondta.

A védő: A közjegyzői okiratokkal összefüggő ama sajtóközlemények, melyek a tárgyalás során megjelentek. Kéri, hogy olvassanak fel néhányat eme cikkek közül, melyekből kiderül, hogy ugy a sajtóban, mint a képviselőház folyosóján terrorizáltak az esküdteket és becsmérelték magát az elnököt is.

A koronaügyész nem járul hozzá a védő előterjesztéséhez, mert az nem tartozik az ügyhöz, hogy az újságban mi jelent meg. Hiszen még az sincs bizonyítva, hogy az esküdtek olvasták-e ezeket a cikkeket?

Vázsonyi: Én a semmiségi panaszt egyebek közt arra alapítottam, hogy az esküdtek el voltak fogulva s kártól tartottak. Ezt jogom van bizonyítani úgy, ahogy tudom. Kérem tehát a cikkek felolvasását.

A Kuria mellőzte a védő kérését, hogy szösz szerint felolvassa a cikkeket. De felolvastatja a semmiségi panasznak azt a részét, mely a cikkekből idézeteket foglal magában.

Az elnök (a védőhöz): Kíván még valamit előadni?

Vázsonyi: Nem.

Az elnök: Tessék akkor semmiségi panaszát szóval is előterjeszteni.

Dr. Vázsonyi előterjeszti azokat a sérelmeket, melyek szerinte az ítélet megsemmisítését követelik. Első sérelem az, hogy a törvényszék a tárgyalás hetedik napjáig a valóság bizonyításának kérdésében határozatot nem hozott. Mert természetellenes és illogikus dolog, hogy hat napon folyik a bizonyítás s az elnök csak a hetedik napon jelenti ki, hogy a valóság bizonyítását megengedi. Másik sérelem a törvényszék ama végzése, melylyel a védőnek a bizonyítás kiegészítésére s a bizonyítás keretére vonatkozó összes indítványait elutasította. Lengyel Zoltán az inkriminált cikkben kijelentette, hogy magáévá teszi Halmos János vádját. Halmos János nyilatkozatának ismerete nélkül tehát a cikk el sem bírálható. Halmos e nyilatkozatában kijelentette, hogy Polónyi bizottsági tagságát jogtalan vagyonszerzésre használta fel. Lengyel Zoltánnak joga van tehát bizonyítani mindazt, ami ez általános vád keretébe tartozik. Ezzel szemben a törvényszék sérelmes végzésben úgy döntött, hogy csak azok a konkrét esetek bizonyíthatók, melyeket az inkriminált cikk említ. A bizonyítás eme megszorításának semmi erkölcsi értéke nincs s nem szolgálja az igazságot. A törvényszék felállított egy leszűrés elméletet, amikor kimondta, hogy a vádlott azt az állítást, hogy Polónyi bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta fel, ama konkrét esetekből szűrte le, amelyeknek bizonyítására, amint az inkriminált cikkben kijelentette, már most vállalkozik. Az Erzsébet-téri kioszk bérletére vonatkozó vádját bizonyítani akarta s a bizonyítékokat annak idején be is jelentette. Ez kauzális nexusban van az inkriminált cikk alapvető állításával, a törvényszék tehát sérelmesen határozott, mikor ennek a vádnak a bizonyítását megtagadta. Bizonyítani kívánta a vádlott, hogy Polónyi mint bizottsági tag pénzért állásokat járt ki a fővárosnál, hogy a Taisz-korszak idején bizonyos ügyekben mint spezialista működött. Mindezek az esetek alkalmas eszközök annak bizonyítására, hogy Polónyi bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta fel. Ilyen eset még az Emmerling-féle hirdetésí válalat ügye is, amelynek bizonyítását a törvényszék szintén megtagadta. A vád az volt, hogy Polónyi a maga befolyásával megakadályozta az egységes hirdetésí ügy rendezését s ezért mai napig tíz százalékos huz a vállalatotól. A törvényszék ennek a bizonyítását megtagadta.

Ezek voltak azok az új esetek, melyekkel a bizonyítást kiegészíteni akarták. De ezenkívül a törvényszék a megengedett bizonyítás keretét is szűkebbre szorította. Megtagadta az inkriminált cikk főolvasását, a Halmos János polgármester nyilatkozatának főolvasását. Pedig e nélkül az inkriminált cikk meg nem érthető s az esküdtek homályban maradtak arra nézve, hogy mi is a Halmos vádjá, melyet Lengyel Zoltán magáévá tett. Sérelmes volt a törvényszéknek az a végzése, melylyel a Beke-féle zsarolási ügyben Löwengarden János ügyvéd s Rudnay Béla volt főkapitány kihallgatását megtagadta. Löwengarden ügyvédje volt gróf Nákó Sándornak s tudja, hogy Nákó zsarolásnak minősítette Polónyi eljárását. Ennek a kihallgatását azzal tagadta meg a törvényszék, hogy a zsarolás szubjektív kérdés. Pedig a zsarolás objektív dolog is. A Dunagőzhajózási társaság ügyében is kérte a védő a bizonyítás kiegészítését, de a törvényszék erre vonatkozó indítványait elutasította. Elutasította egyebek közt azzal a kérésével, hogy vizsgálják meg a társaság könyveit s levelezését, hogy megállapítható legyen, ki kapta s milyen célra az I. B. S. betik alatt elkönyvelt tízezer forintot. A könyvek sokszor beszélnek. Tudjuk ezt egy most folyó perben, melyben nagyon lelkiismeretesen könyvelt egy bizonyos czég bizonyos tisztviselő és bizottsági tagok nevét. A királyi ügyész privát diligenciából ugyan kinyomozta, hogy az I. B. S. nem más, mint Johann Baptist Schmarda, aki a Kállay Bélinek tett szolgálataiért kapta a 10.000 forintot, de a társaság egyik igazgatója, amikor hit alatt vallott, kijelentette, hogy a 10.000 forint uszályhajókért fizetett provizó. Az igazat csak a könyvekből tudtuk volna meg. A közuti vasuti villamos dolgában alapvető az az állítása, hogy Polónyi mindaddig támogatta a vasutat, amíg az ismert 50.000 koronás díjlevelet meg nem kapta. Fontos volt tehát annak bizonyítása, hogy mikor kelt a meghatalmazás, amelyet Polónyi a vasutól kapott, hogy Polónyi vehemensül támogatta a vasutat mindaddig, míg a díjlevelet meg nem kapta, de a törvényszék ennek bizonyítását nem engedte meg. De ezek a sérelmek eltörpülnek ama nagy sérelem mellett, hogy a törvényszék megtagadta 1900. június 29-én kelt, Polónyi Géza által a vasut részére készített három oldalmi jogi vélemény főolvasását, amelyért 5000 koronát kapott s megtagadta az 1900. október 10-iki közgyűlés felolvasásáról szóló Fővárosi Közlöny felolvasását, mely Polónyi fölszólalását foglalja magában, holott ezeknek a felolvasásából kiderült volna, hogy Polónyi Géza ugyanabban az ügyben szólt föl a közgyűlésen, amelyben ötezer koronáért jogi véleményt adott.

A védő ezután rátér a Cséry-féle szemétfuvarozási vállalat s a Oschwindt-féle gyár esetére s föl sorolja azokat a sérelmeket, melyeket a törvényszék elkövetett, amikor ezekben az esetekben a valóság bizonyítását korlátok közé szorította. Végezetül a védő az esküdtek elfogultságát s megfélemlítését tette szóvá, amely az igazságos meggyőződést elfojtotta bennük.

A védőügyvéd háromnegyed kettőkor fejezte be a semmiségi panasz ismertetését. Az elnök ezután holnap délelőtt tíz órára halasztotta a tárgyalást, amikor Székely Ferencz koronaügyész fogja megtenni észrevételeit a semmiségi panaszra.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hír. Gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó nagyszentmiklósi birtokáról Fiuméba érkezett. A kormányzó csütörtökön résztvesz Kuranda Emil udvari tanácsos, az Adria-hajózási társaság vezérigazgatója leányának esküvőjén, kit Pateras de Castellucio Gusztáv marquis vesz el. A menasszony násznapja a kormányzó, a vőlegényé Lánczy Leó főrendiházi tag, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke lesz. — Lajos bajor herceg báró Leonrád udvarmester kíséretében ma délután három órakor érkezett Sárvárra, hol nagyobb vadászatot fog tartani.

— A német császár a trónörökösénél. Vilmos császár délután négy órakor Siebenbrunnba érkezett, hol Ferencz Ferdinánd főherczeg fogadta. A pályaudvar girlandokkal és osztrák, valamint német zászlókkal pompásan fel volt díszítve. A váróterem virágdíszít öltött. A főherczeg, ki fél három órakor érkezett Bécsből, személyesen intézte a rendezési munkálatokat és a váróteremben maradt a német udvari különvonat megérkezéséig. Vilmos császár aki vadászruhát viselt, kiszállva szalonkocsijából, a főherczeg felé tartott, kezetszorított vele és megcsókolta. Ezután a kíséreték bemutatása következett. A császár rövid ideig társalgott a bemutatott személyiségekkel és miután köszönetet mondott a hódolatra összegyűlt közönségnek, a főherczeggel autóbilára szállt, melyen a felséges személyek Eckartsau felé indultak. A kíséreték öt autóbilon követtek őket. Az érintett községek lakossága lelkesült ovációkban részesítette az uralkodót. Amidőn az autóbilonok a kastély elé értek, már alkonyodott. A kastély fényárban uszott. A császár a főherczeg kíséretében megtekintette a kastélyt. Este supé volt. Ezután a császár visszavonult termeibe.

— A görög király Bécsben. György görög király ma este hat óra harmincz perczkor a nyugati pályaudvaron Bécsbe érkezett, ahol a királynak hatvan éves uralkodói jubileuma alkalmából üdvözlését fogja kifejezni. A pályaudvaron megjelentek a Bécsben időző főherczegek, a téparancsnok, a hadtestparancsnok, a helytartó, a rendőrfőnök, hat görög tiszt, a követség tagjai (a görög követ St-Pöftenig a király elé utazott) és egy diszszázad. A vonat beérkezésekor a zenekar a görög himnusra zendített. György király 99. gyalogezredének egyenruhájában az István-rend szalagjával díszítve kiszállt kocsijából. A király rendkívül szívélyesen üdvözölte vendégét. A felségek kétszer megcsókolták egymást. A kíséreték tagjainak bemutatása és a diszszázad megismerlése után a Hofburgba hajtattak, hol őket a legfőbb udvari méltóságok, a miniszterek és gárda kapitányok a szokásos szertartások közt fogadták. Bécsben ma este hét órakor a Hofburgban a görög király tiszteletére díszbéd volt, amelyen a király, továbbá György király kíséreteikkel, Ferencz Szalvátor és Frigyes főherczegek, az angol nagykövet, a görög követ, báró Aehrenthal külügyminiszter, a többi közös miniszterek, báró Beck miniszterelnök, az udvari méltóságok, és a polgári és katonai méltóságok fejei vettek részt. A díszbéd alatt a király pohárköszöntőt mondott a hellének királyára, melylyel kapcsolatban a zene a görög himnuszt játszotta. György király ő felségére írta tette poharát. Ez alkalommal a zene a néphimnuszt játszotta.

— Eljegyzés a német császári családban. Berlinből érkezett táviratok szerint a német császár leányát, Viktória Luiza herczegnőt a görög király hatodik fia, Cristofolus herczeg a legközelebbi napokban eljegyzi.

— **Kitüntetések.** A király személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Singer Gyulának, a londoni Ferencz József-intézet elnökének és Deutsch Miksának, ezen intézet disztitkárának, a jótékonyág terén szerzett érdemeik elismeréséül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, Dukas Bernát szabadalmi ügyvédnek, a londoni osztrák-magyar kereskedelmi kamara tagjának pedig buzgó szolgálatai elismeréséül, a királyi tanácsosi czímet díjmentesen adományozta.

A király Rada Géza pénzügyminiszteri osztálytanácsosnak nyugdíjaztatása alkalmából a miniszteri tanácsosi czímet és jelleget adományozta.

— **A német császár légi utazása.** Vilmos császár legközelebb valóra váltja szándékát és felszáll Zeppelin léghajóján. A légi utat november közepe táján tervezik.

— **Tüntetés Zágrábban.** Zágrábban ma este igen népes czoeciáldemokrata gyűlés volt, amelyen valamennyi szónok heves támadásokat intézett a horvát nemzeti kormány, valamint a magyar kormány ellen. Követelték a horvát országgyűlés azonnali egybehívását és az általános, egyenlő szavazati jog behozatalát. A gyűlés után egy csapat Starcevlcs-párti „éljen a független Horvátország”, „Bosznia horvát”, Bosznia a miénk! Le a szerbekkel! és Le a magyarokkal! kiáltásokkal vonult végig az utcákon. A haladó párt híveiből alakult másik csapat szintén végigjárta az utcákat, miközben Le Rauch-val, Le Wekerlével, Le Frankkal kiáltásokat hallattak. Incidens nem történt. A rendőrségnek nem volt oka beavatkozásra. Amidőn Vucsetics főispán tegnap fiával egy kávéházba akart belépni, melynek ajtaja előtt több fiatal ember, közöttük egy Smiciklas nevű banktisztviselő, a főispánra megiegyezést tett, amidőn az mellette elhaladt, amit az ifjú Vucsetics sértőnek talált. Ebből kifolyólag ma Smiciklas és a főispán fia közt kardpárbaj volt. Utóbbi hat könnyebb vágást kapott, míg Smiciklas több kisebb vágás mellett súlyos vágást kapott a fejére. Állapota aggasztó.

— **Tizenegy orosz tengernagy panamája.** Oroszország most a szabad fosztogatás és az óriási korrupció területe. De hogy a korrupció mennyire elterjedt még a hadseregben is, bizonyítja az a hallatlan botrány, melynek híre Pétervárról érkezik. Az orosz haditengerészet kezelésében álló Newszky-féle hajógyárban roppant nagyarányú sikkasztásnak jöttek a nyomára. Nem kevesebb, mint tizenegy tengernagy kénytelen lesz lemondani. Ezzel az ügygel hozzák összefüggésbe Josipov tüzérezredesnek, a kronstadti erőd parancsnokának és egy hadnagynak az öngyilkosságát. Howaiski nyugalmazott tábornokot is ebből a botrányból kifolyólag tartóztatták le.

— **Két orosz világi botránya.** Pétervárt Kovalevicski császári titkos tanácsos két fia ma véres utcai jelenetet rendezett a város egyik legelőkelőbb utcájában. A két fiatal ember egyike, aki lovassági hadnagy és másika, aki az udvari apródtestület növendéke, a Nadesinszki-utcában teljesen részeg állapotban, kocsiikkal nekijártak egy automobillnak. A hadnagy a soffort megütötte, aki káromkodni és kiabálni kezdett. A lármára csakhamar nagy csődület keletkezett. A tömeg bántalmazni akarta a hadnagyot, mire az revolverével a közönség közé tüzelt, három embert súlyosan, egyet pedig halálosan megsebesített. A két testvért, miután hosszas viaskodás után lefegyverezték, a katonai parancsnokságra szállították.

— **Csendőrök és tüntetők harcza.** A csehországi Kaadenben a német radikálisok tegnap tüntetést rendeztek a brunnersdorfi Spitzer cég ellen, amely belöldi munkásait elbocsátotta és helyettük külföldieket alkalmazott. Este nyolcz órakor a kaadeni Ringplatzon fiatal inasok nagyobb csoportba verődtek és Brunnersdorfbra vonulva, ledöntötték a gyár kerítését és az ablaküvegeket bezúzták. Eközben három csendőr is megsérült. Miután a helyzet aggasztó volt, egy század katonaságot rendeltek a gyárhoz. Ez azonban már nem lépett akcióba, miután a tömeg időközben visszatért Kaadenbe, ahol széteszött.

— **Egy szobrász tragédiája.** Megrendítő módon vetett véget életének Berlinben Magnussen Harro ismert német szobrász. A Berlin közelében lévő Grünwaldban nyári lakása volt. Ott a boldogtalan ember világitó gázzal megmérgezte magát és meghalt. A művész cselédje ma reggel erős légszesz-szagot érzett ki-tódulni Magnussen hálószobájából. Feltörte a bezárt ajtót és behatolt a szobába, ahol a szobrász már holtan hevert az ágyán. A vizsgálat megállapította, hogy az öngyilkos az egyik használatban nem lévő gázcsőről eltávolította a csapot. Az éjjeli szekrényen nyitott könyvet találtak, mellette egy tányért, amelyben fél alma volt. A házban tegnap senki nem észlelt semmi különösét a szobrászon. Estig dolgozott a műtermében egy csoportozaton, majd megvacsorázott és sétálni ment. Mikor hazaérkezett, bezárkózott a szobájába és alkalmasint éjjeltáiban látott hozzá szándékának végrehajtásához azzal, hogy szabadon bocsátotta a gázt és a szobát légszeszszel telítette meg. Tettének okát nem is sejtik. Semmiféle irás nem maradt utána. Magnussen tehetsége Bismarcknak is feltűnt, több megbízatást kapott Menzel ajánlására Vilmos császártól is. Legutóbb a potsdami Bismarck-szobor mintázásán dolgozott, de a befejezést megakadályozta most halála.

— **Égő kikötő.** Nápolyban a kereskedelmi kikötőben ma ismeretlen okból óriási tűz támadt, mely a felhalmozott nagymennyiségű faszállományokat teljesen elhamvasztotta. A heves szél olyan messzire szórta a zsarátokokat, hogy a hajóknak a nyílt tengerre kellett menekülniök. Az oltási munkálatok közben, melyben a katonaság, a rendőrség és kikötőmunkások vettek részt, sokan megsebesültek. A kár óriási.

— **Tiszti ellenőrzési szemle.** Csillogó tiszti uniformissal volt tele ma délelőtt a főváros. A tartalékos tisztek ellenőrzési főszemlére vonultak fel a különböző kaszárnyákba. Tizenegy helyen tartották meg a szemléket. Még pedig az 1—10. és 32. gyalogezredhez tartozó tartalékos tisztek a Mária Terézia-kaszárnyában, az 1—31. és 33—38. gyalogezredbeliek a Veres Pálné-utcában levő Lobkovitz-kaszárnyában, a 39—51. ezredbeliek az Albert-kaszárnyában, az 52—67. ezredbeliek a Forgách-kaszárnyában, a 68—82. ezredbeliek a Nádor-utcában levő Károly-kaszárnyában, a 82—102. ezredbeliek a Nádasdy-kaszárnyában, a lovasok és állatorvosok a Ferencz József lovassági kaszárnyában, a tábori és hegyi tüzerek a lajosréti, a vártüzerek a gubacsuti, az utász és vasuti csapatbeliek a Radetzky-, a szekerészek a Lehel-utcai kaszárnyákban, az egészségügyi csapatbeliek a XVI. helyőrségi kórházban, a honvédtisztek az Üllői-uti honvédhuszár-laktanyában gyűltek össze. Mindenütt az ezredparancsnok intézett beszédet a tartalékos tisztekhez, majd névszerint szólította fel őket és megvizsgálták a katonai könyveiket. Ezután az esztendőben kiadott katonai rendeleteket olvasták fel. A tartalékos hadapródok és hadapród jelöltek főszemléje november 6-án délelőtt 9 órakor lesz a felsorolt kaszárnyákban. A tartalékos tisztek utószemléje november 14-én, a hadapródoké november 16-án lesz a Mária Terézia-laktanyában. A honvédhadapródok és hadapród jelöltek főszemléje november 6-án, utószemléje november 16-án, a honvédtisztek utószemléje pedig november 14-én lesz a honvéd-gyalogsági kaszárnyában.

— **Rablóvilág Oroszországban.** Oroszországban Tsernigov kormányzásában egy jól szervezett rablóbanda tartja rettegésben a vidéket. A rablók többnyire elfognak egy rendőrt, akit arra kényszerítenek, hogy a törvény nevében a kiszemelt háznál a kapu kinyitását követelje. Amikor azután a házat kirabolták, a rendőrt agyonlövik. Eddig tizenöt rendőrt lőttek már agyon. A minisztérium egy magasabb-rangú hivatalnokot küldött ki a helyszínére, mert a kormányzó lemondással fenyegetett, ha nem érkezik gyors segítség.

— **Uj Saturnus-gyűrű.** Uj Saturnus-gyűrű fölfedezéséről érkezik tudósítás Genfből. A genfi obszervatórium ugyanis azt jelenti, hogy a legutóbbi megfigyelések szerint a Saturnus fehér gyűrűit egy új, barna sáv övezi. Ha ez a rövid hír valóban bizonyul, úgy valószínű, hogy a bolygónak a világ-egyetemben elfoglalt állásában nagyfontosságú átalakulás ment végbe. A genfi csillagvizsgálónak 10.4 hüvelykes teleszkópja van, de ezideig az ennél sokkal nagyobb északamerikai készülékeken sem észlelték a jelzett barna gyűrű nyomát a Saturnuson, bár több ízben alaposan átvizsgálták a képét. A Saturnust, amely 700-szor nagyobb a földnél, egy szabadon lebegő, lapos, fényes gyűrű övezi. A gyűrű külső átmérője 277.800 kilométer, a belső átmérő pedig 242.000 kilométer. A gyűrű belső peremétől a Saturnus irányában, tehát a világos gyűrűrendszeren belül még egy másik, halvány ibolya-színben fénylő gyűrű látszik, mintegy folytatásaként annak a világos gyűrűnek, amelyet legelőször 1838-ban láttak, míg Herschel azelőtt annak soha nyomát sem észlelte. Sokkal világosabban tűnt fel az a sötét gyűrű 1850-ben és ma már közép nagyságú távcsövekben is láthatóvá válik. Ez a gyűrű átlátzó, a világos gyűrűhez közeledő része azonban egyre sűrűbb, átláthatatlanabb. A Genfből érkezett hírek szerint most a világos főgyűrűn kívül egy sötétebb gyűrű vált láthatóvá a régi gyűrűrendszer síkjában. A Saturnus-gyűrűk a földről csak ferde irányban láthatók, tehát alakjuk sohasem körnek, hanem mindenkor elipszisnek látszik. Akkor látjuk a legszeleesebbnek, amikor a Saturnus a Bika csillaga képében vagy Nyilas és a Skorpió-csillag képeinek határára áll. Az első esetben pedig az északi oldal válik láthatóvá. Más időszakokban viszont a gyűrű teljesen láthatatlan a földről, amikor ugyanis vagy a gyűrű keskeny éle van a föld felé fordítva, vagy csak az van a nap által megvilágítva és végül, ha sötét felével fordul a föld felé. A Saturnus gyűrűje most keskeny elipszis képeben látható a Saturnustól jobbra és balra. Jelenleg a Saturnus este 10 óratájt jelenik meg déli irányban és reggel 4 óráig látható.

— **Kézrekerült betörők.** A Józsefvárosban az utóbbi hetekben egymást érték a betörések. Alig múlt el nap, hogy ismeretlen betörők ne nyitottak volna fel egy-két lakást. A betörők álkulcsokkal dolgoztak és ha beférkőztek a lakásba, minden megmozdítható ingóságát elemeltek. Az éjjel aztán Sárközy detektívnek sikerült kinyomozni a jól szervezett banda vezérét, Gubricz József 24 éves napszamos személyében, akit Kispesten a szeretője lakásán letartóztattak. Ma kézrekerültek a banda többi tagjai is, névszerint Heim Lajos, Horváth János és Valkó Liberát munkátlann napszamosok személyében. A rendőrség valamennyit letartóztatta. Gubricz lakásán nagy mennyiségű lopott tárgyat találtak a detektívek.

— **Elfogott rablómerénylők.** Vasárnap éjszaka a Szegényház-téren, — mint már jelentettük — öt ember megtámadta Handler Béla Ganz-gyári hivatalnokot. Revolverekkel és késekkel fenyegették meg. Handler odaadta 7 koronáját és ezüst óráját, ezután a rablók elmenekültek. Ma a rendőrség mind az öt utonállót kinyomozta és letartóztatta. Ezek: Judra István 21 éves, Streit János 19 éves napszamosok, Hantula Ferencz 18 éves, Feintheber Gottfried 18 éves cserepek és Greibel Kálmán 21 éves kertész.

— **Házasság.** Sturmer József cs. és kir. főhadnagy e hó 4-én tartotta esküvőjét a budavári helyőrségi templomban Szaffika Manikával, dr. Szaffika Dénes királyi kereskedelmi és váltótörvényszéki bíró leányával. Az esketési szertartást Török Kálmán országgyűlési képviselő végezte.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrás ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Gyári sztrájk.** A késmárki bársonygyár selyemszövőszékei sztrájkba léptek és husz százalék béremelést követelnek. A gyárvezetőség az összes selyemszövőszékeket kizárta. Két munkást eltoloncoltak.

Angol, francia és amerikai rendszer
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
rabászhatók minden ember finoman és elegánsan
Az ország-elsősorú
Zélinger Samu
munkái

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu
munka gyapjuszövetekből mérték szerint készítik:
finom öltönyt... 21 frtért
szarvon finom prima öltönyt 26

Magyar-utca 6. az emeleti ter. mekben.
Muzzeum-körül és Kossuth Lajos-utca sara- mellett
21—26 frt
Budapest, IV., (Belváros)

— **Maderspach Károlyné emlékezete.** Krassó-Szörény vármegye Ruzskabánya községe emléket akar állítani Maderspach Károlynénak, a község szülöttjének, akit Haynau 1849-ben megvesszőzített, mert beteg honvédekkel ápolta és bujdosókat elrejtett. A szoborbizottság most a magyar közönséghez fordul, hogy adományával tegye lehetségessé méltó síremlék föllállítását. Adományokat elfogad a Maderspachné emlékének megörökítésére alakult női bizottság Ruzskabányán.

— **Egy elmebeteg ajándéka a királynak.** A Bihar-megyei elmekórház betegei közt van egy Puskás Sándor nevű fiatal asztalosmester, aki, miután betegsége határozottan javult, szabadidejét nem töltötte hiába, hanem szorgalmasan dolgozott. Munkáját azonban mindenki előtt titkolta, míg a napokban, amikor teljesen készen volt, egyenesen az igazgató-főorvos elé vitte. A készítmény egy ékszerart. Háromfokos faragott mű. A szekrény maga körülbelül 35 centiméter magas s ugyanilyen széles. A háta 75 centiméter magas paizsban nyer befejezést. A paizsban a király látható lóháton. A lovas alak körül babér és tölgykoszorú van, s alatta a következő felírás olvasható: I. Ferenc József Ausztria császára és Magyarország apostoli királya. A fiókokat egy nyíl zárja és nyitja. A nyíl három levélben végződik, melybe három évszám van bevéve és pedig 1830, 1868, 1908. Mindezt egy tollkással faragta ki Puskás s a művet a királynak akarja ajándékozni. A főorvos tegnap át is tette a művet az alispánhoz, hogy a kabinet iroda utján adják át a királynak.

— **Egy malomtulajdonos eltűnése.** Goldberger Lázár gazdag komádi malomtulajdonos hátrahagyva feleségét és hat gyermekét, nyomtalanul eltűnt. Goldberger már évek óta nem a legjobb viszonyban élt családjával. Napirenden voltak a kisebb-nagyobb családi botrányok, a szegény asszony azonban néma megadással tűrte urának szekaturáit. A gyáros azonban minden áron szabadulni akart a feleségétől, minden követ megmozgatott, de válopörre nem volt semmi alap. Amellett meg rokonai is igyekeztek lebeszélni a szakításról s látszólag hatott is ez Goldbergerre. Rövid ideig tartott a családi béke, mert a múlt hét végén a gyáros azt a súlyos vádat emelte felesége ellen, hogy meg akarja őt lopni s már is minden értékesebb dolgot felsomagolt, hogy megszökjön vele. Goldberger a hatóság beavatkozását is kérte, az eset tehát nem maradt a család titka s Komádiában mindenki a Goldberger-familia szenzációjáról beszélt. Az asszony ezt a brutalitást azonban már nem tudta elviselni, felpakkolta hat gyermekét s beköltözött nagyváradi rokonaihoz. A szerencsétlen házastársak ezután ügyvédek útján igyekeztek egyezkedni egymásközt s a válópört is elhatározták. Goldberger pedig nőtartás címén 10.000 koronát, azonkívül gyermekei számára is néhány ezer koronát deponált. Mialatt pedig a válópört iratai készültek, Komádiában elterjedt a hír, hogy Goldberger eltűnt. A rokonainak azt mondta, hogy Abbáziába megy, ott azonban hiába keresték, nem találtak rá. A nagyobb baj azonban csak ezután jött napfényre. Megtudták, hogy Goldberger összes ingatlan vagyonát, nagy fakereskedését, gőzmalomát s földjeit eladta, illetve inkább elköttyvetélte a legolcsóbb áron, 200.000 koronáért s ezzel lépett meg. A feltevés az, hogy Goldberger külföldre szökött. Minthogy azonban a vagyon közös szerzemény, feleségének is jogigényei vannak s így az asszony ügyvédje felszólította Goldberger vagyonának vevőit, hogy az ingatlanok vételárát tegyék bírói letétbe, mert valószínű, hogy kérésükre az eltűnt férjet gondnokság alá fogják helyezni. Elképzelhető, hogy ezek után mily kétségbeesetten várja Goldbergerné hat kis gyermekével szomorú ügyük fordulatát.

— **Veszedelemes vadászkaland.** Röviden adunk már hírt arról, hogy Nagy Elemér rozsnói járási főszolgabíró különös baleset érte, mely majdnem életébe került. Erre vonatkozólag újabb tudósítás érkezett, mely a balesetet részletesebben adja elő. A főszolgabíró medvevadászaton volt gróf Andrássy Géza betléri vadászterületén. Egy medvét el is ejtett. Mikor közel ért hozzá, azt hitte, hogy az elejtett vad kiadta páráját. Megérintette a mozdulatlanul fekvő bestiát, de ebben a pillanatban ez felugrott s karmait a főszolgabíró kezébe vágta. Már-már életveszélvessé vált a helyzet, amikor véletle-

nül odaérkezett gróf Andrássy Géza fia, Károly és egy jól irányzott lövéssel leterítette a medvét s ezzel megmentette a főszolgabíró életét.

— **Rendőrtárgédia.** Bvarka Vasziie lippai rendőrmester valami csekélység miatt összeszidta Dancsu István rendőrkaplárt, aki ártatlansága tudatában visszafeleselt. Az őrmester dühbe jött és egy vastag bottal úgy összeverte az öreg rendőrt, hogy haldokolva vitték lakására, ahol csakhamar meghalt. Az orvosok az áldozaton erős agyrázkódást konstátáltak. A brutális rendőrmester ellen megindították a vizsgálatot. Dancsu özvegyet és hét gyermeket hagyott hátra.

— **Vonalozó munkások sztrájkja.** A fővárosi üzleti könyvgyárosoknál a vonalozó munkások sztrájkba léptek. A munkaadók és munkásaik között ismételtelen folytak tárgyalások egy kollektív szerződés megkötése iránt, mely tárgyalások azonban nem voltak befejezhetőek. Különösen követelik a munkások a darabszám munkának egyenes betöltését, melylyel szemben a munkaadók egy közösen megállapítandó árszabályt ajánlottak, ezt azonban a munkások nem találták elfogadhatónak.

— **Fővárosi Orfeum.** Az ország e legelőkelőbb nagyszabású variété-színpadá, illetve a fényes novemberi műsor csak olyan teljesen zsúfolt házakat vonz, mint az októberi. Az igazgatóság nem riad vissza semmiféle anyagi áldozattól sem, csak hogy műsorát a legmagasabb színvonalra emelje. Az esti előadások fénypontja természetesen még mindig az utólréteget Sylvester Schaeffer szenzációs fellépése, de a világhírű művész mellett még sok elsőrendű variété-különlegesség tartja a műsort. Megemlítjük közülök a kitűnő francia kettőst, Mlle Labradort és Mr. Negrelt, valamint a gyönyörű éneklő és tánczó new-yorki utca énekeseket, a Newsboys-társulatot. Csütörtökön este kerül először színre Regél H. remek spanyol balettje „Sevilla rózsája”, melyet Waldmann Imre igazgató fényesen állított ki. A mimikus főszerzők a szép francia balettánczosok: Mlle Rosalda, a Barbarina nővérek és Negrel, valamint Holzer kezeiben vannak. Kivülök még több mint negyven személy vesz részt a nagy baletben. A jegyek elővételre a nappali pénztárnál ártolemelés nélkül d. e. 10–1 és d. u. 3–6 óra között lehetséges. Az előadások, mint rendszeren, 8 órakor kezdődnek.

— **Halálozás.** Gerber Ödön gyógyszerész, Szatmár vármegye törvényhatósági bizottságának, Szinrváradi nagyközség képviselőtestületének tagja meghalt Szinerváralján.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.**

x **Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.**

x **Orrvörösség és kézvörösség** (vörös orr és vörös kéz) ellen dr. Hönnig Izso Villanygyógyító Intézetében (Károly-körút 24.) teljesen fájdalomtalan és kényelmes gyógyeljárás (galván-áram, külön e célra készített műszerrel, magas feszültségű áram) áll rendelkezésre, mely rövid idő alatt a kozmetikai szempontból oly bántó szépséghibákat eltünteti.

x **Divatós körság** az, hogy több gyógyszerre és „házi szerre” ráfogják, miszerint az mindenféle betegség ellen használ és a csusz, köszvény biztos gyógyító szerének is nevezik. Tévedések kikerülése végett hangsúlyozzuk, hogy a Zoltán-féle csusz és köszvény elleni kenőcs nem tévesztendő össze ily ezer baj ellen ajánlott szerekekkel, mert a Zoltán-kenőcs — mint azt számos orvosi értekezés és elismerés igazolja — csak a csusz és köszvényes bántalmak kiváló gyógyszere. E hirtveves kenőcs ára 2 korona és egyedüli készítője Zoltán Béla gyógyszerész, Budapest, V., Szabadság-tér.

x **Az újpesti bankrablás** vizsgáljaként Nick Carter és Sherlock Holmes ismét színpadra kerültek. A mozgóképészeti legújabb diadalának tekinthetjük a bankrablásról készített rendkívül érdekes, sikerült felvételt, melyben a szenzációs bűneset főbb mozzanatai élénken kidomborodnak. A kép a Projektográf r.-t. felvétele és technikai okok miatt csak e hó 5-én, csütörtökön kerül az Apollóban először bemutatásra.

6 **visit Fénykép 1 f.50**
HUNNIA FÉNYKEPESZ
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Kresz Géza hangversenye.** Élénken emlékezünk még arra a fényes sikerre, amelyet Kresz Géza hazánkfia tavalyi hangversenye alkalmával szülővárosában, Budapesten aratott, megcáfoltva azt a közmondást, hogy senki sem próféta a hazájában. A nagytehetségű fiatal hegedűművész, aki Ysayenek kedvenc tanítványa volt, ma ismét nagyon válogatott, előkelő és műértő közönséget vonzott a Royal-teremben rendezett hangversenyére és sikere talán még felülmulta a tavalyit is. Kresz Géza művészete sokkal megállapodottabb és bevégzettebb, semhogy tavaly óta újabb haladást konstátálhatnánk technikai készségében. Legfeljebb azt mondhatnók, hogy játéka önállóbbá és férfiasabbá lett, noha művészi individualitása még nem domborodott ki teljesen. Kiváló művészi tulajdonságait: széles vonókezelését, meleg kantilénáját és feltétlenül biztos technikáját bő alkalmá nyílt érvényesíteni abban a tartalmas műsorban, amelyet Frank Cézár, Bach, Wieniaw-szky, Ysaye és Saint-Saens műveiből állított össze. Különösen kiemeljük belőle Frank Cézárnak helyenkint kissé bizarr, de különben rendkívül érdekes szonátáját, amelynek pompás interpretálásban kiváló része volt Dienzl Oszkárnak is, aki a zongoraszólamot játszotta, továbbá Bach hatalmas H-moll szonátáját (zongorakiséret nélkül), amelynek stilszerű és minden tekintetben magas művészi színvonalon álló előadásával Kresz Géza legszebb diadalainak egyikét vívta ki. A darab végén olyan tapsvihár tört ki, hogy a művész kénytelen volt a mű utolsó részét megismételni, ami Bach műveivel nagyon ritkán esik meg. Közreműködött a hangversenyen Jellasicszné Csurgay Adél is, aki jól iskolázott hanggal énekelt a La Grange-áriát „Hunyadi László”-ból, valamint Wolff, Goldmark és Tirindelli egy-egy dalát. a. k.

(*) **Ney Dávid síremléke.** Halottak napja elmúlt. Elsirrattunk mindenkit, aki közel állott hozzánk, mint rokon, mint művész, mint politikus, mint társadalmunk hasznos tagja és mindenkit, aki érdemes volt könyeinkre. Mindenkinek van sírja, több-kevesebb díszszel, művészettel megjelölve, ahová elzarándokolhattak azok, akik utólagos köszönetüket jötték el-sírni, a szeretetnek, a hálának, az emlékezésnek örök szavait elrebegni. Ney Dávid sírját keresnünk kellett, s egy elfelejtett, jeltelen sírdombnál csaknem találmra, szégyenkezve kellett letennünk a koszort, melyet az énekművészet nagy halottjának küldtek el hálás rajongói. Első pillanatban a rideg kegyetlenség ellen szeretnénk kikelni... De túlságosan enyhe megjelölése lenne ez annak a szinte vétkecs negligációnak, melylyel az Operaház vezetősége egyik legnagyobb művészt elfelejteti törekszik. Ez már nem kegyeletstértés, ez kötelességmulasztás. Vagy kinek lenne kötelessége — becsületbeli, emberi kötelessége! — ha nem az Operaház vezetőségének, hogy művészetéhez méltóan jelölje meg annak a tagjának örök nyugóhelyét, akinek az emlékéhez az Andrássy-uti műintézet legforróbb estői fűződnek, aki legfényesebb díszje volt nem csak a magyar Operának, de a magyar dal művészetének is. Felhívjuk az Operaház igazgatóságának figyelmét erre az arcpirító mulasztásra, melyet, remélünk — ha még oly elkésve is — de most már teljes erélylyel expiálni fog. A kötelesség teljesítése elvégre nem várthat ily sokáig magára.

(*) **Az Operaházban**, holnap, csütörtökön „Tannhäuser”-t adják (a párisi vezérkönyv szerint). Venust Kaczér Margit, Erzsébetet Szamosi Elza, a pástort Bertis M., a czimszerepet Anthes Gy., Wolframot Takáts, az Őrgrófot Vencell, a többi szerepet Déri, Ney B., Pichler és Kárpát éneklők. Vezényel Kerner István karnagy, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. — Flattné Gizella közbejött betegsége miatt a „Tannhäuser” csütörtöki előadásán Erzsébet szerepét Szamosi Elza adja; e változás következtében a péntekre, e hó 6-ára hirdetett „Tosca” előadása egyelőre elmarad, s helyette a „Bajazók” és a „Piros cipő” kerül színre.

(*) **A Vigszínházban** holnap, csütörtökön, a Kútya van a kertben Feydeau Georges nagyszerű bohózata kerül színre, amelynek ez lesz a huszadik előadása. Victor Emanuel és Poche kettős szerepét Góth Sándor játssza. Pénteken A pénzt ismétlik

meg, szombaton pedig először adják a Menyköcsapást, Xanroff Léon új bohózatát. Alfrédet, a bohózat hőst, Hegedüs Gyula játssza, akinek szerepét a párisi Folies dramatiques-színházban a népszerű Milo kreálta. Toupin Fannyt, Varsányi Irén szerepét Párisban Daussmont kisasszony adta, akinek ez volt az első fellépte és aki ezzel az alakításával egyszerre a legkedveltebb színésznők sorába került. Nagyon hálás szerepet játszik még Kiss Irén, Csáki Irén, Szerémi Zoltán, Fenyvesi Emil, Tapolczai Dezső, Tanay Frigyes és Tihanyi Miklós.

(*) **A Magyar Színház újdonsága.** Szombaton, e hó 7-én mutatja be a Magyar Színház Félix Salten „A tulsó partról” című három felvonását, amely a múlt szezomban „Vom andern Ufer” címen Bécs és Berlin legelőkelőbb színházaiban s e bemutatók után csaknem valamennyi német színpadon értékes és maradandó sikert aratott. „A tulsó partról” szereposztása a Magyar Színházban a következő lesz: I. Festenberg gróf. Max Somlay, Laurentin gróf Réthey, Aristides, a fia Z. Molnár, Helén Mészáros Giza, II. Az erkölcsi erő. Dr. Hopfner Vágó, Neustift Törzs, Emilia T. Halmy Margit. III. Feltámadás után. Konstantin László, Mari Forrai Róza, Lotti Tóth Irma, Koberwein Papp, Schenk Rátkay, Daisy Lóránt Ilma. Az új darab főpróbáját a sajtó képviselői részére pénteken, november 6-án délelőtt 11 órakor tartja meg a színház.

(*) **Mária Magdolna Pozsonyban.** Balla Kálmán pozsonyi színtársulata tegnap mutatta be a pozsonyi közönségnek Hebbel gyönyörű modern drámáját, a Mária Magdolnát Márffy Károly színházi titkár szép fordításában. Ugy a darab, mint az előadása óriási sikert aratott. A drámai gárda legjobb erősségei szállottak sikra, hogy művészi összejátékkal érvényre juttassák Hebbel szomorú játékaiknak minden szépségét. A címszerepben Takács Mária nyugított kiváló alakítást, mellette Uti Giza s a férfiak közül különösen Farkas Béla, Szakács Andor, Lajthay Károly és Rogoz Imre szolgálták rá arra a meleg ünneplésre és zajos tapsokra, amelyekkel a közönség a kiváló művészi együttest elhalmozta, élén Márffy Károly drámai rendezővel, aki az előadást sok finomsággal és művészi ízléssel rendezte.

(*) **Thália.** A Thália csütörtökön, november 5-én harmadszor is megismétli Ibsen „Kisértetek” című darabjának előadását. Az előadás fél kilencz órakor kezdődik.

(*) **Intim-Színpad.** A Sándor-téri délutáni színház műsora hétről-hétre bővül új szindarabokkal és új aktuális kuplékkal. Pénteken mutatja be a színház az „október hónap történetét” 5 képből. Vasárnap csak két előadás lesz 3-5-ig és 5-8-ig. — Itt említjük meg, hogy az Intim-Színházban a múlt héten jótékony célú előadást tartottak, amelynek tiszta jövedelme az országos színtársulat nyugdíjintézetét illette. Vágó Géza igazgató ma küldte be a színtársulat pénztárába az előadás tiszta jövedelmét, 75 korona 80 fillért, amiért a Színtársulat tanácsa levélben mondott köszönetet.

(*) **A Velasquez-kiállítás** a Nemzeti Szalonban nagy érdeklődést kelt, miután a közönségnek első ízben van alkalma nálunk a nagy mester műveivel megismerkedni. A kiállításon feltűnik még Rembrandt hatalmas képe: „Az amsterdami posztószövő czéh tagjai.” A kiállítás reggel 9 órától, délután 5 óráig van nyitva.

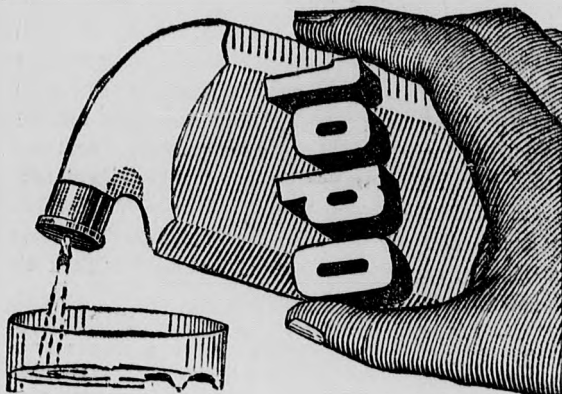
(*) **Hangversenyek.** Colbertson Sascha hegedűművész tegnap érkezett Budapestre és ma csütörtökön tartja meg első hangversenyét a Royal-teremben. Második és utolsó hangversenye november 14-én lesz ugyanott.

Arányi Adila hangversenye. A Royal-teremben pénteken, e hó 6-án önálló hangversenyben lép a főváros közönsége elé Arányi Adila hegedűművész. Műsorán Joachim nagynevű románca is szerepel az ismert magyar tánczokon kívül s játszani fog Saint-Saënstől, Brucktól, Hubaytól, Zaritzkytól való szerzeményeket. A hangversenyre a jegyeket a Harmonia zeneműkereskedés árusítja.

A brüsszeli vonósnégyes első kamarastélyére, amelyen Márkus Lili zongoraművész nő fog közreműködni, már csak kevés jegy maradt fenn, mert a legtöbb bérletben kelt el. Öröndetes dolog, hogy műértő közönségünk annyira felkarolta a kamarazene ápolását, hogy a brüsszeli és a csehek vonósnégyesei, valamint a Martean-Dohnányi-Becker-trio telt teremre számíthatnak.

Burrián Károly szász kir. kamaranékes a szombati első egyetlen dalestélyére, melyen Waj-

ditsch Sári hárfaművész nő működik közre, a következő műsört állapította meg: Neumann F.: Erinnerungen, Herman F.: Salome, Pembauer K.: Waldesrauschen, Noseda K.: Rote Rosen, Wagner R.: Schmerzen, Weingartner F.: Vögleins Schwermut, Makray L. Éjféltor, Frustra, Kienzl: Meine Mutter, Schindler: Ich und Du, Strauss R.: Ja, du weisst es, Smetana Dalibor-Ária, Wagner R.: Grál elbeszélése Lohengrinből, Tavasz dal Walkürből, Szerelmi dal Mesterdalnokokból. Jegyek erre a roppant érdekes estére még csekély számban Molitor Oszkár „Euterpe” zeneműkereskedésében (IV., Kossuth Lajos-u. 15.) kaphatók.

Az Odol kitűnő hatása különösen ama sajátságán mulik, hogy beszívódik az odvas fogakba és nyákhártyákba s azokat ugyszólván telíti.

E hatás mikéntjének óriási fontosságát értsük meg jól míg tehát a többi száj- és fogtisztító szer tisztán csak a szájblítés rövid pillanataiban hatnak, addig az Odol határozottan tartós hatása, mely hatás még jóval tovább tart, mint ameddig a fogakat tisztítjuk.

E tartós és utóhatás igen érdekes tudományos vizsgálatok tárgyát tették, melyek valamennyien egyértelműen bebizonyították, hogy az Odol e különös hatása folytán rothadási folyamatok nem keletkezhetnek a szájban s így a fogak elpusztulását megakadályozza.

Aki az Odolt következetesen mindennap használja, az a tudomány mai állása szerint a képzelhető legjobb fog- és szájápolást gyakorolja.

FŐVÁROS.

Politika a városházán.

— A fővárosi közgyűlés. —

Budapest, november 4.

A plurális választói jog kérdése a múlt héten szerepelt először a közgyűlésen. Akkor a közgyűlés határozathozatal nélkül oszlott szét. Ma délután ismét összegyűltek a fővárosi törvényhatóságának tagjai, hogy ebben a kérdésben döntsék. A döntés meg is történt. Elfogadták Heltai Ferenc indítványát: a plurális választói jog kérdését levették a napirendről. A napirendet ezután nyugodtan letárgyalták.

Részletes tudósításunk a következő:

Fülepp Kálmán főpolgármester megnyitva az ülést, bejelenti, hogy Kasits Péter bizottsági tag betegsége miatt szabadságot kért. Következett Pető Sándor indítványának a tárgyalása.

Elsőnek Horvát Jenő személyes kérdésben visszautasítja azokat a támadásokat, amelyek indítványának visszavonása miatt érték. Kijelenti, hogy ez a visszavonás a Vázsonyival folytatott előzetes megbeszélés eredménye volt, aki azzal bírta rá indítványának nem visszavonására, hanem a legközelebbi közgyűlésre való elhalasztására, hogy az indítvány még nem időszzerű. A legnagyobb csodálkozással értesült a múlt közgyűlés megkezdése előtt arról, hogy Pető bizottsági tag az övéhez hasonló indítványt terjesztett a közgyűlés elé. Sajnos, akkor nem tudta, hogy a Pető-féle indítvány nem azonos az övével, sőt azzal homlokegyenest ellenkezik.

Sándor Pál: Nem szólt volna a kérdéshez, ha Horvát nem tette volna azt a téves kijelentést, hogy Hüttl múlt heti indítványát Vázsonyi csinálta. Biztos tudomása van arról, hogy Hüttlnek saját fejből pattant ki az indítvány. Abból indult ugyanis ki, hogy ezt a kérdést ne tárgyaljuk most, mikor vitális városi érdekek vannak szóban. Hüttlnek bizonyára nem volt oka paktálnia, és nem is az az ember, aki paktálni szokott.

Platthy György: a Pető-féle indítvány ellen felhozott érvekkel foglalkozik. Az a véleménye, hogy a közgyűlés akkor teljesít legmagasabb missziót, ha beleszól a törvényhozás dolgaiba. Most pedig nemcsak egy politikai kérdésről, de egy oly törvényhozási intézkedésről van szó, mely hosszú évekre irányt szab az ország egész életének. Ilyen kérdésben a közgyűlésnek politikával foglalkoznia, igenis kötelessége. Politizálni, igenis szabad, ellenben a közigazgatási politikai pártállás szerint irányítani nem szabad. Nem fogadja el Hüttl indítványát sem, mert most azok hirdetik a általános választási jogot, akik Bécsben Magyarország függetlenségét áruba bocsátották. Az általános választói jogot meg kell csinálni, de szem előtt kell tartani a nemzeti érdekeket is. Nekünk nem csupán egy idegen dinasztia ellen kell küzdeni...

Elnökök: figyelmezteti, hogy az idegen dinasztia helytelen kifejezés, aminek a fővárosi közgyűlési termében elhangzani nem szabad.

Platthy végül kéri Pető indítványának napirendre tüzését.

Elnökök a vitát bezárja.

Pető a zárszóval él. Erdemben kijelenti, hogy azok, kik az általános választói jogot kívánják, legalább is olyan álláspontot foglalnak el, mint azok, akik az eszmének ellenségei. Kossuth Lajostól kezdve Irányi Dánieltől és Kossuth Ferenczig mindenki az általános választói jognak volt híve...

Bíró: ... és Polónyi Géza.

Pető: ... ami pedig a nemzetiségiekkel illeti, azok egy csoportban laktak és azoktól a többséget semmiképpen plurális szavazással elvenni nem lehet. A pluralitás nem a nemzetiségiek, hanem a demokrácia ellen irányul.

Heltai Ferenc ragaszkodik a napirendről való levételre irányuló indítványához. Kijelenti azonban, hogy senki se tulajdonítson annak olyan jelentőséget, mintha ő az általános, tükös, egyenlő választói jog ellen kívánna állást foglalni.

Következik a szavazás.

Elnökök első sorban Heltai indítványát bocsátja szavazás alá. A közgyűlés nagy többséggel Heltai indítványát elfogadja és ezzel a nagy zajjal megindult politikai vita véget ért.

A törvényhatósági bizottság ezután áttér a napirendre és folytatódatosan tárgyalja a lakásbérleti szabályrendeletet.

A 22. §. arról intézkedik, hogy a bérbeadónak a bér meg nem fizetése esetén joga van a bérleti ingóságait visszatartani. A szakaszhoz dr. Kelemen Lajos, dr. Komlós Ágost, dr. Kraemer József, Galgóczy Károly, dr. Füredi Mór és dr. Berger Rezső szólnak hozzá s valamennyien módosító indítványokat tesznek.

Az elhangzott felszólalásokra Faller Ferenc tanácsnok teszi meg észrevételeit. A közgyűlés csupán dr. Komlós és Kelemen Lajos azonkiegészítő indítványait fogadja el, amelyek szerint a bérbeadó a visszatartott ingóságokért csak hat hónapig felelős, ezután árverésen eladhatja őket és a befolyt összeget köteles bírói letétbe helyezni.

A 23., 24. és 25. §§-okat csekély stílárius módosításokkal elfogadják.

A 26. §. arról rendelkezik, hogy a főbérletnek főbérleti minősége a kapu aljában czimzáblán feltüntetendő. A közgyűlés ezt a rendelkezést Simonovics Béla indítványára kiegészítette azzal, hogy a czimzáblán a bérlet időtartamát is meg kell jelölni.

A 27. §. mely azt mondja, hogy az a bérlet, aki a főbérletnek a bért megfizette, erre a bérre nézve a főbérbeadóval és háztulajdonossal szemben is minden kötelezettségtől szabadul, a közgyűlés magáévá tette.

A 28-ik §. azt a fontos újítást tartalmazza, hogy azok a bérleti szerződések, amelyeknél a felmondás legalább negyedévi, az első bérleti év letelte előtti időre a bérbeadó részéről fel nem emelhető és a bérösszeg fel nem emelhető.

Dr. Bródy Samu azt a kiegészítést javasolja, hogy az ingatlan eladás esetén a rendes felmondási idő mérvadó.

Dr. Bárczy István polgármester: A tanács nagy súlyt helyez ennek a szakasznak változatlan elfogadására. A tisztességes háztulajdonosokra nézve ez a szakasz nem jelent megterhelést. Morális szempontból fontosnak tartja, hogy a közgyűlés ne jelenjék meg a százazrekre menő polgárok előtt, mint

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorbafojósok-
nak és székezorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel.
Jeszen rendbe hozza
Itis óvón 40 fillér.
Magy óvón 60 fillér.

a háztulajdonosok gyülekezete. (Taps és éljenzés.) Lássák meg a törvényhatóság azt a szándékát, hogy a gyengéket az erősekkel szemben meg akarja védeni. Kéri a szakasz változatlan elfogadását.

A szakaszt dr. Bródy Samu indítványával kiegészítve fogadta el a közgyűlés.

Nagyobb vitát idézett elő a 40-ik szakasz, amely arról intézkedik, hogy a házmaster a bérlőktől csak azokat az illetményeket szedheti, amelyek a bérlővel a bérlési helyiség bérlésekor közöltettek. Ezek az illetmények a bérlési összeg 2%-át meg nem haladhatják.

Dr. Andreánszky Jenő a szakasz teljes kihagyását javasolja. A házmasterek ugyanis mindenféle címen szednek illetményeket a lakóktól.

Dr. Vázsonyi Vilmos nem pártolhatja Andreánszky indítványát, mert a helyzetet még rosszabbá tenné, ha semmiféle szabályozás nem történne. Ez alkalommal Vázsonyi újlag megsürgeti azt a szabályrendeletet, amely a házmasterek viszonyait van hivatva rendezni.

Dr. Burián Béla a szakasz kihagyása mellett érvel, mert az szerinte nem illik bele olyan szabályrendeletbe, amely a háziurak és a lakók közti viszonyt rendez.

A közgyűlés a szakaszt változatlanul elfogadta. A többi szakaszokat eredeti szövegében magáévá tette a közgyűlés.

Ezzel a lakásbérlési szabályzatot letárgyalták. A közgyűlést pénteken folytatják. A közgyűlés esti 8 órakor ért véget.

(**Bárczy-alapítvány.** A Magyar Tanítók Otthona dr. Bárczy István nevét viselő négyezer koronás alapítványt létesített. Az alapítvány örök időkre dr. Bárczy István polgármester nevét viseli és évi tiszta jövedelme a Magyar Tanítók Otthona tulajdonában levő Népnevelők Lapja dolgozótársainak díjazására fog fordítatni. Az alapítvány jövedelmeinek kiosztása oly módon történik, hogy a Népnevelők Lapja mindenkor felelős szerkesztője, minden év november 1-e és 15-ike közt a Magyar Tanítók Otthonának igazgatóságához írásbeli véleményt terjeszt elő, hogy a Népnevelők Lapja azon legbuzgóbb és leghasznosabb dolgozótársai közül, akik a magyar tanítóság erkölcsi, tudományos vagy anyagi javaiért sikra szállottak, kiket tart megjutalmazandóknak. Az alapító oklevelet Barcza Jenő és Nagy László igazgatók és Kalász Benedek titkár írták alá.

(**Az Erzsébet királyné szanatóriuma.** A fővárosi törvényhatósági bizottsága ez év június havában a Budakesz határában fekvő fővárosi erdőterületből 15,000 négyszöglet az Erzsébet-szanatórium céljaira, 53,600 négyszöglet pedig a szanatórium vízmedenczéjének céljaira ingyenesen átengedett, s megállapította az ingyenes használat feltételeit. Ezt a határozatot dr. Rónay Károly és társai megelébbeszték. A helyigymiszter a felelősség elutasításával megerősítette a törvényhatósági bizottság határozatát.

(**A közigazgatási és közéleti bizottság** szombat, november hó 7-én Mellé Béla tanácsos elnöke mellett ülést tart a következő tárgysorozattal:

1. A kiküldött albizottság jelentése a faszervezetű közraktárak bérlése tárgyában. 2. A földművelésügyi miniszter leirata a kertészeti tanintézet részére létesített fővárosi alapítványok meghosszabbítása iránt. 3. A köztisztviselési hivatal javaslata az életmezési piacoknak olajjal való portmentesítése iránt. 4. Bittner János biz. tag indítványa a szerbiai származású sertésus, szalonna és zsir külön deklarálása tárgyában. 5. Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület, a Budapesti Tattersall r.-t., a Budapesti Ügetőverseny Egyesület és az Urlovasok Szövetkezete kérvényei tisztelet-díj engedélyezése iránt.

(**A mértékhatóság államosítása.** A fővárosi mértékhatóság hivatalra felügyelő bizottság Fokusházy Lajos tanácsigyző elnöklésével ma ülést tartott abból az alkalomból, hogy 1909. január 13-án a mértékhatóság ügye a kormány kezébe megy át. A főváros kezében a hordó-jelölés marad. A bizottság javaslatot tett a tanácsnak, hogy az átadás tekintetében milyen intézkedéseket tart szükségesnek és hogy az új hordó-jelző hivatal miképpen szerveztessék.

(**A kosáronó tanfolyam megnyitása.** A földművelésügyi minisztérium által támogatott Istenhegyi Népnevelési Egyesület tegnap nyitotta meg kosáronó tanfolyamát. Az öt hónapon át tartó tanfolyamon nők és férfiak egyaránt résztvehetnek. A kiképzés ingyenes. Anyagot és eszközöket mindenki ingyen kap a tanuláshoz. Az elkészült tárgyak a készítő tulajdonaiá válnak, ha az anyag beszerzési értékét megfizeti. Ilyformán már a tanulók is tisztességes keresethez juthatnak, azok pedig, akik már otthon tudnak dolgozni, az elkészített tárgyakat a tanfolyam

utján nyomban értékesíthetik. Akik a tanfolyamban részt akarnak venni, forduljanak a tanfolyam igazgatójához, Egri Tóth Kálmánhoz (Svábhegyi népiskola). A tanfolyamnak a Svábhegy lakosságára határozottan nagy jelentősége van, mert általa télen keresethez juthat a szegényebb lakosság.

(**A vörheny.** Tegnapról mára tizenhét új megbetegedés történt, nyolccsal kevesebb, mint tegnap és tegnapelőtt. Kerületenként előfordult: a II., V., VII. és VIII. kerületben egy-egy, a VI., IX. és X. kerületben négy-négy. Utról jött egy. Halálozás nincs.

Elegáns férfiruhákat

szállítók mérték után és mérsékelt szabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtalan karbantartása mellett az előkelő uriközönység figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrásy-ut 1. l. em

EGYESÜLETEK.

(**Az Országos Protestáns Árvagykezelő dr.** Kovácsy Sándor főgondnok elnöklésével igazgatóválasztmányi ülést tartott, amelyen bejelentették, hogy az idén befolyt a báró Kochmeister Frigyes negyvenezer, a Hutter-család ötvenezer, a Stephany Lajos tízezer, Hunfalvy Pálné négyezer koronás hagyományja, hogy Szana Tamás hatezer, Némethy Ignác ezer, Sárközy Ágnes négyszáz koronát hagyományozott az egyesületnek és hogy az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár nyolcezer koronára fogja kiegészíteni az egyesületnek tett alapítványt. A jötevek nevét márványtáplán fogják megörökíteni. Az egyesület a jövő évben tölti be fennállásának ötvenedik évfordulóját, melyet nagyobb ünnepséggel szándékozik megülni. Ennek az ünnepnek az előkészítésére a választmány külön bizottságot küldött ki.

(**A Vasutas Szövetség közös konyhája.** A Vasutas Szövetség, hogy a szerényebb javadalmazásu rendes és pártoló tagjain az élelmezés tekintetében némileg segíthessen, nyereszkeskedés kizárásával, egyelőre a VI. kerületben Dálnok-utca 5. számú házban közös konyhát állított fel. E közös konyhán egy adag ebédért (mely két személynek elég) egy óra 43 korona fizetendő. Egy adag vacsora (mely egy személynek elég) egy óra 12 korona. A résztvevők utólagos pénzbeli kötelezettséggel terhelve nem lesznek. Költések megtérítése mellett az ebéd házhoz küldését is elvállalják.

(**A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre** házi zsúrja fényesen sikerült, ami első sorban Pick-Steiner Soma hegedűművész közreműködésének köszönhető, aki Wagner R. románczával és Naschitz egy szerzeményével gyönyörködtette a nagyszámu hallgatóságát, mely az elismerés zajos tapsaival ünnepelte a kiváló művészt. Közreműködtek még: Szkurka Mariska, Megyeri Irén, Haáder Gizi és Erdélyi Aranka nagy sikerrel.

(**Egyesületek beolvadása.** A Szállítványozási Tisztviselők Szakegyesülete november 1-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy mint önálló egyesület feloszlik és beolvad a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületébe, amelynek kebelében megalakítják a szállítványozási tisztviselők szakosztályát. E szakosztály programja: november havában megnyílik a szállítványozási tisztviselők speciális tanfolyama, drágasági pótlék megadásának szorgalmazása, erőteljes mozgalmat indít a nyolc órai záróra ügyében

SPORT.

Alagi versenyek.

— Első nap. —

A holnapi nappal kezdődik meg az Urlovasok Szövetkezetének három napra terjedő novemberi meetingje, melyet — ha az idő kedvező lesz — még két nappal ki fognak egészíteni. Az első nap programja, az egyes versenyek nevezéseiből ítélve, elég sikerültnek ígérkezik. A nap főszáma a Bathány-handicap lesz, melynek 1200 méteres távja még tizenhét telivérnek van indulási joga s ezek közül a legnagyobb rész starthoz is fog állni. A legnagyobb súlyt — 76 kilót — Paula kapta, melylyel elég szigoruan van elbírálvá, utána 72½ kilóval Tilos következik, de azt hisszük, hogy e táv nem megfelelő neki. Legjobbban még a Capt. Don-istálló lovai: Terem, Flowerseller, Ne félj tetszenek és ezek közül várjuk a nyerőt is Sunny Day és Bouquet előtt. Szép futást várunk még Décsyétől is. A Hubertus gátversenyben szintén nagy mezőny várható a starter zászlaja elé, melyek közt hároméves és idősebb hordók szerepelnek. A mi véleményünk szerint e futásban a háromévesek fognak dominálni és ezek közül Petronella és Armand között szép küzdelmet várunk, feltéve, ha otthonosak az ugrásban. Mellettük még Pisano és 81½ kilós abszolút súlyával Remete bírják bizalmunkat.

Jelöltjeink:

- I. Hiu — Lady Cornelia
- II. Ne félj — Sunny Day
- III. Na also! — Jakub Bey — Bokréta
- V. Petronella Armand Pisano
- VI. Fanny — Pitis — Nevermore
- VI. Edömér — Markos — Bocskó

Bécsi versenyek.

— Második nap. —

A második nap programja is körülbelül ugyanazon keretek közt mozog, mint az első napé. A nevezések az egyes versenyekre — kivéve az utolsó futamot, ahol csak két lónak van indulási joga — jól sikerültek, ellentétben a díjak nagyságával, mert a legjobban döntőt verseny, a Novemberi-handicap is csak 5000 korona értékű. A 2400 méter távolságu versenyben igen jó hároméves telivérek találkoznak egymással és érdekes küzdelemre is van kilátás, mert a benevezettek közül: Arlesienne, Antus, Kondor, Varázs, Furcsalegény, Lanzendorfi, majdnem egyforma esélylyel indulnak. A mi véleményünk az, hogy a díjat Furcsalegény viszi el, míg rája legveszélyesebbnek Arlesien-et és Lanzendorfi-ot tartjuk. A másik érdekesebb verseny a Viadukt-verseny lesz, melyben Vincenz Albert, Vansittart, Ridolfi, Gamin, Juliette nevei tűnnek kedvezően szemünk elé és a nyerőt is köztük keressük. Az 1300 méterre való tekintettel, mi Vincenz Albertben látjuk a győztest Vansittart és Juliette előtt, esetleges meglepetést Ridolfi-tól várunk. Az Eladók-gátversenyében végre Nikita juthat egy jól megérdemelt győzelemhez, hozzá legközelebb Rodostót és Venust jelöljük.

Jelöltjeink:

- I. Triumvir — Napagedl — Rugany
- II. Vincenz Albert — Vansittart
- III. Avar — Margit — Adige
- IV. Furcsalegény — Arlesienne
- V. Zöld Marci — Esz Aszár
- VI. Nikita — Rodostó — Venus
- VII. Sepoy

(**Vén Fink Vivó Clubja.** A Bárczy István polgármester elnöke alatt álló Vén Fiuk Vivó Clubja most tartotta évi közgyűlését, a clubtagok nagy részének jelenlétében. A közgyűlés tudomásul véve az évi jelentést és zárszámadást, megadva a felemmentvényeket s elfogadva az előterjesztett költségvetést, az alapszabályok módosításához is hozzájárult, melyek azáltal váltak szükségessé, hogy az alapszabályokban megállapított numerus clausus betelt s a nap után jelentkező kívánatos elemek nem voltak a clubba többé felvehetőek. Az ezt követő tisztújításon megválasztották elnöké: dr. Bárczy Istvánt, al-elnökké Heinrich Aladárt, dr. Malonyay Dezsőt és Uilmann Gyulát, az igazgató-tanáci

tagjaivá: Benedek Dezső, dr. Berend Miklós, dr. Benyovits Lajos, dr. Dirner Gusztáv, dr. Domony Mór, Heinrich Ferencz, dr. Hajdu Marcell, Heller Ágost, Kornfeld Pál, dr. Ludwig Rezső, dr. Nagy Béla, dr. Nagy Valér, ifj. dr. Reiszig Ede, dr. Vaygand József, Zilahy Dezső és Zulawszky Bélát. Végül köszönetet szavaztak a club vezetőségének, annak kiváló mesterének Fodor Károlynak s a közszereplésben álló helyettes mesternek, Sztankay Sándornak, mire a közgyűlés az elnök elterése mellett bejárult. A közgyűlést bankett követte a Pannónia-szálloda külön termeiben.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Látogatás egy számlával. Abban az időben, midőn Neumann Miksa és Társai ellen a rendőrség nagy eréllyel folytatta a Németországból beérkezett feljelentésekre megindított családi ügyben a nyomozást, augusztus hó 3-án délelőtt 11 órakor épületes botrány játszódott le Neumann Miksa Lipót-köruti irodájában. Hirtelen kirohant az irodájából az erkélyre Grünwald Sándor Kertész-utcai címirodatulajdonos és kétségségetten kiállt rendőr után. Csakhamar meg is jelent a rendőr, akinek Grünwald elpanaszolta, hogy Neumann Miksa öt Basch Lajos üzletvezetője és Herzfelder Ignác tőzsdélatogató segítségével az irodában megverte. Meg is tette nyomban a feljelentését Neumann Miksa és társai ellen személyes szabadság megsértéséért és becsületsértés vétségéért. De Neumannék sem hagyták megtorlatlanul Grünwald Sándor látogatását és ők is feljelentést tettek ellene magánlaksértés vétségéért. A kölcsönös panaszokat ma tárgyalta Császár büntető bíróság. A tárgyaláson Neumann Miksát és társait dr. Waisz Sándor, Grünwald Sándort pedig dr. Bródy Ernő védte. A bíró először Grünwald Sándort hallgatta ki. Grünwald elmondta, hogy Neumann Miksa nála tavaly egy millió címet rendelt. E megrendelésből kifolyólag még adósa neki 1000 koronával. Julius 31-én Neumann felhívta telefonon, hogy e tartozása ügyében augusztus 3-án délelőtt 11 órakor látogassa meg Lipót-körut 27. szám alatti irodájában. Ő fel is ment. A szolga azt mondotta neki, hogy Neumann nincs otthon, de Basch Lajos cégvezető kiszólt neki, hogy az ő részére Neumann otthon van. Mikor belépett Neumann irodájába, ez a következő szavakkal fogadta: Ön számia kiegyenlítése végett jött és képzeli, hogy ily nagy veszteségek után, melyeket ön nekem okozott, kiegyenlítem? Én — folytatta Grünwald — kijelenttem, hogy semmi kárt sem okoztam és kértém a számlám kiegyenlítését. Neumann ekkor kiállított Basch Lajosnak. Mikor ez bejött, rám zárták az ajtót és Neumann arczul ütött. Én a kezemen levő bottal védekeztem és kiabálva kérdeztem: Ezért csaltatok törbe? Lármámra bejött Herzfelder Ignác volt könyvelő és ő is fenyegető állást foglalt el. Én, hogy megmeneküljek, kiugrottam az erkélyre és onnan kiállítottam rendőrré. Ezzel szemben Neumann M. a tárgyaláson a következőképen adta elő a tényállást: Grünwald, akinek semmi követelése sincs rajtam, egy napon telefonál, hogy idézést kapott az ügyemben a rendőrségtől. Kérdezte, hogy mikor beszélhet velem. Én elutasítottam. Pár nap mulva felkeresett irodámban s ezer koronát követelt tőlem, megjegyezve, hogy a rendőrség előtt ellenem tett terhelő vallomását hajlandó kikorrigálni. Én erre dühbe jöttem s arczul ütöttem, kiutasítva őt az irodámból. Ő azonban kijelentette, hogy nem megy s olyan botrányt csinál, hogy fekete lesz tőle a Lipót-körut. Valótlan, ugymond, hogy az ajtót valaki rázárta volna. Mivel nem távozott a megkísérelt zsarolás után az irodámból, magánlaksértésért feljelentettem. Basch Lajos, valamint Herzfelder Ignác terheltek is tagadták, hogy

rázárták volna Grünwaldra az ajtót. A bíró ma még nem hozott ítéletet, mert Grünwald kérelmére beidézi még azt a bérkocsist és rendőrt, akik Grünwald lármájára segítségül mentek. Ezért a tárgyalást elnapolta.

§ Házastársak egymás ellen. Lucziánovits Ferencz fővárosi bérkocsitulajdonos fölött ítélkezett ma sikkasztás és magánokirathamisítás büntetési miatt a törvényszék dr. Makutz bíró elnöklété alatt. Lucziánovits 1904 óta különváltan élő felesége, született Háringás Karola 1901. évben három darab váltó ellenében összesen 16.000 koronát adott kölcsön atyjának, Háringás Károlynak. Ezt a három darab váltót Lucziánovits nem adta ki feleségének, hanem 1906. évben a Magántisztviselők Takaré- és Hitelszövetkezeténél leszámoltatta a saját javára. A mai főtárgyaláson azzal védekezett, hogy a váltók ellenében adott kölcsönpenz az övé, nem pedig a feleségéé volt. Ezt a védekezést a kihallgatott tanukkal valószínűsítette is, mire a bíróság felmentette, már azért is, mert a házastársak között a tárgyalás folyamán egyezség jött létre.

§ A zugirásról üzemel. Három napi főtárgyalás után ma mondott ítéletet a budapesti büntető törvényszék szikoszalvi Szikosz Aladár, alias Czihovszky Kázmér ügyvédi irnok lopási, köz- és magánokirathamisítási és sikkasztási bűnügyében. Szikosz, aki évtizedek óta rendszeresen üzte a zugirászkodást, régi csödtömegekből lopás útján megszerzett három darab összesen 1583 koronáról kiállított váltót, amelyeket 1882. évben a Gruber D. cég jelentett be követeléskepen Schlanger Jakab és Társa csödtömege ellen. Ezt a három darab váltót, mely kiegyenlítése soha sem lett, egy hamisított engedélyező okirat alapján az időközben Amerikába kivándorolt Bánfi Káposztás Mária nevére házvezetőnőjére ruházta, majd pedig Csarsz Béláné, szül. Kornis Anna meghatalmazása alapján Schlanger Jakab özvegye ellen peresítette, sőt ennek fővárosi ingatlanára be is kebelezte. Komlósy Gyulától pedig kölcsönzés irügye alatt átvett két darab 400 és 1500 koronáról szóló váltót. A kölcsönt soha sem szerezte meg, a váltókat ellenben önkénylleg kitöltve, Komlósy ellen perelte s teljes összegében be is hajította rajta. Ennél a manipulácziónál még bélyeghamisítást is követett el. Szikoszval együtt a vádlottak padjára került Csarsz Béláné is, mint bűnsége, bünrészes. A bíróság a vádbeli cselekményekért összbüntetésül két évi börtönrre és 100 korona pénzbüntetésre ítélte Szikosz Aladárt. Csarsz Bélánét ellenben bizonyítékok elégtelensége okából felmentette a vád alól. Dr. Aczel ügyész mindkét vádlott terhére felebbezett, de felebbezett Szikosz és védője, dr. Fényes Samu is.

DR. HÖNIGIZSO

Villanygyógyító- és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körut 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos lényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Dorzfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, izületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység).
Bőrbajok. Bőrvizszketeg
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).
Aranyeres csomók.
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. — — Kívánatra prospektus

Nyilt-tér

(E rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

KÖZGAZDASÁG.

A magyarság pusztulása Aradmegyében. Csak a minap emlékeztünk meg ismételtlen arról a nagy térdhódításról, mit a kerülősi és a borosienői 7-7 ezer holdas magyar birtokok megszerzésével az oláhok tettek. Most ugyancsak Aradmegyéből érkezik az a szomorú hír, hogy a Seprős határában fekvő s Csiky Dénes és Kálmán tulajdonát képező 2000 holdas birtok is a seprősi és a környékbéli oláhok kezébe került két évi alkudozás és hosszas huza-vona után. Megdöbentő jelenség ez, mert minden darab föld, mely így az oláhok kezébe kerül, örökre elveszett a magyarságra nézve. Aradmegyében így 1908-ban több, mint 10.000 hold magyar föld cserélt gazdát a nemzeti jelleg kárára. Az oláh nyelvtengerben elsórt kisbirtokos magyarság eddig is csak úgy birt boldogulni, hogy mintegy rátámaszkodott a magyar nagybirtokokra, amelyek egyrészt napszámmunkát biztosítottak neki, másrészt pedig fedezték őket a hátulról jövő támadások ellen. Amint azonban ezek a közép- és nagybirtokok az oláhok kezébe kerülnek, a magyar parasztság helyzete is válságosra fordul. Az előbb egységes magyar birtokot ugyanis a megvevő oláh pénzintézetek rendszerint parcellázzák, természetesen úgy, hogy egy talpalatnyi föld se kerüljön újból magyar kézbe. Így aztán lassanként folytonoságot nyer az oláhok, melyet a sporadikus magyar kisbirtok gyengíteni nem képes, sőt minden oldalról ellenséges környezete lévén, magára hagyatva teljesen elveszti ellenálló erejét. Vagy beolvad az oláh nyelvtengerbe, vagy a sok üldözéstől kifáradva, más vidékre menekül. A legsajnálatosabb pedig éppen az aradmegyei magyarság pusztulásánál az, hogy a magyar hatóságok, a kormány, különösen pedig a magyar pénzintézetek a legridegebb közönyösséggel nézik azt. A megszorult gazda hiába fordul a magyar pénzintézetekhez kölcsönért: jól jár, ha a birtok becsértékének egy negyedét megkapja. Ezzel szemben az oláh pénzintézetek a becsérték háromnegyedét nyújtják s így lassanként, mint a pók, teljesen behálózzák a magyarságot. Mi magunk is, az érdekeltek is, ismételtlen felhívtuk erre a földmívelésügyi kormány figyelmét.

Fizetésektelenségek. Lakits és Vermes újvidéki rum- és likörkereskedő-cég fizetésektelent. Tartozása 160.000 korona. A cég egyezsége törekszik s hitelezőinek 40%-ot ajánl. — Strasser Vilmos kisüzemű szállási kézműárú-, fűszer- és borkereskedő beszüntette fizetéseit, 200.000 koronával tartozik. — Goldstein L. biellitzi posztónagykereskedő-cég fizetési zavarokba jutott, tartozásai 300.000 koronát tesznek ki. A cég tulajdonosa néhány nap előtt hirtelen meghalt. — A bécsi hitelezői védegyelet pedig a következő fizetésektelenségeket közli: Blum és Grünfeld kereskedő cég, Kisvárdra; — Bánhidy László, Kis-kunfélegyháza; — Schwalb Jenő rövidáru-kereskedő, Eger; — Feldmann és Társa kereskedő, Debreczen.

Koronajáradékok 1909-ben. Ismeretes, hogy a pénzügyminiszter ez év júniusában 150 millió koronát kitevő 4%-os koronajáradékot bocsátott ki, melyből 22 milliót a különféle alapok, 64 milliót a Rothschild-csoport meghatározott árúfolymon, a másik 64 milliót pedig ugyancsak a Rothschild-csoport

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-28, Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgönyozalm: ANTRACIT BUDAPEST

vett át opcióra. Ez az utóbbi rész azonban még realizálásra szorul. Az 1909-iki budgetben 121.85 millió szerepel, mint bevétel koronájáradék eladásából, amelynek elérésére mintegy 133 millió névértéket kell kibocsátani. Az opcióra használt 64 millióval ez 197 milliót tesz. Minthogy pedig a földművelésügyi miniszternek is 10 millió koronára van szüksége, az összkibocsátás 1909-ben 210 millió koronára fog rugni. Hogy a kibocsátásra mikor kerül a sor, az teljesen bizonytalan. Egyelőre úgy áll a dolog, hogy a Rothschild-csoport még a 64 millióra sem gyakorolhatja az opciót a jelenlegi árfolyamok mellett. Ha a járadékpiazz viszonyai nem javulnak, nincsen kizárva, hogy a magyar kincstárnak fontolórra kell majd vennie esetleg 4% százalékos czimleket kibocsátását. Mielőtt azonban erre a drágításra kerülne a sor, remélhető, hogy komoly lépéseket tesznek a francia pénzpiac rokonszenvének megszerzése érdekében.

Szüret és a borárak. A szőlészeti és borászati felügyelőknak a földművelésügyi miniszterhez tett jelentései szerint a szüretet a legtöbb helyen már befejezték. Az idei must minősége a várakozáson felül sikerült s általában igen jó, sőt kitűnő. A klosternenburgi mustmérés szerint 23—24 fok czukortartalmu az idén igen gyakoriak. A mennyiség sok helyen csatlódást okozott, mert általában igen nagy termést vártak, holott utólag igen sok esetben kiderült, hogy csak közepes lett az eredmény. Eltekintve a hordóhiány miatt olcsó áron történt, de már megszűnt kényszereladástól, több helyen már eddig is elég jó árakat értek el, habár az igazi borüzlet még nem alakult ki. Eddig mind a termelők, mind a kereskedők tartózkodók voltak, azonban az üzlet élénkülése legközelebb várható. A „Magyar Borkereskedelem” című lap vidéki tudósítójának legutóbbi jelentései szerint Gyulafehérváron az uradalmi mustot, melynek czukortartalma 17—22 fok, galicziai és bukovinai nagykereskedők 45—50 koronáért vették meg. Villányon a múlt héten többrendbeli borvásárlás történt, többnyire osztrák kereskedők részéről és pedig siller bort 30 koronáért, fehérbort 32—40 koronáért vettek sepröstől. A vörös borok még nincsenek leeresztve a kádakról s így azoknak sem minőségéről, sem árától nem lehet beszélni. A Balaton vidékén gróf Pestetich Tasziló idején a mustját 36 koronáért vették meg, az ottani parasztorok pedig vas- és sopronmegyei, valamint stájerországi korecsmárosok 32—38 koronáért vásárolták, miután a kényszereladások már megszűntek. Szigetvárról írják: Kisebb gazdák hordó és pénzhiányában 24—28 koronáért, jobb gazdák 30 koronáért adtak el eddig új bort, de nagyobb üzlet eddig még nincs. Nagyobb termelők most 34—38 koronáért lehetne új bort vásárolni; homoki borokért 32 koronát kérnek. Temesrékás vidékén 18—20 fokos parasztmust 30—34 koronáért kelt el. Jobb és fajborok mustjait, melyeknek czukortartalma 20—24 fok, 38—40 koronát kérnek. S o m o g y b a n Lengyel-tóti vidékén a must 21—22 fokos, rizling 24 fokos, az eddigi árak azonban, melyek 28—30 korona közt mozognak, nem elégitik ki a termelőket. Ménes és Gyorok vidékén eddig 25—28—30 koronáért történtek eladások.

Emelkednek a Közuti részvények. Az utóbbi napokban az általános üzletlenség jellemezte a tőzsdét. Élénk feltűnést keltett tehát ma a Budapesti közuti vasut részvényeinek áremelkedése, mely ma jelentékeny vásárlásokra 7.50 koronával emelkedett. A folytatólagoz vásárlásokat egy nagyobb helybeli bizományos cég eszközölte. A vásárlásokat a tőzsdén többféle kommentárokkal kísérték, de mindezeknek nincsen alapjuk. Egyelőre azt konstatálhatjuk, hogy a Közuti részvény mai árfolyamemelkedése nem egyedül áll, mert az utolsó tíz nap alatt mintegy 14 koronával emelkedett, 551 koronáról 165 koronára.

A brassó-fogarasi vasut megnyitása. A brassó-fogarasi vasut ünnepies megnyitása november hatodikán lesz. Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár orvosi tanácsára kénytelen lévén lemondani erről az utjáról, a minisztérium küldöttségét Stetina József miniszteri tanácsos vezeti. A küldöttséggel mennek a kereskedelemügyi minisztérium részéről Kelety Dénes műszaki főtanácsos, Szűts András miniszteri titkár, a vasuti és hajózási főfelügyelőség képviselőiben Pulszky Garibaldi miniszteri tanácsos, a magyar királyi államvasutak képviselőiben pedig Geduly Gyula miniszteri tanácsos. A küldöttség tagjai csütörtökön délután indulnak el Brassóba, ahol reggel nyolcz órakor kezdődik meg a műtanrendőri bejárás. Délben Sinkára, Fogarasmegyébe érkeznek.

Pénzüntézeteki tisztviselők országos szervezkedése. Már adtunk hírt arról, hogy az ország pénzüntézeteki tisztviselői a debreczeni kongresszus hatása alatt a múlt hó 18-án Budapesten tartott értekezleten elhatározták, hogy országos szervezetet létesítsenek. A kérdésben azonban akkor éles ellentétek kerültek felszínre, miután a már létező egyesületek egy része a Magyar Pénzüntézeteki Országos Szövetsége, a másik része pedig a Pénzüntézeteki Tisztviselők Országos Egyesületének égisze alatt kívánta a szervezkedést megcsinálni. Azóta lényegesen javult a helyzet, amint az előrelátható is volt. A Magyarországi Pénzüntézeteki Országos Szövetsége részéről ugyanis előzékenyen kijelentették, hogy igen szívesen látják a tisztviselők mozgalmát és a szövetség égisze alatt készek azt támogatni is. E biztató kijelentés hatása alatt aztán hamarosan hozzáfogtak az érdekeltek a pest megyei körzet megalakításához, úgy, hogy — mint nekünk Kecskemétről ma jelentik — a Pest megyei Pénzüntézeteki Tisztviselők Szövetsége már e hó 8-án Kecskeméten meg is tartja alakuló közgyűlését. Általában nagy érdeklődéssel várják a tisztviselők a kecskeméti alakuló közgyűlést, annál is inkább, mert azon a M. P. O. Sz. elnöke, Mándy Lajos miniszteri tanácsos is jelen lesz, hogy előszóval nyílt színen közölje álláspontját. Majdnem bizonyosra vehető tehát, hogy ezek után a többi egyesületek is, belátva, hogy csak így juthatnak célhoz, csatlakozni fognak a M. P. O. Sz. zászlója alá. Ha aztán ez bekövetkezik, rövidesen egy táborban lesz Magyarország bankhivatalnokai kara.

Borkiállítás Temesváron. Temesváron e hó 21, 22 és 23-án borvásárral egybekötött borkiállítást rendeznek.

A budapestvidéki köszénbánya részvénytársaság vesztése. A budapestvidéki köszénbánya részvénytársaság most tette közzé az 1908 június 30-án lezárt mérlegét. A mérleg nem a legkedvezőbb adatokat tartalmazza, amennyiben a magyarországi mérleg 857.138 korona 26 fillér vesztést tüntet fel. A társaság részvénytőkéje 2,857.142 korona, míg bankkölcse 9,477.618 korona. A társaság főtelepe Brüsszelben van, míg bányatelepe Pilisszentivánon és Pilis-Vörösvárott.

Postahajók. A Dunagőzhajózási Társaság közhírré teszi, hogy a postahajók Orsováról Galacra 1908. november hó 5-étől fogva, minden hétfőn, csütörtökön és szombaton nem délután 4, hanem délben 12 órakor indulnak.

Országos iparos-értekezlet az ipartörvény revíziója tárgyában. Az országos iparossága nagy apparátussal készül az új ipartörvény tervezetének bírálatára. E célból november 8—9-én Budapesten az újaváros háza közgyűlési termében a hazai ipartestületek részvételével az Ipartestületek Országos Szövetsége országos értekezletet tart, amelyen behatóan körvonalozzák az iparosság kívánságait a törvénytervezettel szemben. Az értekezletre igen nagy számban jelentkeztek az ipartestületek képviselői. Az értekezletet megelőző szombaton este a Fővárosi Iparoskörben tartandó ismerkedési estély. Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy az egrri ipartestület nemrég heveshangú körlevélben arra hívta fel a vidéki ipartestületeket, hogy elszakadva az ipartestületek országos szövetségétől, alakítsák meg a vidéki ipartestületek országos szövetségét. Ebből a célból gyűlést is szándékozik tartani Budapesten, november 10-én. A felhívásra most jött meg az első válasz, ugyancsak Egerből. Az egrri keresztény iparoskör, melynek 300 iparos tagja van, felírt az országos iparegyesülethez, tiltakozva az egrri ipartestület felhívásának hangja és célzata ellen. Kijelenti az iparoskör, hogy nem ért egyet azzal az iránnyal, amely el akar szakadni az országos központtól és hogy ezt az irányzatot Egerben is az iparososztálynak csak kis töredéke vallja magáénak. A kör egyuttal az Országos Iparegyesület és az Ipartestületek Országos Szövetsége iránt bizalmát nyilvánítja. Maga az Ipartestületek Országos Szövetsége is egy erélyes hangú körlevélben utasítja vissza a

támadást, amelyben rámutat a vidék érdekében is végzett munkájára.

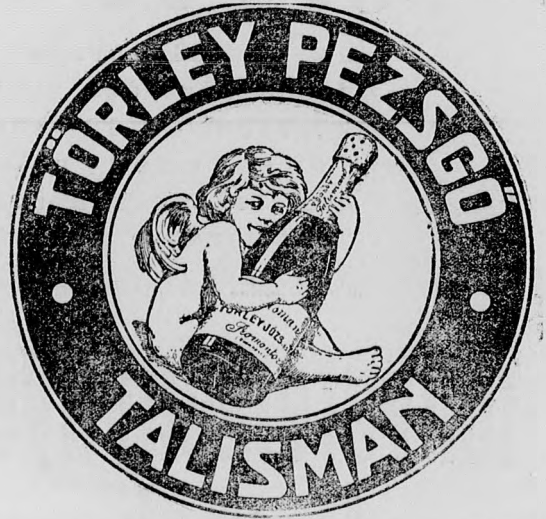
Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4%-os nyereségkötvényeinek tervszerű 64-ik kisorsolása e hó 15-re eső vasárnap miatt egy nappal előbb, vagyis e hó 14-én délután 4 órakor fog a bank sorsolási termében kir. közjegyző jelenlétében megtartatni.

Egy szabadkai gyár csődje. A szabadkai vattagyár részvénytársaság, amelyet a felszámolás alatt álló Bácskai Hitelbank alapított, csődbe jutott. A részvénytársaság 1906-ban alakult 100,000 korona tőkével. A szabadkai törvényszék ma rendelte el a csődöt a részvénytársaság vagyonára. Tömeggondnoknak Mukits Simon szabadkai ügyvéd, országgyűlési képviselő neveztetett ki.

Árufelvétel beszüntetése. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy az árufelvétel a Regensburgból és Deggendorfról lefelé irányuló forgalomban a mai nappal további intézkedésig sekély vizállás miatt beszüntetett. E forgalomnak újból való felvétele idején a közlé között fog tétetni. A Passauból irányuló forgalom továbbra is változatlanul fentartatik.

Nagybirtokváltás. Frigyes főherceg gróf Zay Miklósné, szül. Károlyi Margit grófnő topolczai 14,000 holdas birtokát megvette. A birtok vételára fundus instruktussal együtt 2,300,000 korona. A topolczai birtok, amely Horvátországban fekszik, a bélyei jószágigazgatóság hatáskörébe fog tartozni.

Az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság gözösei közül hétfőn a Báthori Fiuméből Londonba és Leithba indult, az Árpád Fiuméből Marseilleba érkezett, kedden a Stefánia Fiuméből Glasgowba indult, a Széchenyi Fiuméből Bordeauxba érkezett.

VIZÁLLÁS.

		m é t e r		m é t e r			
		nov 3	nov 4	nov 3	nov 4		
Duna	Bárding	0.88	0.29	M.-Salgó	0.04	0.02	
	Passau	0.89	0.98	Tekoháza	0.01	0.01	
	Linz	1.56	1.52	V.-Námeny	0.98	1.02	
	Bécs	1.65	1.65	Tokai	0.55	0.55	
	Pozsony	0.10	0.08	Tiszafüred	0.70	0.74	
	Komárom	0.68	0.92	Szolnok	0.70	0.76	
	Budapest	0.85	0.84	Csongrád	1.40	1.48	
	Paks	0.50	0.54	Szeged	0.90	0.98	
	Mohács	0.	0.27	T.-Becse	1.02	1.02	
	Gombos	0.	0.46	Titel	0.	0.12	
Horva Vág	Ujvidék	0.22	0.19	Óndava	Hoór	1.13	1.14
	Pancsova	0.48	0.46	Tanoly	Bárfa	0.50	0.50
	Orsova	0.34	0.16	Radrog	Ladányos	0.02	0.01
	Morvafalu	0.08	0.16	Sáji	Zsola	1.17	1.17
	Zselna	0.08	0.04	Hernád	H.-Námeti	1.03	0.08
	Trencsén	0.01	0.00	Bereetty	Margitta	0.	0.78
	Szered	0.24	0.24	R.-Ujfalva	Margitta	0.84	0.82
	Szt.-Gothárd	0.40	0.60	Körös	Gyenes	0.	0.
	Sárvár	0.15	0.19	N.-Várán	N.-Várán	0.89	0.88
	Győr	1.08	1.02	Belányos	Belányos	0.14	0.14
Dráva	Várán	1.12	1.10	Tonke	Tonke	0.40	0.40
	Zákány	0.80	0.8	Gurahonó	Gurahonó	0.27	0.22
	Pács	0.42	0.48	Rorosionó	Rorosionó	0.55	0.52
	Eszék	0.35	0.30	Bákcs	Bákcs	0.52	0.56
	M.-Szerdah.	0.24	0.22	Gyoma	Gyoma	0.50	0.
	Zágráb	0.16	0.18	Gy.-Fehérvár	Gy.-Fehérvár	0.12	0.
	Szilcsék	0.57	0.6	Branyicska	Branyicska	0.	0.88
	Mitrovicza	0.55	0.60	Soborsin	Soborsin	0.	0.
	Décs	0.40	0.49	Arad	Arad	1.88	1.46
	Szalma	0.02	0.04	Makó	Makó	0.42	0.20
Kraszna	N.-Máltény	0.86	0.	Temes	K.-Kestély	0.83	0.40
	Latorca	0.10	0.10	Béga	Kiszető	0.44	0.08
	Laborca	0.02	0.02	Temesvár	Temesvár	1.06	1.84
	Ung	0.06	0.	Bocskerec	Bocskerec	0.50	0.70

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Harisnya-Ház

Kardos és Steiner

Andrássy-ut 50. sz. (Octogon)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött árak és mindennemű test-edző (sport sweter), valamint színházi czikkekb stb.

Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldenek, —

Kezeskedem, hogy ezen számok 13178 54143 55713 66460 67122

az osztálysorsjáték fennállása óta, tehát körülbelül 12 éve, főnyereménnyel nem lettek kihuzva. Tehát nagy esélyük van, hogy

főnyereménnyel lesznek kisorsolva.

Az I. oszt. huzása már f. é. november hó 19. és 21-én tartatik meg.

Az I. osztály eredeti sorsjegyeinek ára:

egy egész 12.— K. || egy negyed 3.— K.
egy fél 6.— K. || egy nyolczad 1.50 K.

Fenti sorsjegyek csakis

Lukács Vilmos

bankházában

Budapest. V., Fürdő-utcza 10. szám

kaphatók,

Az eredeti sorsjegyek elküldése az összeg előzetes beküldése vagy utánvétel mellett történik. Postatakarékpénztári befizetési lapok állanak díjtalanul mindenki rendelkezésére

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonatőzsde.

Budapest, november 4.

A készáru piacra ma valamivel barátságosabb volt a hangulat, mint az utóbbi napokon, kielégítő kínálattal szemben, a malmok sokkal jobb vételkedvet mutattak, de arra még sem voltak rávehetőek, hogy jobb árakat is fizessenek. Mivel az eladók nem voltak túlkövetelők, meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 28.000 mm. buza kelt el, szilárdan tartott tegnapi árokon. A legdrágább eladási ár 25.65 korona volt 79.5 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 21.70 korona, 74.5 kilós felsőmagyarországi úszkös buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs csendes, árpa, zab, tengeri változatlan. Forgalmomba került: 100 mm. rozs, 19.60 koronás áron és 100 mm. 17.20 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet csendesen és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg; jóideig kedvtelen volt a hangulat, csak igen csekély forgalom fejlődött ki, mi mellett csekélységgel gyöngültek az árfolyamok, később azonban egyre fokozódó vételkedvre szilárdult az irányzat és meglehetősen emelkedett különösen a buza. A tegnapi zárathoz viszonyítva, ma végeredményképpen az áprilisi buza nyolcz fillérrel, az új októberi buza hat fillérrel, az áprilisi zab tizenkét fillérrel javult, a májusi tengeri két fillérrel gyöngült, az áprilisi rozs árfolyama pedig teljesen változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki új	75	—	79	24.70—25.20
"	76	24.00—24.45	80	25.00—25.45
"	77	24.30—24.60	81	25.10—25.60
"	78	24.40—24.75	82	—
Fejérmegyei új	75	—	79	24.50—24.95
"	76	23.80—24.25	80	24.70—25.15
"	77	24.10—24.40	81	—
"	78	24.20—24.55	82	—
Pestvidéki új	74	—	78	24.25—24.60
"	75	—	79	24.55—25.00
"	76	23.85—24.35	80	24.75—25.20
"	77	24.15—24.45	81	—
Bánsági új	74	—	78	24.40—24.75
"	75	—	79	24.70—25.15
"	76	23.90—24.45	80	24.90—25.45
"	77	24.30—24.60	81	25.10—25.60
Bácskai új	74	—	78	24.40—24.75
"	75	—	79	24.70—25.20
"	76	23.90—24.45	80	24.30—25.45
"	77	24.30—24.60	81	—
Rozs I.-rendű új	—	—	—	19.75—19.90
" középminőségű új	—	—	—	19.55—19.70
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.05—16.20
" II.-rendű	—	—	—	15.70—15.95
Köles	—	—	—	13.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	16.85—17.15
" II.-rendű	—	—	—	16.35—16.65
Tengeri belföldi új	—	—	—	—
Repce: Káposztarepcze	—	—	—	—

A készáru piacra elikt:

Buza. Tiszavidéki: 4000 mm. 79.5 kg. 25.65 korona, 400 mm. 79.4 kg. 25.30 korona, 200 mm. 79 kg. 25.30 korona (felső), 600 mm. 79 kg. 25.20 korona (felső), 100 mm. 79 kg. 25.20 korona, 200 mm. 78.5 kg. 25.20 korona (úszkös), 100 mm. 78 kg. 25.10 korona, 600 mm. 78 kg. 25.20 korona (felső), 300 mm. 76 kg. 23.70 korona (felső, úszkös), 2000 mm. 78.4 kg. 25.— korona felső.

Bácskai: 100 mm. 80 kg. 25.40 korona, 300 mm. 81 kg. 25.80 korona, 1100 mm. 77 kg. 23.80 korona (úszkös).

Bánsági: 500 mm. 78.8 kg. 24.70 korona.

Indiai: 200 mm. 76.5 kg. 23.— korona.

Pestvidéki 100 mm. 80 kg. 25.55 korona, 1650 mm. 79.5 kg. 25.40 korona, 150 mm. 78 kg. 24.92 korona, 900 mm. 77 kg. 24.60 korona (sárga).

Fehérmegyei: 200 mm. 78 kg. 24.90 korona (sárga), 700 mm. 77.5 kg. 25.— korona, 500 mm. 77 kg. 24.80 korona, 125 mm. 77 kg. 24.90 korona.

Felsőmagyarországi: 800 mm. 77 kg. 24.80 korona, 400 mm. 74.6 kg. 24.10 korona, 100 mm. 74.5 kg. 21.70 korona (úszkös), 100 mm. 74 kg. 22.— korona (hibás).

Palánkai: 1350 mm. 78 kg. 25.05 korona.

Raktár: 6000 mm. 78.2 kg. 25.30 korona.

Rozs. 100 mm. 19.60 korona kp. p.

Zab. 100 mm. 17.20 korona.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötött:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1909. áprilisra 12.39, 12.40, 12.36, 12.46.
Buza 1909. októberre 10.85, 10.83, 10.86, 10.91.
Rozs 1909. áprilisra 10.24, 10.25, 10.21, 10.25.
Zab 1909. áprilisra 8.45, 8.47, 8.51.
Tengeri 1909 májusra 7.48, 7.49, 7.46, 7.47.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza 12.42—12.43
1909. októberi buza 10.87—10.88
1909. áprilisi rozs 10.23—10.24
1909. áprilisi zab 8.51—8.52
1909. májusi tengeri 7.47—7.48

Budapesti gabonaforgalom.

1908. november 2-től november 3-ig.

Erkezett: Elszállított:

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	8866	5487
Rozs	3526	—
Árpa	1408	101
Zab	6460	3007
Tengeri	821	—
Liszt	153	16841
Korpa	—	4765

Értéktőzsde.

A mai forgalom szilárd irányzattal indult, azonban a déli tőzsdén ez a szilárdság megszünt és pedig először a bányáértékek hanyatlására, továbbá a francziák és németek között Kazablankában kitört újabb konfliktus miatt, aminek következtében lanya irányzat jutott kifejezésre. A vezető értékek közül a Magyar hitelrészvény 2 kor.-val, a Rimamurányi részvény 2.50 kor.-val, a többi részvény pedig átlag egy koronával visszaesett. Kivételt egyedül a Közúti vasúti részvény képezett, melyet állandóan vásároltak nagyobb tételekben, úgy, hogy már az előtőzsdén 563 kor.-ig, a déli tőzsdén pedig további 3 koronával 566 koronáig emelkedett. A helyi piac teljesen üzletlenn s a legtöbb változás, melynek a helyi értékek alávetve voltak, csak névleges jegyzésnek tekinthető. Emelkedtek a Hazai és az Országos Központi Takarékpénztár, az Első Magyar Általános Biztosító, az Erzsébet-malom és a Helyiérdekű vasúti részvények, visszaestek az Asphalt, a Danubius és a Fegyvergyári részvények. A járadékpiac teljesen üzletlenn s csak egy-két kötés fordult elő változatlan árfolyamok mellett. Forgalmomba került: Osztrák hitel 633.—633.75—631.— koronán, Magyar hitel 738.—739.—736.75 koronán, Államvasut 688.—688.75—676.— koronán, Leszámitolóbank 479.50—477.50 koronán, Jelzálog 425.— koronán, Rima 537.—538.50—537.50 koronán, Közúti 560.—566.—565.— koronán, Hazai bank 285.—283.50 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde kedvező.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 633.—633.75. Magyar hitelrészvény 738.—739.—. Osztrák-magyar államvasut 688.—688.75. Rimamurányi vasmű 537.—538.50. Magyar leszámitoló bank 479.—479.50. Jelzálogbank 425.—. Közúti vaspálya 559.50—563.—. Hazai bank 285.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyenge.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 633.—631.25. Magyar hitelrészvény 738.—736.50. Osztrák-magyar államvasut 686.50—637.—. Déli vasut 120.50. Rimamurányi vasmű 536.50—535.—. Magyar leszámitoló bank 478.—479.—. Közúti vaspálya 563.—566.—. Városi villamos vasut —.—. Magyar koronajáradék 92.20.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. november hó végére 22—24 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde gyenge irányzattal folyt le. Kötött: Osztrák hitelrészvény 631.—. Magyar hitelrészvény 736.50. Jelzálog 424.25. Leszámitoló bank 478.—. Rimamurányi 535.—. Államvasut 686.50. Közúti vasut 565.—. Városi 261.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, november 4. (Az Egyetértés eredeti tudósítása.) A forgalom a mai tőzsdén erősen meggyengült. A kereslet is igen csekély volt és a fogyasztás sem jelentkező, a piacon napról-napra kevesebb kötés történik és csak igen kis tételekben. Daczára

az Amerikából érkező kedvező híreknek és az európai piacokról jövő szilárdabb jelentéseknek, a véltelkező igen gyenge maradt, de a kínálatban mutatkozó hiány folytán az árak nem csökkentek. Az irányzat búzában és rozsbán kissé nyugodtabb, takarmányárakban és árpában tartott.

Jegyzetelt buza: új uszavidéki 12.85 - 13.30 korona, marosi 12.65 - 13.05 kor., bánáti 12.65 - 13.05 korona, felsővidéki 12.20 - 12.65 korona, déli vasúti 12.20 - 12.65 korona.

Rozs: ótélvidéki 10.15 - 10.30 korona, pestvidéki 10.20 - 10.35 korona, déli vasúti 10.20 - 10.30 korona, különféle magyar 10.10 - 10.30 kor., osztrák 10.15 - 10.35 korona.

Árpa: morvaországi 9.20 - 10.60 kor., bécsi 9. - 9.70 kor., felsőmagyarországi 7.90 - 8.10 korona, tiszavidéki 7.60 - 8.50 kor., déli vasúti 8.40 - 9.65 kor., takarmányárpa 7.40 - 7.70 korona.

Magyar tengeri: régi 9.25 - 9.50, új 7.50 - 8.50 korona, cinquantin 10.25 - 10.40, új 9. - 9.30 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.40 - 9.05 kor., közepes - - - - kor., elsőrendű - - - - kor., válogatott - - - - korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai - - - - koroná

BECSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, november 4. Taft győzelme az amerikai elnökválasztáson a piacot a mai előtőzsde kezdetén határozottan kedvezően befolyásolta és ennek alapján úgy hitel- és államvasuti, mint alpesi bányarészesvényekben helyi visszavásárlásokat eszközöltek. Egyebekben az üzleti tevékenység szűk körben mozgott. Később alpesi bányarészesvényekben nagyobb eladásokat eszközöltek, amely megzavarta a tőzsde kedvező hangulatát és az előtőzsde kedvetlenül zárult. A déli tőzsde kezdetén alpesi bányarészesvények újból gyengültek, a többi értékek irányzata pedig nyugodt volt. Később az irányzat alpesi bányarészesvényekben eszközölt újabb eladásokra újból gyengült.

11 órákor: zárulnak

Osztrák hitel. 632.75. Magyar hitel. 739.50, Länderbank - - - - Allamvasut 687.75 - - - -

Elbavölgyi vasut - - - - Déli vasut 120.50 - - - - Alpesi bányatársulat 648.50. Rimamurányi 557.50 Májusi járadék 96.25, Magyar koronajár. 92.15 Orosz érték - - - - Török sorsjegy 179. - - - - Német márka 117.31.

1 órákor jegyzetek:

Osztrák hitel 631.75, Magyar hitel 739. - - - - Länderbank 433.50, Unio-bank 538. - - - - Allamvasu 687.25, Anglo-bank - - - - Bankverein - - - - Déli vasut 120.50, Gőzhajó - - - - Alpesi bányarészesvény 647.25, Májusi járadék 96.25, Magyar koronajáradék 92.15, Török sorsjegy 179. - - - - Német márka 117.30, Elbavölgyi vasut - - - - Rimamurányi 536. - - - - Orosz járadék - - - - Keleti vasutak - - - - Skoda - - - - Magyar jelz. - - - - Kárpáti petroleum - - - -

Bécs, november 4. (Osztrák értékek zárlata) 4-2 százalékos papír-járadék 96.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.70, 1860-as sorsjegy 152. - - - - Osztrák hitelsorsjegy 465. - - - - Angol osztrák bankrészesvény 297.25, Bécsi Bankverein 513.25, Osztrák-magyar bank 1742. - - - - Déli vasut 120.25 Dunagőzhajózási társ. 967. - - - - Dohány rész. 375. - - - - Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.12 Osztr. Lloyd 420. - - - - 4.2 száz. ezüst. jár 96.05 - 99. - - - - Osztr. koronajáradék 96.20, 1864-es sorsjegy 262.50, Osztrák hitelintézeti részesvény 631. - - - - Unio-Bank 537.25, Osztrák Länderbank 432.75, Osztrák-magyar államvasut 644.75, Elbavölgyi vasut 445.50, Alpesi részesvény 648.10, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.50, Lipótkohó 429. - - - - Töröksorsjegy 178.40. Nyomott.

Bécs, november 4. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.95. Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 140.50, Magyar hitelbank részesvény 736.50, Magyar leszámítoló és váltó részesvény 478. - - - - Rimamurányi 533.50, Magyar czukoripar 18.45, Adria hajózási részvénytársaság 395. - - - - Magyar koronajáradék 92. - - - - 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.50, Magyar nyer.-k. sorsjegy 187. - - - - Kassa-Oderbergi vasutrészesvény - - - - Magyar jelzalogbank 423. - - - - Magyar keresk. bank - - - -

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, november 4. (Tőzsdejelentés.) Szilárd megnyitás után, amely Taftnak megválasztásával kapcsolatban élénk forgalom mellett folyt le, gyengülés iránti

hajlandóság érvényesült, miután a tőzsde inkább a balkáni helyzet és a kazablankai incidens felé fordította figyelmét. A mozgalom előterében amerikai értékek és gőzhajós részesvények voltak, amelyek kezdetben jelentékeny javulást értek el. Bányarészesvények közül bohumiak és Phönix előnyben részesültek. Járadékok közül a 3%-os birodalmi kölcsön 7/10%-ot nyert, míg 1902. évi oroszok Párisal egybehangozón engedtek. Diskonto Kommandit és Russenbank szintén gyengülésre hajlottak. Villamossági részesvények az új adótörvény vonatkozó részeinek nyilvánosságra jutásával 1 1/2%-ig terjedő veszteségeket szenvedtek. A későbbi folyamatban visszamenő mozgalom fokozódott, különösen a bányarészesvények piacán. Zárlat engedő. A készpénzpiac ipari értékei szintén gyengébbek voltak. Magánleszámitolási kamatláb 2 1/2%, napi pénz 2 1/2%.

Zárlatok jegyzetetik: 4-2 százalékos papírjár. 96.20, 4 százalékos osztrák aranyjár. 114.70, Déli vasut 22.40, orosz bankjegyek 214.95, 4 százalékos új orosz kölcsön 15.90, Disconto Commandit 176.60, Dinamit-truszt 156.10, Harpeni 192.70, Unifikált török járadék 90.70, 4.2 százalékos ezüst-járadék - - - - 4 százalékos magyar aranyjár. 92.70, Magyar koronajár. 92.40, Osztrák-magyar államvasut 147.20, Bécsi váltóár 85.35, Olasz járadék - - - - Alt. villamossági Edison 225.20, Gelsenkircheni 187.10, Laurakohó 192.50. Gyenge.

Kisérletezni kár, mert számtalan esetben bebizonyult, hogy a csusz és közsvény páratlan gyógyító szere a Zoltán-féle kenőcs. Egy liter ára 2 korona. Zoltán gyógytárában Bpest, V., Szabadság-ter. Postai szállítás naponta 3-szor. Ismertető füzet* ingyen és bérmentve.

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, Egyéb gabonanelemek, 100 kilogramm ára. Rows include: tiszavidéki, fehérmegyei, pestvidéki, lánási, bácskai, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri magy., Repce.

Table with columns: Burgonya, Faj, Penz, Aru. Rows include: Dunántúli, Felsőmagyarországi, Nyírségi, Erdélyi, Bánági, Pesthi, Különléle termények, diasnózir, szelonna, szilva készáru, heremag.

Table with columns: Allamadosság közkölcsönök, Zaloglevek, Elsőbbségek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, Különléle vállalatok. Rows include: Magyar aranyjár. 4%, All.köl. Vaskapu célj. ar. 6.8%, Horv.-szlav. reg.-k. kötv. 4%, Osztrák aranyjár. 4%, Kassa-oderb. v. 1889. fr. 6.4%, Bank részvények, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, Különléle vállalatok.

Table with columns: Penz, Aru. Rows include: Ujlaki tégl. és mészégető, Danubius-hajógyár, Fegyver-és gépgyár, Ganz és társa vasöntő, Magyar beiga fémipargyár, Nicholson gépgyár rész. társ., Rimamur. vasönt. nov. k., Schlick-féle vasöntő, Weitzer J. gépgyár r.-t., Franklin-társulat, Brassócellulose gyár r.-t., Pesti áll. villamossági r., Első magyar petróleum, Első m. rész. vasöntő, Első m. sertésizáló, Első magyar szálloda r.-t., Fiumei rizshantoló kem.-gy., Gschwind-féle szeszgyár, Hungária m. trággyár, Kőbányai pórgári sorfőző, Magyar czukoripar, Magyar vasuti forg. r.-t., Magyar villamossági r., Nemzeti villamos társ., Szegedi kenderfonógyár r.-t., Adria tengorhajózási r.-t., Pesti közti vasut nov. k., Bpesti vill. városi vasut, Bpest-ripest-rákosp. vill. vas., Déli vasut v. ov., Dunagőzhajózási társ., Kassa derbergi vasut, Magyar h. é. vasutak, Magyar nyugati vasut, Osztr.-magy. államv. ov. v., Pécsharcsi vasut, Bazilika sorsjegy, Osztrák földh., Bécsv. nyer. kölcs. 1874. év, Budavári sorsjegy, Erzsébet szanatórium sorsj., József sorsjegy, Osztr. földh., Magyar vöröskereszt sorsj., Osztr. földh., Osztrák vöröskereszt sorsj., Osztrák hitelint. sorsjegy, Pálfy-sorsjegy, Arany, magyar v. osztr. vert, 20 frankos, 20 márkás, Török aranyúra, Német b. bankjegy (100 mk.), Francia b. (100 frank), Olasz bankj. (100 lira), Papírrupei darabonkint, Római bankjegy (100 lei), Szerb bankj. (100 ezüst dinar), Váltók London (100 font st.), nemet bankp. 100 m., olasz bankp. 100 lira, Páris 100 frankért.

Frankfurt, (Zárlat.) november 3. 4-2 százalékos papírráradék —, 4 százalékos osztrák aranyráradék 97.80, 4 százalékos magyar aranyráradék 92.85, Osztrák hitelintézeti részvény 198.70, Osztrák-magyar államvasut 147.20, Északnyugati vasut —, Bústiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.27, Bécsi Bankverein 139.30, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.50, 4-2 százalékos ezüstjáraadék 99.20, Osztrák koronajáraadék 96.30, Magyar koronajáraadék 92.40, Osztrák-magyar bank 125.75, Déli vasut részvény 22.90, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.30, Párisi váltóár 81.40, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Gyengébb.

Hamburg, (Zárlat.) november 4. 4-2 százalékos ezüstjáraadék 98.90, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasut 22.30, 4 százalékos aranyjáraadék 97.70, Osztrák hitelrészvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járaadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáraadék 92.80 Engedő.

London, november 4. Angol consol 84³/₄.
Páris, nov. 4. (Zárlat.) 3 százalékos francia járaadék 95.57 Osztr. aranyjáraadék 97.40 Magyar aranyjáraadék 93.55, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 3 százalékos Olasz járaadék 103.60, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287.— 5 százalékos marokkói járaadék 513.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson 93.90, 4 százalékos Kons. amort. román járaadék 88.10, 4 százalékos Amort. román járaadék 1905. 90.—, 5 százalékos Orosz járaadék 1906. 100.25, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 522.20, 4 száz. Szerb járaadék 1907. 423.—, 4 százalékos spanyol járaadék 94.80, 4 százalékos unifikált török jár. 89.60, Török sorsjegy 167.75, Török dohányrészvény 496.—, Osztrák földhitelintézet 1123.—, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank 454.—, Banque de Paris 1508, Banque Ottomane 698.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridional vasut 660, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 557.—, Rio Tinto 17.74, Sucrerie d'Egypte 34.—, Tula 270.—, Thomson Houston —, Urikányi közszén 163, Chartered 22.25, De Beers 333.50, East Rand 105.50, Jagersfontein 109.50 Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 58.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25. Váltó német piacokra (rövid) 122.81, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2. Olasz aranyváltó (rövid) 1/2. Váltó Svájcra (rövid) 1/2. Csek Londonra 251.10, Magánkamatláb 2 1/2. Gyenge.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.
Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 4-én. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig ferjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 116-118 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 118-119 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 119-121 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig, közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) 122-124 fillérig. Könnyű (páronként 240 kgr.) 122-124 fillérig.

Sertesieszám 1908. évi november 2. napján volt készlet 29169 drb., 1908. november hó 3-án felhajtott — darab, 1908. november 3-án elszállított 242 darab, 1908. november 4. napjára maradt készletben 28927 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, nov. 4. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 251 darab sertés, 6) darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés. — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1420 darab sertés, 47 darab süldő, — darab malacz, összesen 1671 darab sertés, 116 darab süldő — darab malacz. Eladatott 1333 darab sertés, 21 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 339 drb sertés, 95 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 96 — 100 fillér, ételsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 94-96 fillér, ételsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz 300 kg.-on felüli 100-102 — fillérig, ételsúlylevonással 117-124 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 124-126 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 122-126 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140-300 kgr.-ig. Belföldi süldő 90-112 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 4. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Majunké Ernő szegedi törvényszéki joggyakornokot a nyitrai törvényszékhez jegyzővé, Fábry Mihály zsolnai járásbírói irodatisztát a zsolnai és Kovácsik József körmöcbányai járásbírói irnokot az újbányai járásbíróshoz telekkönyvvezetőkké; a válás- és közoktatásügyi miniszter Bindác József okleveles tanítót a feketetői állami elemi népiskolához rendes tanítótá, Vilček Otília okleveles tanítónőt a makkosjánosi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a komáromi törvényszék elnöke Szép József komáromi törvényszéki fogházort az esztergomi járásbíróshoz hivatalszolgáivá nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Györkös Sándor gyergyóremetei állami elemi iskolai tanítót a dunaföldvári szaktanítós gazdasági ismételőiskolához ugyanabban a minőségben, Veressné Sallak Lilla nagyenyedi és Berde Amália felenyedi állami elemi iskolai tanítónőket 1909. január 1-től számítható hatálylyal kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Klein Mór zentai lakos Kelemenre, Diamant Mór budapesti lakos Dénesre, kiskoru Gyigor István czeplédi lakos Szücsre, Panek Vincze budapesti lakos saját, valamint Arnold, Blanka, István és Román nevű kiskoru gyermekei Palágyira, kiskoru Puliczter István, Lili és Magdolna magyarpécskai lakosok Perényire, kiskoru Schwarcz Ernő nagyvárad lakos Feketére, Grünfeld Pál, valamint kiskoru Grünfeld Ferenc és Ignác Mezöre, Heuman Jenő budapesti lakos Harmosra, Schwartz Zoltán székesfehérvári lakos Feketére, Hertzta Lajos máramarosszigeti lakos Hetényre, Wiener Sámuel ivánházi lakos Horvátra, Fischer Izidor Mihály Ignác tamási lakos, valamint László és Julianna nevű kiskoru gyermekei Fodorra, Nusbächer Jakab kolozsvári lakos, valamint Nusbächer Erzsébet, Nusbächer Sándor és Etelka nevű kiskoru gyermekei Kovácsra, Markbreit Náci debreczeni lakos Miklósrá, Gold Lipót Pál szombathelyi lakos Rézre, Sztodolnik Károly budapesti lakos Szondira, Weisz Manó és kiskoru Weisz Sándor szegedi illetőségű ugyanottani lakosok Makaira, Toffler Sándor aradi lakos Szentmiklósrá, kiskoru Schwarz Jakab somogykéthelyi lakos Salgóra Zubalek (Zubalik) István kezezi lakos Zentaira, Klein Vilmos kezezi lakos Komáromira, Róth Ignác miskolci lakos Radványira, kiskoru Sax Mihály budapesti lakos Szászra, Felberbaum János (Benzion) budapesti lakos Forgácsra, Szarvák György úiszászi lakos Szentestre, Hahn Ferencz paksi lakos Kakasra, Weisz Joachim (Armin) budapesti lakos Vetőre és Blitz Géza budapesti lakos családi nevének Bálnitra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A zalaegerszegi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári, a nyitrai pénzügyigazgatóságnál pedig pénzügyi fogalmazói állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRAS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. november 4-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete.

Hazánkban részben derült, részben ködös idő uralkodik. A hőmérséklet többé-kevésbé a normális alatt van: a maximum Czirkeviczán 14 C° és a minimum Ogyallán -9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára.

Nyugat felől a felhőzet növekedése és a fagy csökkenése várható.

Állomás	Legmagasabb hőmérséklet 100 +	A hőmérséklet különbsége szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.	Célőmerő szék		
					max	min	
A.-Szialina	66.0	3.8	E	2	0	10	4
Ungvár	64.6	3.2	N	1	0	9	4
Késmárk	—	—	—	—	—	—	—
Losonc	62.1	6.8	—	—	—	—	—
Ogyalla	63.—	7.0	—	0	—	11	9
Budapest	61.6	0.8	NE	1	0	9	1
Herény	63.5	2.8	—	0	—	9	2
Keszthely	64.3	0.0	—	—	—	8	3
Pécs	64.8	0.5	N	1	—	9	9
Zágráb	64.5	1.3	E	1	0	10	1
Fiume	62.6	4.3	—	1	0	13	4
Szeged	64.0	0.8	—	—	—	9	3
Temesvár	65.1	3.0	NE	1	0	9	4
Nagyvárad	64.5	2.1	NW	0	0	9	4
Kolozsvár	65.—	2.9	—	—	—	8	3
Nagyszombat	64.3	1.7	E	1	4	7	1
Szatmár	—	2.4	S	1	—	9	4
Eger	—	4.6	NW	2	—	7	5
Arvavára,ja	—	1.4	NW	1	—	13	9
Selmeczbánya	—	2.0	N	1	—	9	3
Komárom	—	2.6	NE	1	0	8	4
Magyar-Ovár	—	4.5	SE	1	—	8	3
Sopron	—	—	S	2	0	5	6
Eszék	—	4.0	—	0	—	11	4
Győr	—	2.8	—	0	—	7	2
Doboz	—	4.4	—	0	—	9	6
Cekekemet	—	4.4	—	—	—	6	7
Oroszlány	—	4.4	—	—	—	7	4
Arad	—	1.5	SE	4	0	9	9
Zsombolya	—	3.5	E	1	0	9	9
Vorsecz	—	2.4	SW	1	—	11	4
Orsova	—	2.4	—	—	—	9	0

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORNÁTYÁS

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszter, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserű páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

Nélkülözhetetlen
háztartás!

XXXXXXXXXX

Kapható
mindenhütt

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED VILLER.

61

— Nézze meg az alak bal kezét — szolt Monk.

Rátartottam a nagyítóüveget a fényképre s így szoltam:

— Igen, látom. Egy gyűrű van a gyűrűs-
ujján.

— És az ugy egészen rendes, nincs eltor-
zulva, ugyebár?

— Nem, teljesen ép formájú.

— Látod a polczon az elefántot, a homlo-
kán az órával? Mit mutat?

— Hadd lássam, megmondom percznyi pon-
tosságra: kilencz perczcel elmúlt félöt óra. A
számokat nem lehet jól megkülönböztetni, de a
mutatók állásáról meg lehet állapítani egészen
pontosan.

— Igen, tényleg ugy van, ámbar az egész
elefánt csak három centiméter magas. Több
más apró nipptárggyal együtt egy nápolyi fa-
ragómester csodaműve. Például, látod azt a kis
kópiát, mely a milói Vénuszt ábrázolja?

— Igen, látom, de mondd csak Monk, kire
hasonlít a fényképen levő hölgy, Frick kisasz-
zonyra, vagy Evelinere?

— Evtőre! Ámbar megszoktam már Sig-
ridet ebben a ruhában, a kabátkát a sok zsinór-
diszszel, a kis kalpot a szalonkatollal s az első
pillanatban gondolkoznom kellett — de amint
alaposabban megnéztem, egy percznyi kételyem
sem volt többé és határozottan állíthattam, hogy
Eveline és senki más a fényképen levő alak,
csak a csonka ujjal való dolog ne lőtt volna
közbe.

— A fényképet megvizsgálták, ugy-e bár?

— Ha valaha egy fényképet alaposan vizs-

gáltak, akkor ez az. Ha emlékszel, elmondtam,
hogy Rodin fényképész és még egy szakértő
leadták a véleményüket, mikor az első tárgya-
lást tartották. Később az egyetemen a fizikai
osztályon vizsgálták meg. Az összes vélemé-
nyek megegyeztek abban, hogy a fényképen
semmi változás nem történt, sem retuchirozás-
sal, sem más módon. Mialatt én Monkkal beszél-
gettem, Klára magához huzta a képet. Odanyuj-
tottam neki a nagyító üveget, de ő visszatolta
és csak bámult a képre anélkül, hogy felpillan-
tott volna.

— Talán már fáradt is vagy és a sok kérdés
untat; de ha nem volna kényelmetlen neked a
válaszadás, szeretnék néhány kérdést hozzád in-
tézni.

— Sőt ellenkezőleg, nagyon szeretném hal-
lani a te megjegyzéseidet és észrevételeidet.
Hiszen azt óhajtom én is, hogy kikerüljek ebből
a hibás nézőpontból, amelyben a gondolataim
az utóbbi hat év alatt keringtek és kiutat nem
találtak.

— Egész biztosan meg lehet állapítani, hogy
ezt a képet éppen azon a délután, május 10-én
öt és fél hét óra között vették fel.

— Igen, egészen biztosan. Csak a „Mor-
genblatt” tudósítója ezt nem adta le olyan pon-
tosan, hogy teljesen megértsük. Hallgass csak
ide: a pillanatot felvevő gépnek, melyet Hovell
használt, belsejében egy tekeres van, amelyre a
preparált papiros van felesavarva. Minden újabb
felvétel előtt egy csavar segélyével addig esa-
varják a tekereset, míg egy újabb szám kerül
elő. Ha a tekereset már használták, az előállítás-
hoz, kivesszik és újabb tekereset tesznek be a
helyébe. A fénykép hátlapján láthatod a 10-es
számot. A kilenczes számú kép, mely szintén
a törvényszék előtt volt, egy csoportot ábrázolt
a muzcumban, amikor Jürgens még ott volt. A
következő kép, tehát a tízes számú, abban az
időben készülhetett, amíg a fényképészhez ment.
Tehát öt és hét óra között kellett a felvételnek
megtörténnie. Láthatod, hogy a hamisítás tel-
jesen ki van zárva, még ha Hovell szándékozott
volna is ilyet elkövetni. Ugye-bár, igazam van?

— Igen, teljesen ugy van. Még csak az a
kérdés, hogy az elefánt homlokán levő órát vé-
letlenül, vagy készakarva nem igazította-e előre
vagy hátra valaki?

— Te ugyanazokat a kérdéseket teszed fel,
amelyeken én éveken át törtem a fejem. Azt
biztosan tudtuk, hogy az óra pontosan öt órát
és félhetet mutatott. Hogy időközben megigazi-
tották volna, teljesen ki van zárva. Az üveglap,
amely a mutatókat fedi, ugyanis nem mozgathat-
ható. Ha az órát meg akarják igazítani, alulról ki
kell venni az egész óraművet, mert az elefánt
hasán levő kis érczlap fedi el a hézagot. Ké-
nap mulva, hogy Evelinet felmentették, meg-
vizsgálták az elefántot, egész vékony porréteg
fedte a hasadékokat, de semmi ujjnyom nem lát-
szott rajta.

— Akkor csak az időpont megállapítása mar-
rad meg. Ez azt bizonyítja, hogy Sigrid abban
az időben, melyet az óra mutat, a fényképen
még nem térhetett vissza a zálogházból. Ha jól
értettelek, ez volt az egyedüli körülmény, ami
őt megmentette?

— Megmondom neked egész őszintén a vé-
leményemet. Mindenesetre ez volt az a körü-
lmény, ami őt megmentette, mert az esküdteknek
ürügyül szolgált a bűnösségre nemet mondani,
azaz helyesebben: hogy ne kelljen igent mon-
daniok. Azt hiszem, az esküdtek között egy sem
volt, aki Sigrid ártatlanságában hitt volna. De
a védőügyvéd ravaszul nagyon is hangsúlyozta
azt a felderítetlen homályt, ami az egész ügyön
lebeg, ugyszintén azt a lehetőséget is, hogy az
esküdtek tévedhetnek és az igazság egy nap
mégis kiderülhet. Az esküdtek tehát — azaz öten
közülük — azt mondják legalább, hogy ennyien
voltak — nemmel feleltek s azzal okolták meg,
hogy az időpontok meghatározása nem egyezik.
Te értesz, ugyebár?

— Igen, értelek. De mi a te személyes vé-
leményed arról, hogy az időpont nem egyezik?

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön 1908. november 5-én.

Nemzeti Színház Magyar Színház

A PIROS BUGYELARIS.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta: Csépreghy Ferencz. Csillag Pál, Bakó Gyenes, Török bíró, Kócsa Gyurka, Blaha L., Pótfák, Kovács, Hájás, Ponnás, A kapitány, Kenderesné, Mancsi, Molnar R.

III. Kir. Operaház

TANNHAUSER.

Regényes opera 3 felvonásban Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard, Fordította id. Abrányi Kornél. Hermann, Venczel, Erzsébet unokahuga, Szamosi E., Tannhäuser, Anthes, Wolfram, Takács, Waither, Déri, Hiltz, Ney, Hainner, Pichler, Reinmar, Kárpáti, Vónusz, Kácer, Pástorfi, Bertis M.

Várszínház

SIMONE.

Színmű 3 felvonásban. Irta Frioux Fordította: Iváncsi Jenő. Edouard de Sergeac, Iváncsi De Lorys, Szacsay, Sergeac apja, Garaszei, Michel, Horvát, Mignier, Mihályfi, Az orvos, P. Markus E, Simone, Csillag, Hermance, Koczéri, Gergetto, Hurlin, Faludi, Chaintreaux, Fethes.

Vígyszínház

Kutya van a kertben!

Böhm 3 felvonásban. Irta: Georges Feydeau, fordította: Göth Sándor. Victor Emanuel, Göth Sándor, Raymond, Gazsi M., Cnaudebise Camille, Tihanyi M., Féraulon Augustin, Vendrei F., Olympe, a felesége, Rónaszékine, Histangua Carlos, Szeremy Z., Lucienne, a felesége, Komlóssy, Journel Romain, Tapolczay, Vinache dr., Balassa J., Babilstin, Sarkadi A.

A császár katonái.

Uránia három felvonásban. Irta Földes Imre. Személyek: Karády István, Vágó, Karády Zoltán, Garas, Karády Erzsébet, T. Halmi M., Scheller Lajos, Z. Molnár, Marjay István, Réthey, Szilassy Ernő, Törzs, Joász Géza, Csontos, Saarossy Ágost, Vándori, Keller Gyula, Rátkay, Szedlacsák János, Papp, Pinter István, Tarnay, Ferencz, Körmeny.

Királyszínház

VAN, DE NINCS.

Operett 3 felvonásban. Irta Márton Ferencz. Zenéjét szerzette Jacobi Viktor. Személyek: XVII. Nepomuk, Boross, Amarantha, felesége, Medgyaszay, Furdoxia, Orley F., Parádicsom, Csizsér, Trássa hadgyimnázis, Szirmai, Fuescs, p/nyilgym, Papir, Syron, apród, Simai, Komorna, Hornyik J., Dr. Vandenints V. Gábor, Miska, szolgálja, Palásthy, Udvari költő, Sáfrány, Udvari szabó, Szabó.

Uránia-színház

Bűn és bűnhődés

Kezdeté fél 8 órakor.

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-39.

Ujpesti bankrablás.

Az Apollo eredeti felvétele. F. hó 4-én szerdán először kerül bemutatásra. Faipar Norvégiában. Epizód a paraszti életből. Modern mezőgazdaság. A kártyavár. Az áru óra. Modern művészet.

Norvég halászat.

Czigány szerelem. Két öreg iskolatárs.

Varáskeringő-mánia.

KEZDETE: 5 órakor, vasár- és ünnepnap 3 órakor.

SIMPLON KÁVÉHÁZ

Esténként veszprémi KIS JANCSI színgyűjtemények hangversenye. Szólid családi találkozóhely! Színházi vacsora. József-körút 8. Népszínház-utca sarok.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23. Kezdeté 1/8 órakor. Ma és mindennap: eredeti újdonságok A DAKTILOSKOPIA bohózat, írta: Lucian Meztelen tények 15városi életképek, írta: Tisztességes lakók Glinger és Taassig. Továbbá: Steinhardt, mint újpesti betűró, írta: Szőke szakáll. Gyűrés, Solti Hermin és Pápay teljes új megadásokkal, valamint: Bovio és Benedetto, Mary Belfor, Tunison et Desmoines felépte. Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és Özv. Konti Józsefné dohányipari vállalkozási áradájában Andrassy-ut 29. A gyönyörű tükörben táncrogoló, különös attrakciók. Hegedűs Gyula zenekara játszik. Vasárnap délután fél 4 órai kezdettel mérsékelt helyűr előadás.

A PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-UT 46. szám. - Telefonszám: 115-84. Igazgató Widtschky Rezső József, Karmester Nádor Mihály, Révész Ilonka, Kondor Ernő, Bogrády Gigi, Csabai Zsófi, Lugosi Jenő, Eilon Mildred, Nagy Tilla, Dalnoky Imre, Balint Béla, Tarján Vilmos, Báltaszky Lajos konferenciár.

RABLOK A BANKBAN

Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

UJ MŰSOR:

The BAGGESENS nevű orkán jelenetében CHESTER DIECK a csoda biciklista Elise Wolff és Waldoff exotikus akrobaták LES THERESAS dancze akrobatá. THE JANSLY'S ikariai játékok HASSON és JENNY gőmbűvölők Etienne de Mary excentrique Français JOHN BELL amerikai költőtanácsos Hetényi-Heidelberg Albert operettje

A csuda szanatórium.

FOLIES CAPRICE

igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SÁNDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

11 órakor: Ujdonság!

FREIE LIEBE

Érkezőkép, írta: Satyr. Rendező: Werner Oádn. Ezt megelőzi: Fél 10 órakor:

A műlövés.

Bohózat, írta: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor

Továbbá: Türk Berta, Nauon, Gerő József és Zöldi Márton új szülő-számokkal. Trebitsch Sándor mint háremör.

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók

Kezdeté fél 12 órakor.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHÉK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legelőcsébben kaphatók ingyen ártelvezék hármantve.

ÓRIASI GRAMOFONT

adok 10 forint készpénzért vagy szállítok utóvételre melynek ára részletfizetésre 75 forint Magyarországon legnagyobb fonográf áruház - Rendkívül nagyválaszték a világhírű párizsi "Pátte" és londoni KOLUMBIA hangerekből. Árjegyzékek gramofonokról fonográfokról, lemezek és hangerekről ingyen.

FRISS GYULA utoda Havas Simon Budapest, IV., Ferenclák-ter 3. (az udvarban jobbra.)

Az Erzsébet-sósfürdő Budán

lakásokban 40 százalékos engedményt nyújt, gőzfűtés, villamos világítás. Villamos közlekedés a fürdőig. A fürdő egész télen át nyitva van. Felvilágosítást nyújt a fürdőigazgatóság. Telefon 40-84. A budai Irály keserűviz páratlan hashajtó! Erzsébet-fürdő otthoni használatra. Főierakat: Edeskaty L.-né, Erzsébet-ter.

DELI

étterme és kávéháza

diszesen és ujonnan van átalakítva a Dunaparton a Wurm-utca sarkán. Naponként délután 4-1/2 óráig Five o'clock, este pedig fuvalával a

Krause-művészkvartett

hangversenyez. Az első emeleten külön diszterem van társas szórak részére. Banketekre vagy alkalmi ünnepekre hideg ételek találak házhoz szállíttatnak.

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalmkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 firtól kezdve kaphatók, ugyszintén az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításán elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakszerű munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körút 42. szám

Női ruha divat-kelme előadás

Oriasi készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmet méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtíg árusítunk.

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruház. Budapest, VI. Király-utca 32.

Telefon 528. Alapított 1895

KOVÁCS GYULA

zongoratermei BUDAPEST, (Gresham-palota)

V., Ferenz József-ter 5-6.

TELEFON 110-66

Perzsa-szőnyegek

nagy választékban rendkívül jutányos áron kaphatók.

Vászonárak. Kelengyék.

Wittmann Frigyes és Fiai

V., Váci-körút 6.

Butor

készpénzért, vagy részletfizetésre legelőcsébben Ehrentreu és Fuchs testvérekénél Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17.

Ma és minden este: IFJABB

SYLVESTER SCHAEFFER

Az artisták királyának fellepte.

Sevilla rózsája

REGEL II. kiállításos spanyol balletje.

és a nagyszabású

NOVEMBERI MŰSOR.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál. PÉNZTÁRI TELEFON: 93-36.

A télikerben reggeltől 5 óráig VÖRÖS ELEK színgyűjtemények hangversenyez.

BUDAPESTI CABARET

BONBONIERE VI., Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

Minden este 9/4 órakor Szabad iskola. Kovács bácsi fia. Óriási sikerű karikatúrák. A 3 személyes ágy, vagy Odómer és az Auorharisanya. Nagy Fantasztikus, láványos, fényes kiállítású operett paródia.

Turohányi Olga, Nyáray Antal, Vörös Pi, Kókény, Ania, Virag, Kapók, Boross stb. Konferenciár Szalay. Estenként 4 színpadi tróia. 20 cabaret szám. Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért az összes jegyelárústó helyeken. Hővebet a plakátok.

Hull a haja?

Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzetikéideál hely. Gara Géza és Tsa drogéria Epest, VIII. József-körút 7a. Tessek árjegyzéket kórnl.

FÜRÖDJÖN OTTHON

mert

csak **6** fillérbe

KERÜL EGY FÜRDŐ a

Normal Cabinet

szobagőz és hőlégtűrdő-
készülék

használatával, 5 percz alatt kész
fürdő. Kezelése egyszerű és gyermek
is végezheti. Rheuma, osz ischias,
bélrenyhesség álmatlanság, ide-
gesség, vesebaj stb. bajoknál meg-
becsülhetetlen háziészköz.

Megtekinthető és csekély részlet-
fizetésre kapható:

Sárkány J.

műbutoriparosnál

BUDAPEST,
VII. Erzsébet körút 26.

(Zion-palota)

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök
teljes vasalással. Kapuvás
rácszatok, kertkerítések,
kerámtilapok, Köhlhelmi
lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

épület-bentés vállalkozó
Budapest, Mágor-u. 72-74
Klók szlet Sziget-ut 8.

Saját gyártmánya Vas- és rézbutorok

Részegy — — — 45.- Ft
Vaságy matracsoszl 8.50 •
Gyermekágy — — — 11.50 •
Sodronyágy-betét 8.50 •

Vas- és rézbutorok gyári
árban. 28048

WEISZ LIPÓT

Király-utca 98. szám
TELEFON 57-01.

Rekedtség

biztos és kellemes orvos-
sága a Réthy-féle czu-
korka, 60 fillérért minde-
nyütt kapható. 721k

Elsőrendű SINGER

varrógépeket

nagyban eredeti
gyári árban 75
koronától felfelé
és minden ár-
emelés nélkül havi 8-10 korona
osztályzatosa szállítunk 10 évi
jótállással.

Láng Jakab és Fia

varrógép és kerékpár nagy-
kereskedők

Budapest, VII., József-körút 41.
Pócs-utca: Baross-tér 4. sz. és
Budán: Margit-körút 6. Képes
árjegyzék ingyen és bérmentve.

Üzletükkel nem dolgoznak.

Mindenki

tudja már, hogy főarudánk a szerencse kiváló kegyeltje és
minden vevőnket a legpontosabban szolgáljuk ki. Tehát miért
ne játszana **MINDENKI**, aki a most kezdődő osztálysors-
játékban szerencsésjét akarja megkísérteni,

Török A. és Tsa Bank R. T.-nái,

a legnagyobb osztálysorsjáték-üzletben?
Levélbeli megrendeléseket tisztelettel kérünk központunkba,
Szervita-tér 3/c. alá, a Török-palotába, a sorsjegyek személyes
átvételéhez:

Központ: Szervita-tér 3/c,
valamint: **Teréz-körút 46. sz. és Váci-körút 4. sz.**

Az I. osztályú Egész sorsj. fél sorsj. negyed sorsj. nyolczad sorsj.
sorsjegyek árai: 12 kor. 6 kor. 3 kor. 1.50 kor.

Török A. és Tsa Bankház R.-T. Budapest.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.

Karácsonyfára való dísz

angyal-harang

ára **1** korona.

Minden karácsonyfára-csúcson könnyen megerősít-
hető. Gyertyatartókkal, 3 archaranggal, bronziro-
zott 6 angyallal és lemeztetével, mely a meggyuj-
tott yertyák által keletkező hőség folytán önmagától
körben forog és közben skalában valóságos égi
angyal hangokat cseng. Teljes magassága 30 cm
székkülső vidékre bérmentve 1 korona 8 fillér
előzetes beklüdesse mellett.

Karácsonyi képes nagy
árjegyzék az összes létező árcikkokról
kivanatra ingyen és bérmentve.

BUTOR ÖS VÁLASZTÉKBAN ÖV
MÉSZPENZSÉ, MINT
RÉSZELETFIZETÉSRE
RENDELHETŐ ÖLCSÓÁRON
MÁRHATÓ

EHRENTREU TESTVÉREK
BUDAPEST, VI. KERÜLET, ANDRÁSSY-UTCA 12. (ANDRÁSSY-SÁRKÁNY)
BUDAPEST, VII. KERÜLET, ERZSÉBET-KÖRÚT 26. (ZION-PALOTA)
BUDAPEST, VIII. KERÜLET, JÓZSEF-KÖRÚT 41. (PÓCS-UTCA)
BUDAPEST, IX. KERÜLET, VÁCI-KÖRÚT 4. (TERÉZ-KÖRÚT)
BUDAPEST, X. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XI. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XIII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XIV. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XV. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XVI. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XVII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XVIII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XIX. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XX. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXI. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXIII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXIV. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXV. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXVI. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXVII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXVIII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXIX. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXX. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXXI. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXXII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXXIII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXXIV. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXXV. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXXVI. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXXVII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXXVIII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XXXIX. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XL. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XLI. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XLII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XLIII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XLIV. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XLV. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XLVI. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XLVII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XLVIII. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, XLIX. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)
BUDAPEST, L. KERÜLET, MÁRÓCZI-UTCA 38. (RÁKÓCZI-UTCA)

Polgár Sándor
m. kir. szabad nyert or-
vos m. és közszerés

BUDAPEST
VII. Erzsébet-körút 50.

Legelőnyösebben bezo-
rezhetők arvasi, seb-
ési és betegápolási
eszközök. Gummi
áruk, Suspensórium,
Urtikátor-fookendők
stb. legújabb találmány
oszáka. m. kir. szabad
Polgár-féle sérülők,
has- és köldök kötések.
Valódi trapeza külön-
legesen képes (óvzere-
rek) Részletes képes
árjegyzék ingyen és
bérmentve. Postacím-
társak Ugyelni.

1. tanács ellen védve 1330. sz.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és
díszítő

Bpest, Váci-utca 2.

Elfogad teljes lakberende-
zéseket, valamint minden-
nemű kárpitos- és díszítő-
munkákat. 27881

Mintaraktár művész ki-
telű butorokból, francia
és angol szövelekből,
Kalkulációs díjmentes.

Párisi világtállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok
számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.
50 év óta használatos a legjobb állatokban étvágy-
telenség és rossz emésztés esetében, toheneknél a
tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjeggyel!
Képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész,
Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és
VI. kerület, Andrassy-ut 28. szám.

TISZTVISELŐI KÖLCSÖN!

Semmi néven nevezendő levonás, u. m. kezelési költség, tartalékalap
stb. nincs. Fennálló tisztviselői kölcsönök magasabb összegre kon-
vertáltak. Felvilágosítással akár személyesen, akár levélileg díjtalanul
szolgálok. Sürgős kölcsönügvek soronkívül elintéztetnek. Meg-
szavazás után kamatmentes előleg folyósíttatik.

Közgyűlés.

Az „Első magyar részvény serfőzöde“

t. cz. részvényesei ezennel tiszteletteljesen meghivatnak a f. évi
november 17-én délelőtt 10 órakor a társaság VIII., Ester-
házy-utca 6. számú saját háza első emeleti irodahelyiségében
tartandó

XLI. rendes közgyűlésre.

Tárgy:

1. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelőbizottság által
megvizsgált mérleg előterjesztése, a kifizetendő osztalék megállá-
pítása és a felmentvény feletti határozathozatal.

2. Három igazgatósági tag választása.
Azon t. cz. részvényesek, kik szavazó jogukat gyakor-
olni akarják, sziveskedjenek részvényeiket, azok szelvényeivel
együtt, az alapszabályok 19. §-a értelmében legalább két nappal
a közgyűlés előtt, a társaság pénztáránál (VIII., Esterházy-utca 6.
I. em.) érvény ellenében letenni, hol a felügyelő-bizottság által
megvizsgált és helybenhagyott mérleg, valamint az igazgatóság és
felügyelőbizottság jelentései nyolcz nappal a közgyűlés előtt a
részvénytulajdonosok rendelkezésére állanak.

Budapest, 1908. október 31-én. Az igazgatóság.

A még idáig nem létező kedvező feltételek mellett 6-6 1/2% kamatra
5-30 évi törlesztésre engedélyeztetik, vagy tőketörlesztés nél-
kül csupán kamat és életbiztosítási díjfizetés mellett, állami, megyei,
városi, vasúti tisztviselők, gőzhajózási tiszték, katonatisztek
és nyugdíjasok részére.

MAGY. TISZTVISELŐK ORSZ. HITELVÁLLALATA

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 9. sz
TELEFON: 69-75. TELEFON: 69-75

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED borsós társaság
Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.
Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tokozására 6-35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legfőbb előnye, hogy szabadkézzel minden szerzőm nélkül egy fogással tisztítható, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 korona. Havirészlet 4 kor.
12 havi egyenlő részletre 72 korona.

Levegőndő és hosszank beküldendő.

Megrendelési ív.
Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt...korona árban, fizetendő...kor. havi részletekben...től kezdve, Budapest, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi

Lakhely: _____
Kelet: _____
Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

† Soványság. †

Az egyedüli eredménytől kísérő háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jóállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbaajosoknak nélkülözhetetlen tápszert. Kintente: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. — Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E Budapest, VII. István-ut 11. If. emelet 1.

Vértess-féle Sósorszesz
Minden házban szükséges.

Kerber Henrik

ablak, lakástisztítási, padlóbeeresztési, féregmentesítési és pormentesítési vállalat — porszívógéppel.

BUDAPEST,
VIII., Gyöngylyuk-u. 7.
Pontos kiszolgálás!!
TELEFON: 53-55.

INGYEN. SÉRVKÖTŐ,
műlábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenestartók, háskötők

és az összes betegápolási cikkhez szükséges nagy és kis ágyak, kórházak, házihasználatra és bérmentve sárt bontókban kintjűk.

Universális sérvkötők
pártelemes, kis gummi nyomatékkal leggyorsabb sérv is elártható.

Sérvkötők
egyoldals 4-14, kétoldals 8-22 számúktól 6-12 korona.

Gummiharisnyák, háskötők
mérték szerint készítenek.

Magyar Orvosi Műszertár
Bpest, VII., Rákóczi-út 32. (a Rókus-kórházzal szemben).
Pontos címre és a vöröskeresztre küldjétek.

A FRANKLIN-TÁRSULAT
kiadásában legújabbban megjelent:

Alexander Bernát

Művészet
A művészet értékéről
A művészeti nevelésről

Díszes kiállításban, merített papíron ára 4 korona

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedés (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél Budapest, VI., Andrássy-út 21, és minden könyvkereskedésben.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-és MŰORAS-üzletében szerezhetők be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 20 000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

THE GRESHAM
Élethbiztosító Társaság Londonban.
ALAPITATOTT 1848

Magyarországi Igazgatóság Budapest
V., Ferencz József-tér 5-6. (saját palotában.)

Elfogad élethbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham ötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi igazgatótanács:
Gróf Andrássy Géza v. b. t. t. országgy. képvis., elnök
Sáthyan Tivadár gróf országgyűlési képviselő.
Benyovszky Sándor gróf országgyűlési képviselő.
Dr. Gerenday György kincstári jogügyi főtanácsos.
Karatsony Jeno gróf v. b. t. t. országgy. képviselő.
Boglári Simon Jakab a budapesti tőzsde alelnöke.

Igazgatók:
Beckett A. Roginald Schuk József

Vagyonállás 1907. december 31-én 285,857,564.35 K
Érvényben levő biztosítások — 600,000,000.—
Biztosított feleknek kifizetett — 564,528,845.95
Magyar értékek, elhelyezett díjtartalék — 27,436,085.10

HETI MUSOR.

November		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Oránia	Várszínház
6	Péntek	Macbeth	Tosca	A pénz	Van — de nincs	A szerencse	Bán és bönhódás	—
7	Szombat	Konstantin abbé	Bánk Bán	Menyőcsapás	Van — de nincs	A tulsó partról	—	Közöny közönnyel
8	Vasárnap	d. u. este	A betyár kendője Pry Pál	A törpe granátos Parasztbecsület A csodaváza	A tatárjárás Menyőcsapás	A hollandi lány A sasiók	—	—

FŐNYEREMÉNY

1000000

Adél 13381 Boris 73845 Etel 55471
 Agnes 4064 Emma 68437 Flora 45716
 Amália 11574 Eva 68303 Frida 69099
 Anna 4248 Cecit 68431 Gizi 69092
 Aranka 63476 Dora 68318 Ilona 11888
 Berta 68271 Erzsi 101301 Irén 78821 Katalin 11890

Klára 78207 Luiza 11572 Valéria 11557
 Klotild 11871 Malvin 73301 Verona 5129
 Laura 11854 Margit 11864 Viktória 69083
 Lenke 45095 Matild 73826 Vilma 68308
 Lidia 91367 Nelli 55949 Roza 3757 Sári 68301
 Lina 92374 Nelli 101303 Teréz 13391 Zsófia 68302

HUZÁS

1/4 SORSJEGY
12 K.

1/2 SORSJEGY
6 K.

725.000 SORSJEGY
 62.500 NYEREMÉNY.
 MINDEN MÁSODIK = NYER

1/8 SORSJEGY
1 K. 50

Adolf 101822 Árpád 9293 Dinos 21414 Fri yes 96593
 Agoston 101301 Arthur 101303 Dezső 23858 Fülöp 96583
 Aladár 75163 Bálint 74 73 Ede 100779 Gábor 74526
 Albert 63258 Béla 24423 Elek 9042 György 623 J
 Andor 22744 Bernát 9287 Elomér 8705 Gyula 5195
 András 23301 Bertalan 24419 Ferdinánd 74533 Henrik 935-0
 Anna 22740 David 74547 Ferencz 101313 Hermann 63893

Imre 86568 Lajos 7111 Mór 85944 Sándor 11870
 István 96570 László 13376 Odon 50052 Tamás 11877
 János 11495 Lipót 65378 Pál 51780 Taksony 56686
 Jenő 94080 Márton 68252 Péter 101318 Tivadar 5511
 József 95242 Marcel 3401 Samu 46051 Vilmos 39034
 Kálmán 50086 Marcell 68322 Salamon 58930 Zoltán 38518
 Károly 11499 Mihály 68431 (8431) Zsigm. 101306

NOVEMBER HO
19 ÉS 21

1/4 SORSJEGY
3 K.

1/8 SORSJEGY
1 K. 50

DORGE

BUDAPEST =
 KOSSUTH LAJOS U. 4.

MAGYAR IPARI!

Elegáns façon!

Héti gyártás!
15.000 pár.

"TURÓLY"

Legnagyobb választék!

1200
munkás és hivatalnok.

Különlegesség:
„Goodyear Well”
árúkbán.
A jelenkor elismert
legjobb minősége.

Czipőgyár Részvénytársaság TEMESVÁR.

Magyarországi fiók-telepek:

A monarchia legnagyobb czipőgyára

Czipőáruinkat

szabott, alacsony és versenyképes árak mellett adjuk el. A gyári védjegy és az ár a talpa van vésve.

Központi főraktár **Budapest**
csak IV., Kossuth Lajos-
uteza
14-16.

ARAD
DEBRECZEN
EGER
ESZÉK
FÜME
KASSA
KOLOZSVÁR
KOMÁROM
LUGOS
MISKOLCZ
M.-VÁSÁRHELY
N.-BECSKEREK
N.-KANIZSA
N.-KIKINDA
N.-SZEBEN
N.-SZOMBAT
N.-VÁRAD
PANCSOVA
PÉCS
FOZSONY

SOPRON
SZOMBATHELY
SZEGED
TEMESVÁR
UDTÉK
VERSECEZ
ZÁGRÁB

E hirdetés rovatban minden szó egyezri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fillérel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyezri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fillérel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 28

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letévesztésigényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kintű ptilologus, matematikus. Egyenként oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétettek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Goitein Henrik** Budapest, VII., Damjanich-utca 39. II. em. 10

Hurutos
bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle czukorka, melyet pemetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható. cs.

Gimnáziumi,
polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít **Magántanulók Előkészítése:** Rottenbiller-utca 1. 9239

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Vist 150 a legszebb kivitelben **HERZ fényképésznél,** Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Azonnali pénz- előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz raklárainkban, utólagos díjfizetéssel" és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-ér 18. Telefon 97-66.

Bizike
Salátagomba 5 kilós postahordó 6 koronáért Meleghy Aladár Kassa.

«Fidelitas»
magánnyomozó infézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállalja kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Egyéves önkéntes
lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Parlamentí
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémia-tanárók által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsbörner szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégekkel s más hirdetésünket utánzó utabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

Pénzszekrények
és amerikai irodabútorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít **Hirsch és Társa** Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Potvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is) **Kerekes Ignác,** Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszlevelet kérek. 7808

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legrövidebb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemít végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulók, javuló vagy pótvizsgákra és mindenképpen magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál **Tanár** Budapest, Thököly-ut 8. L 3 ajtószám.

Nevelőnőket
német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelv ismerettel sürösen keresek. **Szöghéoné S. Lujza,** Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 22. 28822.

Gépészet
ezimű állandó rovata van a honfentki megjelölő **„Molnárók Lapja”** szaklapnak (Budapest, V. Csáky-utca 12) és mutatóványok számok ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon kérők. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai újításokon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorkezelőknek, tüdőnek, gépjármű munkásoknak az üzemben és azon kívül szükségük van, ennekfolyva, valószínű elragadtatással nyilatkoznak arról a rovatról azok, akik megismerték. A hetilap ára egész évre 8 kor. félévre 4 kor. 28967a

Téli
csemege fajsziöl fagymentes csomagolással póstakosaranként 2,40, 25 kilónként 10 kor. téli nemes fajalmák különleges példányok vegyesen mázsánként 32 korért, kosaranként 2,40 óriás és nemes birsalmát 25 kilónként 6 korért, póstakosaranként 2 K. Fajborokat hektoliterenként 24 nagyban vételnél 18 korért. Szabó Csongrádról.

Mézédes
téli fajsziöl fagymenteseket mázsánként 32 K. téli különleges fajalmát csakis válogatott zamatos példányokat mázsánként 24, 28, 32 és 38 korért, óriás birsalmát 25 korért, pósta kosaranként bármelyikből 2,40 téli körtét 3,20 fajborokat hektoliterenként 24 kor-ért nagyban vételnél 20 K-ért. Gyümölcskiv. Csongrádról.

Házilag
főzött czukorédes kajszi baracklékvárnak és kiváló finom birsalma-sajtnak kilóját 2 korért, mézédés szilvalekvárnak 1 kor., papirhéjú diót posta zsákonként 8,50 korért szállítja Szabó Csongrádról.

Ananász
barack lékvárnak és kiváló finom birsalma-sajtnak kilóját 2 korért. Házilag főzött mézédés szilvalekvárnak 1 korért. Papirhéjú diót postaszákonként 8,50 korért szállítja. Gyümölcskivétel Csongrádról.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámveleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán** jogi szeminárium Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Néteveszse össze más hirdetéssel

Középkorú urinó
házzvezetőnőnek ajánkozik, megv. vidékre is. Kifüno bizonyítványokkal rendelkezik. Czim: Pogányné, Thököly-ut 51., I. em. 10.

Magán építőiparos- iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerevny díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vágti főzőfő műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Gépészeket
eséplés időnyre ugyszintén gazdatisztekét és az összes gazdasági személyzetet, szakértelmet és jószanságáért teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl **Krakauer Armin** Budapest, Nagymező-u. 25. Telefon 94-67.

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos czikkék árjegyzéke ingyen. Aranjánlat és felvilágosítás ingyenes. **Strigl és Gärtner,** elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27835

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csatló Singer varrógép zárszekrényvel 5 óvi jótállással csatló **SINGER A.** mügépsznél Budapest, főútel Akácfa-utca 55. Mindenemü varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalou. Árjegyzék ingyen.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Modern urasági butorok
alkalmi vótele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárak, vas- és rézbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca Telefon 14-08.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bírsalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését s el-tűnt egyének és növtelen levelek iróinak kinyomozását, bel és külföldön. **Barna Libor János,** Budapest, Rákóczi-ut 6. L 15. Telefon 103-52. 28587

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagy-mező-utca E. 46. 27903 C.

Onnek övni kell a felelőségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják, díszkötben küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. **Fran Anna** Kaupa, Berlin, 247, Lindenstr. 50.

Légszesz és villamos csillárak
legelőnyösebben szerezhethők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

A legelőnyösebb részleltfűzetésre zongorát, pianinót, czim balmot, hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bank hitel** után kizárólag csakis **Reményi** nagy magyar hangszertelepen. Prospektus és árjegyzék ingyen. **Budapest, Király-utca 58. szám.**

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiválto és teljes értéket kifizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. **Isabella-utca sarkán**

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalon-berendezések, továbbá uriszoba, irodai berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vótele. **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. szám I. emelet 282 **Kisiny-utca sarkán.**

KARÁCSONYI AJÁNDÉK
Legszebb és legértékesebb

Ha Ön családját, gyermekéit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az **Erzsébet királyi-asszony emlékére**

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, iróknak és műszeknek eredeti kéziratain kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királynének élettörténetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb írónk tollából. A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldalt jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomású angol vászon díszkötésben, a királyné síréről relief arcképével **ára 20 korona.**

Nem kevésbbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlékére a «Petöfi társaság» megbizásából szerkesztett és kiadott vasos kötet, a **Petöfi Album** is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petöfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb írónk tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek megrendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor. Megrendelhető az **Erzsébet Királyné Album** kiadóhivatalában Budapest, Erzsébet-kört 50 Megrendelések utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvgyűnőkök helyben és vidéken felvétetnek.

Petöfi Album

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiválto és teljes értéket kifizetem. **Singer Jakab** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. **Isabella-utca sarkán**

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalon-berendezések, továbbá uriszoba, irodai berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vótele. **Wechsler Károlyné** VII., Király-utca 23. szám I. emelet 282 **Kisiny-utca sarkán.**

MEGHODITOTTUK A VILAGOT

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiválto és teljes értéket kifizetem. **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erös Vilmos
Jogi szeminárium. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám

SZENAGAZIOS KÖNYV IRODALMI CEMEGE I
A nemi kérdés és a társadalom.

Tartalom: I. A hozzászólás II. A nő és a prostitúció az ó-korban III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor átlapota. V. A prostitúció világt. VI. A jövő iránya - Fényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságnak teljesen megfelelő színtéséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igaz bizonyossága az, mikép hihetetlen gyorsan kelt el az első 80 kiadás 40.000 példánya. Ez már a hatodik kiadás. A 114 oldalú nyomott oldala könyv ára bármennyit is küldess csak 90 fillér. Hölgyek és bé. küldhető. Kapható a „Molnárók Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

INGYEN DRÁGABB, MINT NALUNK RENDELT FÉNYKÉP
MAGYARASOK
ADUNK EGY ÉLET NAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CTM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES

OLAJKEP
ARA 10 KORONA. KÉPVISLŐN MEGRENDETT FELVÉTELEK

SYAVASSAC
MINDEN IRÁNYBAN MINDEN FÉNYKÉPÉRTŐ ÉS RAFAEL FÉNYKÉPÉRTŐ MŰTEREM BUDAPEST, VIL ROTTENBILLER-UTCA 46 KÜTUNTEVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁSON DÍSZOKLEVÉL KÉRESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMELEL.